

T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KIRŞEHİR KENT MERKEZİNDE KAMUSAL AÇIK YEŞİL ALAN
YETERLİLİĞİNİN PEYZAJ MİMARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ**

HAZIRLAYAN

TÜLİN NAS

DANIŞMAN

DOÇ. DR. CANAN CENGİZ

BARTIN-2019

T.C.

**BARTIN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI**

**KIRŞEHİR KENT MERKEZİNDE KAMUSAL AÇIK YEŞİL ALAN
YETERLİLİĞİNİN PEYZAJ MİMARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

Tülin NAS

JÜRİ ÜYELERİ

Danışman	:	Doç.Dr. Canan CENGİZ	-	Bartın Üniversitesi
Üye	:	Doç.Dr. Bülent CENGİZ	-	Bartın Üniversitesi
Üye	:	Doç.Dr. Mehmet ÇETİN	-	Kastamonu Üniversitesi

BARTIN-2019

KABUL VE ONAY

Tülin NAS tarafından hazırlanan “KIRŞEHİR KENT MERKEZİNDE KAMUSAL AÇIK YEŞİL ALAN YETERLİLİĞİNİN PEYZAJ MİMARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ” başlıklı bu çalışma, 29.08.2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Canan CENGİZ (Danışman) .....

Üye : Prof. Dr. Mehmet SABAZ .....

Üye : Doç. Dr. Mehmet ÇETİN .....

Bu tezin kabulü Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun ...../...../20... tarih ve 20...../.....-..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. H. Selma ÇELİKİYAY
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Doç. Dr. Canan CENGİZ danışmanlığında hazırlamış olduğum “KIRŞEHİR KENT MERKEZİNDE KAMUSAL AÇIK YEŞİL ALAN YETERLİLİĞİNİN PEYZAJ MİMARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ" başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

İmza

29.08.2018

Tülin NAS

ÖNSÖZ

“Kırşehir Kent Merkezinde Kamusal Açık Yeşil Alan Yeterliliğinin Peyzaj Mimarlığı Açısından İncelenmesi” konulu çalışmamda araştırmaların yönlendirilmesinde yardımlarını esirgemeyen tez danışmanım ve çok değerli hocam Doç. Dr. Canan CENGİZ’ e teşekkür ederim.

Bu tezde jüri üyesi olma nezaketini gösteren, tezin incelenerek hataların düzeltilmesinde değerli vakitlerini harcayan sayın hocalarım Doç. Dr. Bülent CENGİZ ve Doç. Dr. Mehmet ÇETİN’ e şükranlarımı sunarım.

Araştırmalarım konusunda yardımcı olan çok değerli Prof. Dr. İsmet Daşdemir hocama teşekkür ederim.

Çalışma boyunca maddi ve manevi desteğini esirgemeyen değerli aileme teşekkür ve saygılarımı sunarım. Çalışma sürecinde yardımlarını esirgemeyen arkadaşım Peyzaj Mimarı Gülşah Hazır’a ve D. Ali TEKAMAR’ a teşekkür ederim. Bana olan desteğini her zaman yanımda hissettiğim, her koşulda yanımda olan değerli eşim Peyzaj Y. Mimarı İrfan NAS’ a teşekkürlerimi bir borç bilir, minnetlerimi sunarım.

Çalışma kapsamında verilerin temini konusunda yardımcı olan Kırşehir Belediyesi İmar Müdürlüğü çalışanlarından Büşra GÜNGÖR’ e, Kırşehir Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü çalışanlarına, Kırşehir Tarım İl Müdürlüğü çalışanlarına sonsuz teşekkür ederim.

Tülin NAS

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

KIRŞEHİR KENT MERKEZİNDE KAMUSAL AÇIK YEŞİL ALAN YETERLİLİĞİNİN PEYZAJ MİMARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Tülin NAS

Bartın Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Canan CENGİZ

Bartın- 2019, sayfa: 119

Kentlerdeki nüfus artışından ve yapısal yoğunlaşmadan kaynaklı olan kamusal açık-yeşil alan oranlarındaki dengenin korunması kentlerdeki yaşam kalitesi için önem taşımaktadır. Kentlerdeki kamusal açık-yeşil alanların kullanıcı ihtiyaçları doğrultusunda planlanması, bu alanlar kent içerisindeki dağılımlarının sistemli ve özenli bir tasarım anlayışı içerisinde, ele alınması ile mümkün olacaktır.

Araştırma alanı olarak İç Anadolu Bölgesi'nin Orta Kızılırmak Bölümü'nde yer alan Kırşehir kent merkezi seçilmiştir. Kırşehir İli, genellikle orman örtüsünden yoksun olup, hâkim doğal bitki örtüsü bozkırdır. Çalışmada Kırşehir kent merkezinde bulunan mevcut kamusal açık- yeşil alanlar ile imar planı sınırında bulunan kamusal açık-yeşil alanlar Peyzaj mimarlığı açısından değerlendirilerek planlama ve tasarımına yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Tez çalışmasında kamusal açık-yeşil alanlara ilişkin kuramsal çerçeve ortaya koyularak Kırşehir kent merkezinin mahalle ölçeğinde nüfus ve alansal büyüklükleri analiz edilmiştir. Kent merkezindeki mahallerin kişi başına düşen kentsel kamusal açık-yeşil alan miktarları

ve dağılımları belirlenmiştir. Kent içerisindeki kullanıcı görüşlerinin saptanmasına yönelik anket çalışması uygulanmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda kamusal açık-yeşil alan sistemi içerisinde kullanıcı ihtiyaçlarına uygun kamusal açık-yeşil alanların yeterliliği açısından öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler; Kırşehir; Kamusal Açık-yeşil Alan; Kamusal Açık-yeşil Alan Yeterliliği; Yaşam Kalitesi

Bilim Kodu: 502.12.01

ABSTRACT

M. Sc. Thesis

INVESTIGATION OF PLANNING ARCHITECTURE OF PUBLIC OPEN GREEN AREA IN KIRŞEHİR CITY CENTER

Tülin NAS

Bartın University

Graduate School of Natural and Applied Sciences

Forest Industrial Engineering

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Canan CENGİZ

Bartın-2019, pp: 119

Population growth and structural increase in the city due to necessary to balance of public open -green areas. planning of public open-green area in the city for oriented for cities people's need , these areas will be possible with a systematic and meticulous design approach.

For research area was chosen city center of Kırşehir this city inside of İç Anadolu Area and around the middle of Kızılırmak river. Kirsehir Province is generally there is no forest and dominant natural vegetation is steppe. In this research, the existing public open-green areas in Kırşehir city center and the public open-green areas in the border of the zoning plan were evaluated in terms of landscape architecture and suggestions for planning and design were developed.

In the thesis, the theoretical circular of public open-green area is put forward and population and land sizes of Kırşehir city center are analyzed. The amount and distribution of public open-green areas per a people in the city centers areas were determined. A survey was for determine the opinions of users in the city. As a result of the evaluations,

developed in terms of competence of public open-green area in accordance with the needs of the users within the public open-green area system.

Key Words; Kırşehir; Open-green Areas; Public Open-green Area Competence; Life Quality

Science Code: 502.12.01

İÇİNDEKİLER

Sayfa

KABUL	ii
BEYANNAME.....	iii
ÖN SÖZ.....	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xiii
TABLolar DİZİNİ.....	xxi
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xxiii

BÖLÜM 1 GİRİŞ	1

1.1 Araştırmanın Amacı ve Kapsamı.....	2
1.2 Literatür Özeti.....	3
1.2.1 Alana İlişkin Literatür Özeti	3
1.2.2 Konuya İlişkin Literatür Özeti	4
1.2.3 Yönteme İlişkin Literatür Özeti	7

BÖLÜM 2 KURAMSAL TEMELLER.....	9

2.1. Kent Kavramı.....	9
2.2. Açık-Yeşil Alan Kavramı	9
2.2.1. Açık-Yeşil Alan Sistemleri	10
2.2.2. Açık-Yeşil Alanların Tipleri	13
2.2.2.1. Kentsel Yeşil Alan Tipleri.....	13
2.2.2.2. Doğal Yeşil Alan Tipleri	14
2.3. Kamusal Açık-Yeşil Alanlar.....	15
2.3.1. Kamusal Açık-Yeşil Alanların Sınıflandırılması	16
2.3.2. Kamusal Açık-Yeşil Alanların Dağılımlarıyla İlgili Sınıflamalar	19
2.3.3. Kamusal Açık-Yeşil Alanların İşlevi Ve Önemi	20
2.3.4. Kamusal Açık-Yeşil Alan Standartları	22

2.3.4.1. Dünyada Çeşitli Ülkelerde Ait Kamusal Açık-Yeşil Alan Standartları	23
2.3.4.2. Türkiye’de Kamusal Açık-Yeşil Alan Standartları	24
BÖLÜM 3 MATERYAL VE YÖNTEM	29
3.1. Materyal	29
3.2. Yöntem.....	32
BÖLÜM 4 BULGULAR	35
4.1. Araştırma Alanına İlişkin Doğal Peyzaj Özellikleri	35
4.1.1. Coğrafi Konum	35
4.1.2. Topoğrafya	35
4.1.3. Jeolojik Yapı	36
4.1.4. Toprak Yapısı.....	36
4.1.5. Hidrolojik Yapı	36
4.1.6. İklim	38
4.1.7. Bitki örtüsü.....	38
4.1.8. Eğim	38
4.1.9. Bakı	39
4.1.10. Yükseklik	40
4.2. Araştırma Alanına İlişkin Kültürel Peyzaj Özellikleri	41
4.2.1. Tarihsel ve Mekansal Gelişim Süreci	41
4.2.2. Ulaşım	42
4.2.3. Nüfus ve Demografik Yapı	42
4.2.4. Ekonomik Yapı	43
4.2.5. Yerleşim Dokusu Özellikleri	43
4.3. Kırşehir Kent Merkezindeki Kamusal Açık-Yeşil Alanların Durumu	44
4.3.1. Mevcut Kamusal Açık-Yeşil Alan Durumları	44
4.3.1.1. Mevcut Kamusal Açık-Yeşil Alanların Mahallelere Göre Durumları	45
4.3.2. İmar Planındaki Kamusal Açık-Yeşil Alan Durumu	72
4.3.2.1. İmar Planındaki Kamusal Açık-Yeşil Alanların Mahallelere Göre	78
4.4. Kırşehir Kent Merkezinde Kamusal Açık-Yeşil Alan Gereksiniminin Anket Tekniği ile Belirlenmesi	92

BÖLÜM 5 DEĞERLENDİRME	99

5.1. Kullanıcı İhtiyaçlarının Belirlenmesine Yönelik Uygulanan Anket Çalışmasının Değerlendirilmesi.....	99

5.2. Kişi Başına Düşen Kamusal Açık-Yeşil Alan Yeterliliğinin Değerlendirilmesi....	103

BÖLÜM 6 SONUÇ VE ÖNERİLER	104

KAYNAKLAR.....	110

EKLER	116

ÖZGEÇMİŞ.....	119

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil	Sayfa
No	No
3.1: Çalışma Alanının Konumu.....	29
3.2: Kırşehir İli Kent Merkezi Çalışma Alan Sınırı ve Mahalle Sınırları	30
3.3: Yöntem Akış Şeması.....	34
4.1: Kırşehir İli eğitim grupları haritası.....	39
4.2: Kırşehir İli bakı haritası.....	40
4.3: Kırşehir İli yükseklik haritası.....	41
4.4: Kırşehir kent merkezi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alanlar	46
4.5: Kırşehir Merkez Cacabey Cami 'nden bir görünüm.....	47
4.6: Kırşehir Merkez Kentpark 'dan bir görünüm	47
4.7: Kırşehir Merkez Kentpark 'dan bir görünüm	48
4.8: Ahievran Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu	49
4.9: Kırşehir Masal Parkın dan bir görünüm.....	50
4.10: Aşıkpaşa Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu	51
4.11: Kırşehir Bağbaşı Mahalle Parkından bir görünüm.....	52
4.12: Bağbaşı Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu	53
4.13: Bahçelievler Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu.....	54
4.14: Çukurçayır Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu	55
4.15: Kırşehir Gölhisar Parkından bir görünüm.....	56
4.16: Gölhisar Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu	57
4.17: Kırşehir Güzler Evcil Hayvanlar Parkından bir görünüm.....	58
4.18: Kırşehir Güzler Evcil Hayvanlar Parkından bir görünüm	58
4.19: Güldiken Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu	59
4.20: Kırşehir Ağalar Konağından bir görünüm	60
4.21: Kayabaşı Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu	61
4.22: Kırşehir Kervansaray mahalle parkından bir görünüm	62
4.23: Kervansaray Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu.....	63
4.24: Kırşehir Kındam mahalle parkından bir görünüm	64
4.25: Kındam Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu	65
4.26: Kırşehir Terme Şelale Parkından bir görünüm	66
4.27: Kırşehir Tarihi Kale den bir görünüm.....	66
4.28: Kuşdilli Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu	67

ŞEKİLLER DİZİNİ (devam ediyor)

4.29: Kırşehir Tarihi Cacabey Medresesin den bir görünüm	68
4.30: Kırşehir Medrese Pakından bir görünüm	68
4.31: Medrese Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu	69
4.32: Kırşehir Hılla Gölü Pakından bir görünüm	70
4.33: Kırşehir Hılla Gölü Pakından bir görünüm	70
4.34: Nasuhdede Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu	71
4.35: Yenice Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu.....	72
4.36: Kırşehir İli 1985 Yılı İmar Planı	73
4.37: Kırşehir İli 2008 Yılı İmar Planı	74
4.38: Kırşehir İli 2018 Yılı İmar Planı	75
4.39: 2018 yılı İmar planına göre kamusal açık-yeşil alanlar	78
4.40: Ahievran Mahallesi 2018 yılı imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu.....	79
4.41: Aşıkpaşa Mahallesi imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu	80
4.42: Bağbaşı Mahallesi imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu	81
4.43: Bahçelievler Mahallesi imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu.....	82
4.44: Çukurçayır Mahallesi imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu.....	83
4.45: Gölhisar Mahallesi imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu	84
4.46: Güldiken Mahallesi imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu	85
4.47: Kayabaşı Mahallesi imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu	86
4.48: Kervansaray Mahallesi imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu.....	87
4.49: Kındam Mahallesi imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu	88
4.50: Kuşdilli Mahallesi imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu	89
4.51: Medrese Mahallesi imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu	90
4.52: Nasuhdede Mahallesi imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu	91
4.53: Yenice Mahallesi imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu.....	92
4.54: Kullanıcıların çevredeki kamusal açık-yeşil alanları hangi günler kullandıklarına ilişkin görüşlerinin grafiksel dağılımı.	97
4.55: Kullanıcıların kamusal açık-yeşil alanlardaki donatı yeterliliğine ilişkin görüşlerinin grafiksel dağılımı.	98

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo No	Sayfa No
2.1: Kentsel Yeşil Alan Tipleri	13
2.2: Kentsel Yeşil Alan Tipleri.....	14
2.3: Doğal Yeşil Alan Tipleri.	15
2.4: Çeşitli araştırmacılara göre kamusal açık-yeşil alanların sınıflandırmaları	16
2.5: Akdoğan (1984)'e göre kamusal açık-yeşil alanların sınıflandırılması	19
2.6: Kentlerde yerleşim birimi ölçeğinde açık-yeşil alanlar.....	24
2.7: Bazı Ülkelerdeki Yeşil Alan Standartlarının Karşılaştırılması	24
2.8: Türkiye'de yeşil alan standartlarının tarihsel süreç içerisindeki değişimi	25
2.9: 1985 Tarihli 3194 Sayılı Yönetmelik ve 2.09.1999 Tarihli Değişiklikler Sonucunda Belirlenen Yeşil Alan Standartlarının Günümüzdeki Durumu	26
2.10: Bazı yabancı ülke kentlerinde ve Türkiye'de kişi başına düşen yeşil alan miktarı	26
2.11: Türkiye'de Olması Gereken Açık-yeşil Alan Miktarları	27
2.12: Açık-yeşil alanların konut bölgelerine olan uzaklıkları ile alan ölçüleri	27
3.1: Kırşehir Kent Merkezine Bağlı Mahallelerin Yüzölçümleri.....	31
3.2: Araştırma Alanına İlişkin Veri Kaynakları	31
4.1: Kırşehir Kent Merkezindeki Mahalle Nüfusları.....	43
4.2: Kırşehir kent merkezi mevcut durum verileri	45
4.3: Kırşehir kent merkezine bağlı mahallelerin mevcut yeşil alan miktarı ve oranları ...	45
4.4: Ahievran Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	49
4.5: Aşıkpaşa Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.....	51
4.6: Bağbaşı Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	53
4.7: Bahçelievler Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	54
4.8: Çukurçayır Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	55
4.9: Gölhisar Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	57
4.10: Güldiken Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	59
4.11: Kayabaşı Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	61
4.12: Kervansaray Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	63
4.13: Kındam Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	65
4.14: Kuşdilli Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	67
4.15: Medrese Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	69
4.16: Nasuhdede Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.....	71

TABLÖLER DİZİNİ (devam ediyor)

4.17: Yenice Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	72
4.18: Kentsel Alan Kullanım Tablosu	75
4.19: 2018 İmar planı verilerine göre kamusal açık-yeşil alanlar	77
4.20: Ahievran Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	79
4.21: Aşıkpaşa Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	80
4.22: Bağbaşı Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	81
4.23: Bahçelievler Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	82
4.24: Çukurçayır Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	83
4.25: Gölhisar Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	84
4.26: Güldiken Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	85
4.27: Kayabaşı Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	86
4.28: Kervansaray Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	87
4.29: Kındam Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	88
4.30: Kuşdilli Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	89
4.31: Medrese Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	90
4.32: Nasuhdede Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	91
4.33: Yenice Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri	92
4.34: Katılımcıların demografik özellikleri	94
4.35: Kullanıcıların çevredeki kamusal açık-yeşil alanları hangi amaçla kullandıklarına dair tercihlerinin dağılımı	95
4.36: Kullanıcıların çevredeki kamusal açık-yeşil alanlarda kendilerini rahatsız eden faktörlere dair tercihlerinin dağılımı	95
4.37: Kullanıcıların çevredeki kamusal açık-yeşil alanlarda bulunmasını istedikleri kullanım alanlarına dair tercihlerinin dağılımı	96
4.38: Kullanıcıların mahalleleri dışında ki kamusal açık yeşil alanlara çeken etmenlere dair tercihlerinin dağılımı	96
5.1: Kadın ve erkek kullanıcıların çevredeki açık-yeşil alanlarda kendilerini rahatsız eden faktörlerin dağılımı	100
5.2: Kullanıcıların çevredeki kamusal açık-yeşil alanların belirli yaş aralıklarına göre ihtiyaç duydukları kullanım alanlarının dağılımları	101
5.3: Kullanıcıların kamusal açık-yeşil alanların yeterlilik değerlendirmeleri	101
5.4: Kullanıcıların kamusal açı-yeşil alanların kent içerisindeki ulaşılabilirlik dağılımları	102

TABLÖLAR DİZİNİ (devam ediyor)

5.5: Kullanıcıların kamusal açı-yeşil alanların sayılarının artmasına yönelik tercihlerinin dağılımları	102
6.1: Kişi Başına Düşen Mevcut Kamusal açık-yeşil Alan Miktarı	105
6.2: Mahallelere Göre Toplam Mevcut Kamusal açık-yeşil Alan Miktarının ve Kişi Başına Düşen Mevcut Kamusal açık-yeşil Alan Miktarı ile Sıralamalarının Karşılaştırılması	106
6.3: Mahallelerdeki İmar Planına Göre Kamusal Açık-Yeşil Alan Miktarının ve Kişi Başına Düşen Kamusal Açık-Yeşil Alan Miktarı ile Sıralamalarının Karşılaştırılması	107

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

ha	: hektar
km	: kilometre
m	: metre
m ²	: metrekare
N	: Toplumun büyüklüğü (birim sayısı)
N	: Örneklem büyüklüğü
Z	: Güven katsayısı

KISALTMALAR

ADNKS	: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
ArcGIS	: Coğrafi Bilgi Sistemi Programı
CBS	: Coğrafi Bilgi Sistemleri
ÇDP	: Çevre Düzeni Planı
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Kent, sadece bina kitlelerinden, caddelerden, araç ve insanlardan ibaret olan bir yaşam merkezi olarak düşünülmemelidir (Çulha, 2013). Kentlerdeki nüfus artışı kentsel dengenin bozulmasına neden olmaktadır. Toplumun her kesimi tarafından kullanılan kamusal açık-yeşil alanlar kentteki bireylerin rekreasyonel ihtiyaçlarına karşılık veren alanlardır. Kentsel dengenin bozulması bu alanların; ekolojik, ekonomik, fiziksel ve toplumsal işlevlerini yerine getirmesini engellemektedir (Şahin, 2010).

Açık-yeşil alanlar kent halkı için onlara çeşitli olanaklar sağlayan bir organizmadır (Özkan, 1991). Kentsel açık-yeşil alanlar kullanım nedenleri, etki alanları, işlevleri, alan içerisindeki dağılımları, büyüklükleri, tipleri gibi değişik kriterlere göre çeşitli şekillerde sınıflandırılmaları dahil edilebilmektedir (Ergan, 2011). Kamusal dış mekanlar; parklar (kent parkı, semt parkı, mahalle parkı, cep parkı, yeşil yol), meydanlar ve plazalar, yollar (yaya yolu, yaya bölgesi, araç trafiğinin sınırlandırıldığı yol), oyun mekanları (çocuk oyun mekanı, okul bahçesi) ve diğer açık mekanlar (bahçe parkı, mezarlık, pazar yeri) olarak sınıflandırılmaktadır (Özkan vd., 2003).

Kent içinde rekreasyonel amaçlı olarak kullanılan açık-yeşil alanların ölçüsü ve dağılımı, nüfusu ve nüfusun kent içindeki dağılımı ile yakından ilişkilidir. Kent nüfusu, açık-yeşil alanların ölçüsünün belirlenmesinde önemlidir. Nüfusun yerleşim noktaları ise bu alanlara olan uzaklıklarıyla, kullanım kolaylığı açısından etkili olmaktadır (Akbulut, 2007).

Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Örgütü kamusal açık-yeşil alanlardan bireylerin daha fazla yararlanmalarını sağlamak amacıyla kişi başı en az 9 m² olması gerektiğini vurgulamaktadır. Türkiye’ de belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde 3194 Sayılı İmar Kanunu’na göre en az 10 m² aktif yeşil alan olması gerekmektedir (Akbulut ve Önder, 2010).

Bu kapsamda kamusal açık-yeşil alanlar açısından yeni ve hızla gelişmekte olan Kırşehir kent merkezi araştırma alanı olarak seçilmiştir.

1.1 Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Tez çalışmasında Kırşehir kent merkezindeki mevcut ve imar planı sınırları içerisindeki kamusal açık-yeşil alanların mahalle ölçeğinde kullanıcı ihtiyaçları gözetilerek Peyzaj Mimarlığı açısından değerlendirilmiş ve kentsel kamusal açık-yeşil alan sistemi içerisinde kamusal açık-yeşil alanlarında yeterliliğine yönelik öneriler geliştirilmiştir

Yapılan tez çalışmasının diğer amaçları ise;

- 1 Kırşehir kent merkezindeki kentsel kamusal açık-yeşil alanlara ilişkin analizler yapılarak alanın mevcut durumunun belirlenmesi
- 2 Mevcut durum ve İmar durumuna yönelik yapılan analizlerden CBS ortamında veri oluşturmak,
- 3 Kullanıcıların görüşleri doğrultusunda ihtiyaçlara uygun sistemli ve yeterli öneriler geliştirmek,
- 4 Kent merkezinin kentsel kamusal açık-yeşil alan durumunun yeterliliği ve sürdürülebilirliğine katkı sağlamak.

Bu amaçlar doğrultusunda yapılan tez kapsamı aşağıdaki şekilde özetlenmiştir;

- **GİRİŞ:** Araştırmanın amacı, kapsamı ve alanın seçilme nedeninden bahsedilmiştir. Yapılan araştırmalar doğrultusunda alana, konuya ve yönteme ilişkin literatür özeti sunulmuştur.
- **KURAMSAL TEMELLER:** Kent kavramı, açık-yeşil alan kavramı, kamusal açık-yeşil alanlar ve bu alanların sınıflandırılması, dağılımlarıyla ilgili sınıflandırılmaları, işlevleri, önemi ve standartları konularına ilişkin kuramsal çerçeve ortaya konulmuştur.
- **MATERYAL VE YÖNTEM:** Araştırmada öncelikli olarak kullanılan materyaller ve bu materyallerle yapılan alan analizleri için izlenen yöntem açıklanmıştır. Çalışma kapsamında izlenen yöntem; literatür taraması, arazi sörvey çalışması, mevcut ve imar planındaki kamusal açık-yeşil alanların saptanması, bu alanları kullanan bireylere yönelik anket çalışması ile birlikte analiz ve değerlendirilme aşamalarından oluşmaktadır.

- **ARAŞTIRMA BULGULARI:** Araştırma alanına İlişkin kentsel kamusal açık yeşil alanların mahalle ölçeğinde saptanması ve bu alanlara yönelik analizler ile kamusal açık yeşil alanların kullanıcılarına yönelik anket çalışması bulgularından oluşmaktadır.
- **DEĞERLENDİRME:** Araştırma alanına ilişkin kentsel kamusal açık yeşil alan ve anket analizlerine göre değerlendirmelerde bulunulmuştur.
- **SONUÇ VE ÖNERİLER:** Yapılan tüm literatür çalışmaları, analizler ve anket çalışmaları doğrultusunda sonuçlar ortaya konulmuş ve öneriler geliştirilmiştir.

1.2 Literatür Özeti

Kent kavramı, açık-yeşil alan kavramı, kamusal açık-yeşil alanlar ve bu alanların sınıflandırılması, dağılımlarıyla ilgili sınıflandırılmaları, işlevi, önemi ve standartları konularında yerli ve yabancı kaynaklardan alana, konuya ve yönetime ilişkin literatür özetleri gruplandırılarak aşağıdaki şekilde verilmiştir.

1.2.1 Alana İlişkin Literatür Özeti

Gökalp (2016) “Savcılı Büyükoba Örneğinde (Kaman/Kırşehir) Peyzaj Özelliklerinin Kırsal Kalkınma Ve Turizm Açısından Araştırılması” başlıklı doktora tezinde; Kırşehir’in, Kaman ilçesi, Hirfanlı Barajı Turizm Merkezi'nde kıyısı bulunan Savcılı Büyükoba köyünün, kırsal peyzaj özellikleri incelemiştir. Araştırma alanın doğal ve kültürel verileri Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ortamında işlenerek veri tabanı oluşturmuş, yerel halk ve katılımcılar için öneriler getirmiştir.

Bülbül (2013) “Kılıçözü Deresi (Kırşehir) Epilitik Algleri Üzerine Bir Araştırma” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında; Kılıçözü Deresi boyunca Güzler ve Nasuhdede İstasyonlarından alınan alg türlerinin mevsimsel değişimi ve bu değişime etki eden suyun bazı fiziksel kimyasal özellikleri belirli tarihler arasında incelemiştir. Araştırma süresi boyunca gözlemlerde bulunmuş ve öneriler geliştirmiştir.

1.2.2 Konuya İlişkin Literatür Özeti

Yılmaz (2016) “İstanbul/Sancaktepe İlçesi Kamusal Açık-Yeşil Alan Sistemlerinin İrdelenmesi ” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında İstanbul metropolünün yeni ve hızlı gelişmekte olan Sancaktepe ilçesi çalışma alanı olarak seçmiş ve kent, kentleşme ve açık-yeşil alan sistemleri ilişkileri doğrultusunda incelemiştir. Sancaktepe ilçesinin açık-yeşil alan sistemleri sınıflandırılarak yeterlilik ve kullanım potansiyelleri ile mevcut bitkisel dokusu araştırılmıştır. Elde edinilen bilgiler ışığında açık-yeşil alan sistemlerinin Sancaktepe ilçesi sınırlarında mevcut durumlarının ne olduğu, ilçeye dağılımı, kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı ve yeterliliğinin sorgulanarak, son yıllarda büyük problem haline gelen plansız kentleşmenin çalışma alanı üzerinde, açık-yeşil alan sistemleri yönünden incelenerek yeterliliğinin belirlenmesi, eksikliklerin giderilebilmesine yönelik çözüm önerilerde bulunmuştur.

Pehlivan (2016)“Kentsel Yeşil Alanların Peyzaj Ve Silvikültürel Yönden Değerlendirilmesi: Trabzon Örneği” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında; kentsel yeşil alanların peyzaj ve silvikültürel yönden değerlendirildiği çalışmada; uygulanan peyzaj ve silvikültürel çalışmalar üzerinde durulmuştur. Bu amaçla çalışma alanı olarak Trabzon İli'nde 3 adet kentsel yeşil alan seçilmiş ve bu alanların meşcere profilleri, toprak özellikleri, kentsel peyzaj özellikleri ile ağaç türleri ve özellikleri incelenmiş ve öneriler getirilmiştir.

Çelik (2013) “Manavgat Merkez İlçesi Yeşil Alanlarının İrdelenmesi” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında; açık-yeşil alanlara ait tanım ve standartlara yer verilerek Manavgat kent bütününe mevcut alan kullanımı irdelenmiş ve planlama kararları ile değerlendirmeler yapılarak, açık-yeşil alanların kent içindeki dağılımı incelemiştir. Değerlendirme sonucunda kentte yeşil kuşak sistemi yanı sıra mevcut açık-yeşil alanların tekrar gözden geçirilerek, işlevsel açıdan kullanım olanaklarının artırılması, bitkisel tasarım açısından irdelenip iyileştirilmesi, yeni açık-yeşil alanların kazandırılması konusunda öneriler geliştirmiştir.

Çulha (2013) “ Kırklareli Kent Merkezi Kamusal açık-yeşil Alanlarının Nitelik Ve Nicelik Açısından İrdelenmesi” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında Kırklareli Üniversitesi'nin Kırklareli kent merkezinde aniden artan kentleşme ile birlikte yeşil alanlar açısından ortaya çıkan ihtiyaçlar tespit edilmiştir. Çalışma ile Kırklareli İli yeşil

alanlarının alt yapısı oluşturulmak istemiştir. Kırklareli kentindeki yeşil alanlar Türkiye de ki standartlara göre irdelenmiştir.

Günel (2010) “Soma (Manisa) İlçesi Açık-yeşil Alan Potansiyelinin Belirlenmesi” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında Soma ilçesi belediye imar sınırlarına göre mahalle bazında yapılan araştırma ile açık-yeşil alan miktarlarını belirlemiştir. Soma ilçesinde açık-yeşil alanların dağılımlarının dengesiz olduğu ve nüfus ile orantılandığında kişi başına düşen yeşil alan miktarının yeterli olmadığı tespit edilmiştir.

Kuzeci (2008) “Açık-yeşil Alan Değişiminin Uzaktan Algılama Yöntemi Kullanılarak Belirlenmesi: Çanakkale Örneği” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında Çanakkale'nin kentsel mimarisinin ve kentsel peyzajının değişimi gözlenerek bu güne kadar oluşan ve bundan sonra olabilecek değişimler ortaya konulmuştur. Yoğun ve çarpık yapılaşmanın önüne nasıl geçilebileceği, açık-yeşil alanların yeterlilikleri ve kent merkezindeki dağılımlarının nasıl olabileceği konularına yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Tosun (2007) “Tekirdağ İli Çorlu İlçesi Açık-yeşil Alanların Saptanması Üzerine Bir Araştırma” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında Tekirdağ İlinde bulunan Çorlu ilçesinin mevcut yeşil alan sistemini irdelenmiştir. Mahalle ölçeğinde yapılan araştırma sonucunda kişi başına düşen açık-yeşil alan miktarının yetersiz olduğu saptanmıştır.

Kuter (2007) “Çankırı Kenti Açık-yeşil Alan Varlığı İçinde Tarihi Kent Merkezinin Kentsel Peyzaj Tasarımı Açısından Değerlendirilmesi” başlıklı doktora tezinde tarihi çevre koruma, kentsel peyzaj tasarımı, açık-yeşil alan kavramları ile tarihi kent merkezlerinin tarihi ve mekânsal gelişim süreçlerine değinmiş, Çankırı kent merkezinde yerinde arazi çalışmaları ve bireylere anket uygulamaları neticesinde ortaya çıkan sonuçlar ile kent merkezinde yer alan doğal ve kültürel mirasların kalıcılığının sağlanması için öneriler geliştirmiştir.

Gökalp (2006) “Körfez Depremi Sonrası Adapazarı Kentsel Yerleşim Düzeninde Kamusal açık-yeşil Alan Sisteminin Peyzaj Mimarlığı Açısından İrdelenmesi” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında Adapazarı kent Merkezinin, depremde çok etkilenmesi nedeni ile yeniden kamusal açık-yeşil alanları ile ilgili düzenlemelerde bulunmuştur.

Deprem sonrası alan ve içerik yönünden yetersizliği saptanan açık-yeşil alanların bugünkü durumları incelenmiş ve bazı çözüm önerileri geliştirilmiştir.

Akbulut (2007) “Aksaray Kenti Açık-Yeşil Alanlarının Nitelik ve Nicelik Yönünden Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde çalışma alanı olarak Aksaray kent merkezi seçilmiştir. Bu alan içerisindeki açık-yeşil alanların bugünkü durumları incelenmiş, analizleri yapılmış ve yeterlilikleri araştırılmıştır. Bu veriler ışığında öneriler geliştirilmiştir.

Öztürk (2004) “Kamusal Açık-Yeşil Alan Sistemi Oluşturulması; Kayseri Kent Bütünü Örneği” başlıklı yüksek lisans tezinde araştırma alanı olarak Kayseri seçilmiş olup, açık-yeşil alanları kent planlama ile ilişkileri çerçevesinde ele alınmış ve açık-yeşil alan sistemi yaklaşımı üzerine düşünceler geliştirilmiştir.

Önder (1997) “Konya Kenti Açık-yeşil Alan Sisteminin Saptanması Üzerine Bir Araştırma” başlıklı doktora tezinde elde edilen kaynakların değerlendirilmesi ve yapılan gözlemler sonucunda Konya Kenti açık-yeşil alanların mevcut durumunu ortaya koymuş ve kent için yeterli bir açık-yeşil alan sistemi oluşturulmasına ilişkin öneriler geliştirmiştir.

Kısar (2004) “Yeşil Alan Kullanım Özellikleri ve Tercihleri (Ataköy, Beşiktaş, Zeytinburnu Örneği)” başlıklı yüksek lisans tezinde İstanbul da bulunan yeşil alanların tüm özelliklerini incelemiştir. Araştırma alanı olarak seçilen konut alanlarının genel özellikleri verilerek, konut alanlarında gerçekleştirilen anket çalışmasından elde edilen veriler ile değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Aytaş (2017) “Çankırı Kamusal açık-yeşil Alan Sisteminin Belirlenmesi” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında Yapraklı, Eldivan, Korgun ilçeleri ile Çankırı kent merkezini kapsayan "Kızılırmak-Korgun Projesi" adlı alt havzasını seçilmiştir. Çalışmada bu alanların peyzaj bileşenlerinin yapısal ve fonksiyonel özellikleri, açık-yeşil alan sistemi planlama yaklaşımları göre irdelenmiş kent için etkin bir kamusal açık-yeşil alan sistemi önerisinde bulunulmuştur.

Gül ve Küçük (2018) “Kamusal Açık-yeşil Alanlar ve Isparta Kenti Örneğinde İrdelenmesi” başlıklı makalede, kentleşme sürecini yaşayan Isparta kentinin genel

yapısında değişiklikler gözlemlemiş ve bu değişikliklerin, açık-yeşil alanların oluşturdıkları faaliyetlerin gereksinimlerinden kaynaklandığını irdelenmiştir. Açık- yeşil alanların nitelik ve niceliğini bilimsel, ekolojik ve teknik kriterler dikkate alarak bir bütünlük içinde planlanması, tasarlanması ve yönetilmesi ile ilgili öneriler geliştirilmiştir.

Budak (2010) “Cumhuriyet döneminde Antakya kenti açık-yeşil alan sistemlerinin irdelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde çalışma alanı olan Antakya kenti içerisinde Cumhuriyet döneminden günümüze Antakya kenti için yapılmış olan imar planları ve bu planlardaki kamusal açık-yeşil alanların değerlendirmesi gerçekleşmiştir. Avrupa standartları ve Antakya kentinin kamusal açık-yeşil alan standartları incelenmiş olup öneriler getirmiştir.

1.2.3 Yönteme İlişkin Literatür Özeti

Aksoy (2001) “ İstanbul Kenti Yeşil Alan Durumunun İrdelenmesi” başlıklı doktora tezinde İstanbul İli'nde bulunan mevcut yeşil alanları incelemek için nüfusla orantılanarak son yirmi beş yılın değerlendirilmesi yapılmıştır. Çalışmada kişi başına düşen yeşil alan oranının, yeşil alan standartlarına uymadığı, hatta bu orana erişemediğı saptanmıştır. Alanın İmar planlarını incelenmiş ve imar planlarında bulunan yeşil alan miktarları ile mevcut yeşil alan miktarları arasında yüksek bir fark olduğu ortaya çıkarılmıştır.

Albayrak (2006) tarafından hazırlanan “Çorum Kenti Mevcut Alan Kullanım Kararları Ve Açık-Yeşil Alan Verilerinin Değerlendirilmesi Üzerinde Bir Araştırma” başlıklı yüksek lisans tezinde Çorum kent bütünüünün mevcut alan kullanımları irdelenmiş ve planlama kararları ile örtüşmediğı saptanmıştır. Açık-yeşil alanları standartlar ve planlama kapsamında açık-yeşil alan sistem yaklaşımı değerlendirilmiştir. Çalışmada mevcut açık-yeşil alanların tekrar gözden geçirilerek işlevsel açıdan kullanım olanaklarının artırılması, mevcut açık-yeşil alanların bitkisel tasarım açısından irdelenip iyileştirilmesi, yeni açık-yeşil alanların kazandırılması konusunda öneriler geliştirilmiştir.

Şahin (2010) “Altındağ İlçesi Örneğinde Kentsel Sosyal Yapı Ve Açık-Yeşil Alan İlişkilerinin Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında Ankara İli Altındağ ilçesinde sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel bakımdan farklı iki mahalle özgün çalışma alanı olarak seçmiştir. Yapılan gözlem ve incelemeler ile ankete

dayalı gerçekleştirilen araştırmaların sonucunda, açık-yeşil alanların sosyo-ekonomik ve sosyokültürel durumu değerlendirilmiş, kentsel sosyal yapı ve açık-yeşil alan ilişkileri ortaya koyulmuştur.

Taracı Eren (2012) “Kamusal Açık-Yeşil Alanların Dağılımlarının Tarihi Süreç İçindeki Değişimi: Trabzon Kenti Boztepe-Ganita Aksı rneği” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında Trabzon kent merkezindeki kamuya ait açık-yeşil alan dağılımlarının ve kentsel tasarım kavramlarının tarihsel süreç içinde nasıl değiştiği saptanmıştır. Başarılı kentsel tasarımların gerçekleştirmesi gereken kalite değerlerini kent merkezindeki mevcut kamusal açık-yeşil alanların ne düzeyde karşıladığı saptanmıştır.

BÖLÜM 2

KURAMSAL TEMELLER

2.1. Kent Kavramı

İsbir (1986)'e göre kent "belirli nüfusa sahip toplumlarda insan ilişkileri açısından yaşamsal ihtiyaçların belirli oranlarda karşılandığı, her ülkenin kendi özelliklerine göre sınıflarını belirlediği yerleşme alanlarıdır" (Değirmencioğlu, 1997).

Öztan (1990)' a göre semt; birden fazla mahallenin bir araya gelmesiyle oluşan mahalleler birimidir. Birbirinden yeşil alanlar ile ayrılmış olan semtler, mahallelerden oluşmaktadır. Mahallelerin yeşil alanlarla çevrenmesi ile içe, dışa ve yanlara gelişimi önlemek amaçlanmaktadır. Bu uygulamada her zaman yeşil olmayabilir. Bir göl, tarım alanı, tepe, nehir, yol vs. de mahallelerin birleşmesini önler. Bir semt 6-8 veya 10 mahalleden oluşmalı ve 15.000'den fazla nüfusa sahip olmalıdır (Çelik, 2013).

Mahalle ise; insanların kentleşmeye doğru ilerlediği daha üst seviyede organizasyon gerekli olan fiziki, sosyal ve idari yönden bir birimidir (Çelik, 2013).

2.2. Açık-Yeşil Alan Kavramı

Kentleşme olgusuyla birlikte ortaya çıkan ve kentlerin biçimleriyle doğrudan ilişkili olduğu gibi, kentlerin fiziksel karakterlerinin oluşmasında da belirleyici rol oynamaktadır (Kuter, 2007). Kentin genel karakterini, açık-yeşil alanlar ve bunların birbirleriyle olan ilişkileri ile birlikte mimari yapılar bütünlüğü belirlemektedir. Açık-yeşil alanlar insan ve doğa arasında bozulan dengeyi sağlamada önemli bir değere sahiptir (Yılmaz, 2016).

Keleş (1998)'e göre açık-yeşil alanlar genel anlamda; insanların yaşadığı alanlarda yapılar dışında kalan alanlarda doğal halde veya toplumun kullanımına bırakılmış alanlar olarak tanımlanmaktadır (Şahin, 2010).

Nurlu ve Erdem (1994)'e göre kentlerde açık-yeşil alanlar çok eski çağlardan beri,

toplumların hizmetinde olmuşlardır. İmparatorlar, Antik çağlarda güçlerini ve zenginliklerini sergilemek amacıyla kentlerde oluşturdukları açık-yeşil alanları toplanma ve dini törenleri gerçekleştirme amacıyla kullanmıştır. Bitki yetiştirilen yerler, kanallar, göletler eski Mısır'da kent çevrelerinde tesis edilmiştir. Oluşturdukları meydan, yol, stadyum ve asma bahçeler ile Mezopotamya Uygarlığında Asur, Babil ve Sümer kentlerinde, Roma ve Yunan kentlerinde açık-yeşil alanların önemi vurgulanmıştır (Şahin, 2010).

Kentleşme olgusuyla birlikte kamusal açık-yeşil alan kavramları ortaya çıkmaktadır. Kentlerin fiziksel kalıpları içerisinde sürekli var olan kamusal açık-yeşil alanlar, kentlerin biçimlenmesiyle doğrudan bağlantılı olduğu gibi, kentlerin fiziksel karakterlerinin oluşmasında da belirleyicidir. Birçok bilimci tarafından kent planlama çalışmalarında çok önemli bir yere sahip olan açık alan-yeşil alan kavramları farklı şekillerde tanımlanmaktadır (Çulha, 2013).

Açık-yeşil alan kavramları içinde barındırdığı çeşitlilikle farklı tanımlamalara ve sınıflandırılmalara olanak sağlamaktadır. Açık alanlar; yerleşim alanındaki mimari yapılar dışında kalan, toplumun tüm bireylerinin kullanımına açık, planlanmış, kentsel dış mekan alanlarının tamamı olarak ifade edilmektedir. Yeşil alanlar ise; bu alanlar içinde yine belirli bir plan dahilinde düzenlenen, içinde bitkisel dokuyu barındıran, insanların bir anlamda doğaya olan özlemini gideren alanlar olarak tanımlanabilmektedir. Hemen hemen bütün açık alanlar gözlemlendiğinde hepsinin bir plan dahilinde gerçekleştiğini ve az yada çok belirli bir bitkisel potansiyele sahip oldukları görülmektedir. Bu nedenle "Açık Alan" ve "Yeşil Alan" kavramlarını ayrı ayrı ele almak mümkün değildir. Bir sistem bütününe bu iki kavram oluşturmakta, bu bütün ise "Açık-Yeşil Alan Sistemi" olarak ele alınmaktadır (Günel, 2010).

2.2.1. Açık-Yeşil Alan Sistemleri

Laage (1975)'ye göre; açık-yeşil alan sistemi, doğal kaynakların ve yerleşime uygun alanların araştırılması ve saptanmasını gerektirmektedir. Açık ve yeşil alan sistemi; Doğal ve teknik verilere dayanarak, sosyal ve biyolojik uygunluk içerisinde kentsel planlama yönetimi kapsamında görevini yerine getirmektedir. Bunun yanı sıra sistem; kentsel alan çerçevesindeki kırsal planlama ile de bağlantılıdır (Önder, 1997).

Mekânsal açıdan açık-yeşil alanların bir sistem oluşturması, onların mekansal devamlılıklarıyla ilişkilidir. Kesintisiz bağlantı, birbirini izleme, ardışıklık veya birleşme mekânsal süreklilik anlamına gelmektedir. Mekânsal süreksizlik ise herhangi bir düzeni ya da ritmi içerisinde bulundurmeyen alanların birlikteliği olarak ifade edilmektedir (Öztürk, 2004) .

Öztan (2004)' a göre, akarsu vadileri ekolojik, özellikle mikroklimatik koşullar yönünden ova, yamaç, tepe, vb. diğer coğrafi formlardan farklı bir özelliktedir. Vadiler; insanoğlunun kültürel tarihi boyunca canlı varlıklar için yaşam ve üretim alanıdır. Bu nedenle, akarsu yatakları ve yamaçları batı ülkelerinde kentlerin ana damarları olarak benimsenen yaşama ortamlarını oluşturmuşlardır. Batı ülkelerinde her türlü yasal önlemlerin alındığı belirtilmekte olan bu vadiler için koruma, kullanım estetik ve işlevsel açılardan sürekliliği ve dengeli bütünlüğü için kamunun desteğine bağlıdır. Doğal özellikleri korunmuş olan bu alanların kentin prestij alanları olmasının nedeni, görsel nitelikleri ile rekreasyon ve ulaşım alanlarıdır (Yılmaz, 2016).

Açık-yeşil alanlar, fiziksel işlevleri ve kentlerin fiziksel planlamaları açısından bir sistem olarak incelenmiştir. Kentin çevresini tümüyle saran yeşil alanlar yeşil kuşak (greenbelt) sistemi, çevreden kent merkezine doğru şeritler veya koridorlar halinde yeşil kama (green wedge) sistemi, kentin topoğrafik yapısı ile doğrudan ilişkili doğrusal yeşil alan sistemleri, kent merkezinden dışa doğru ışınsal olarak açılan yeşil şeritler ışınsal yeşil alan sistemleri ve büyük kentlerin 15-20 km uzaklığında düşük yapı yoğunluğunda yeşil alan ağırlıklı yerleşimlerin oluşturduğu yerler ise uydu/peyk yeşil alan sistemleri olarak sınıflandırılmıştır. Bununla birlikte, tüm kentsel açık alanların yeşil yollarla birbirine bağlanması ile oluşturulan yeşil örgün (green network/green web) sistemi ve rekreatif yol planlamasının en özel biçimi olan yeşil yol (green way) sistemleri olarak incelenmektedir (Kuter, 2007).

Açık-yeşil alanlar haritadaki konumlarına göre, diğer bir ifadeyle 'fiziksel' ya da 'mekânsal' ilişkileri açısından yeşil kuşak, yeşil kama, yeşil örgü ve yeşil kalp olmak üzere dört başlıkta sınıflandırılmıştır (Değirmencioğlu, 1997).

Yeşil kuşak (Green belt)

Geliştirilmiş bir teori olan yeşil kuşak kavramı, kentlerin sürekli gelişerek birçok soruna neden olmasını önlemek amacıyla ana kenti çepeçevre saran bir yeşil kuşaktan sonra ana kentle ve birbirleriyle ilişkili uydu kentlerin kurulması fikrinden üretilmiştir. Bir kuşak şeklinde kent çevresinin açık alanlarla çevrilmesi fikri antik çağlara kadar gitmektedir. Bu alanlar çoğunlukla kent halkının yiyecek gereksiniminin karşılandığı ve kentin savunmasının yapıldığı, yöre halkının sosyal, rekreasyonel ve sportif etkinliklerini, gerçekleştirildiği alanlar olarak tanımlanmışlardır (Öztürk, 2004).

Yeşil kuşak, hizmet ettiği amaçlara göre şekillenmektedir. Genellikle kentlerin kent dışına taşmasını önlemek amacı ile yeşil kuşaklar oluşturulmaktadır (Çulcuoğlu, 1997).

Yeşil kama (Green wedge)

Yeşil kuşaklarda olduğu gibi yeşil kamalar da kentin gelişiminin sınırlandırılmasında etkili olmaktadır. Kentin gelişim yönleri boyunca bu sınırlandırma söz konusudur. Yeşil kama sisteminin vadi, nehir gibi bir takım çizgisel peyzaj elemanları olmadıkça kentte uygulanması zor olmaktadır (Öztürk, 2004).

Yeşil örgün (Green network)

Yeşil örgün sisteminde amaç; Grid formlu kentler için geliştirilmiş bir sistem olan bütüne herhangi bir sınır ile bir form kazandırmak düşüncesini bir yana bırakıp, açık ve yeşil alanların kent bünyesi içinde eşit dağılımını sağlamaktır. Bu sistem, doğal ve tarihi kaynakları koruyarak, giderek daha fazla sayıda insanın eğitsel ve rekreasyonel amaçlı olarak bu alanlardan faydalanmasını amaçlamaktadır. Açık alanı oluşturmakta kullanılan grid sistem, aynı zamanda yolları da meydana getirmektedir. Bu sayede kullanıcılar, kentin her yerinden açık alan sistemine kolayca ulaşabilmektedir (Şahin, 2010).

Yeşil örgün sistem; doğrusal koruma alanlarından oluşmakta, biyolojik çeşitliliği sürdüren ve alan kullanımları arasında tampon görevini yapmayı da içeren bir çok ekolojik fayda sağlayan potansiyel alanlardır (Tazebay, 1991). Bu sistem; yoğun gelişme, tarımsal ve sivil alan kullanımı ile doğal peyzajın, kültürel peyzaja dönüştürülmesini tanımlamaktadır. Yeşil

örgün sistem, iç kesimlerde yeşil kamada olduğu gibi kırsal peyzaj ve rekreasyon olanaklarını da kapsayabilmektedir (Albayrak, 2006).

Yeşil kalp (Green heart)

Kentleri birbirine bağlayan bir açık-yeşil alan sistemi olan yeşil kalp sistemi; bir sınır görevi üstlenen yeşil kuşağa karşılıktır. Yeşil kalp ile 1930'larda oluşan kent organizması metaforu yeniden meydana gelmiştir. Almanya ve bazı Avrupa ülkelerinde 1950 yıllarında kentler; kan damarları, hücreleri ve kalbi olan organizmalara benzetilmişlerdir (Öztürk, 2004).

2.2.2. Açık-Yeşil Alanların Tipleri

Açık yeşil alan tipleri; kentsel yeşil alan ve doğal yeşil alan tipleri olarak 2 başlık altında incelenmiştir.

2.2.2.1. Kentsel Yeşil Alan Tipleri

Çelik, 2013'e göre; kentsel yeşil alanlar Tablo 2.2'de gösterildiği gibi dört ana gruba ayrılmaktadır. Bunlar; ilköğretim ünitesi düzeyindeki yeşil alanlar, mahalle ünitesi düzeyindeki yeşil alanlar, semt ünitesi düzeyindeki yeşil alanlar, kent ünitesi düzeyindeki yeşil alanlardır. Kısar (2004) ise kentsel yeşil alanları Tablo 2.1'deki gibi sınıflandırmıştır.

Tablo 2.1: Kentsel Yeşil Alan Tipleri (Kısar, 2004)

Kentsel Yeşil Alan Tipleri	Bina Düzeyinde Yeşil Alanlar
	İlköğretim Ünitesi Düzeyinde Yeşil Alanlar
	Mahalle Ünitesi Düzeyinde Yeşil Alanlar
	Kent Ünitesi Düzeyinde Yeşil Alanlar

Tablo 2.2: Kentsel Yeşil Alan Tipleri (Dunnett vd., 2012)

KENTSEL YEŞİL ALAN TİPLERİ			
Temel Yeşil Alan Tipleri			
TÜM KENTSEL YEŞİL ALANLAR	Rahatlatıcı Yeşil Alanlar	Kamusal Yeşil Alanlar	Parklar ve Bahçeler Rekreasyon Alanları Açık Hava Spor Alanları Oyun Alanları
			Resmi Dairelere ait Yeşil Alanlar Diğer Kamusal Yeşil Alanlar
		Özel Yeşil Alanlar	Ev Bahçeleri
	Fonksiyonel Yeşil Alanlar	Üretimsel Yeşil Alanlar	Geriye Kalan Ekilebilir Arazi Kent içi Tarla Arazileri Hisseler (Hisse Arazileri)
		Ölü Defnedilen Alanlar	Mezarlıklar Cami, Kilise Bahçeleri
		Eğitim Alanları	Okul Alanları Diğer Eğitimsel Alanlar (Üniversiteler ve Kolejler)
	Yarı-Doğal Habitatlar	Sulak Alan	Açık/ Akarsu Bataklıklar, Turbalıklar
		Ağaçlık Alan	Kışın Yaprığını Döken Ağaçlık Alan İğne Yapraklı Ağaçlık Alan Karışık Türlerde Ağaçlık Alan
		Diğer Habitatlar	Bozkırlar/ Fundalık Otlaklar, çayırlar Bozulmuş Alanlar

2.2.2.2. Doğal Yeşil Alan Tipleri

Doğal yeşil alanlar, kentin çevresinde ve zaman zaman kent içerisinde bulunan, henüz yapılaşmamış, bulundurduğu doğal özellikleri sebebiyle koruma altına alınmış alanlardır. Çeşitli işlevleri olan doğal yeşil alanlardır. Bulundurdıkları ekolojik değerleriyle, kentin bu sistemini düzenler ve korurlar, kent halkına kent hayatının yıpratıcı etkilerinden uzaklaşarak doğayla baş başa kalma ve aktivite olanakları sağlarlar (Karataş, 1995). Bölge parkları ve milli parklar doğal yeşil alanların içerisinde yer almaktadır.

Tablo 2.3: Doğal Yeşil Alan Tipleri (Çelik, 2013).

Doğal Yeşil Alanlar	Orman Alanları	
	Bölge Parkları	
	Koruma Alanları	Milli Parklar
		Tabiat Parkları
		Tabiatı Koruma Alanları
		Tabiat Anıtları
		Yaban Hayatı Koruma ve Geliştirme Sahaları

2.3. Kamusal Açık-Yeşil Alanlar

Kentsel yeşil alanlar, bir kent içerisindeki bütün parkları, bahçeleri, yol kenarındaki ağaçları, kamu binası çevresindeki ağaçları, özel ve devlet arazisinde bulunan ağaç topluluklarını, doğal koru alanlarını ve kent ormanlarının tümünü kapsamaktadır (Turna, 2012). Ayrıca çatı bahçeleri ve konut bahçeleri kentsel yeşil alan olarak değerlendirilmektedir (Tuzcuoğlu, 2013). Kısaca tanımlamak gerekirse, kent içerisindeki tüm otsu ve odunsu bitkilerin bulunduğu alanlar kentsel yeşil alan olarak adlandırılmaktadır (Turna, 2012).

Kentsel yeşil alanlar, kentliler için çeşitli işlevler nedeniyle önemli doğa parçalarıdır. İşlevsel özellikleri ve mekansal yapılarına göre sosyal çevre bakımından topluma fayda üreten alanlardır (Ceylan, 2007). Altınçekiç ve Kart (2007)'a göre; kentsel yeşil alanlar, kent sınırları içerisinde ve yakın çevresinde bulunan, fiziksel, psikolojik, sosyal, biyolojik ve estetik açıdan kentsel mekanlardır. Bu mekanlar farklı nitelikte düzenlenen alanlardır (Pehlivan, 2016).

Kamusal açık-yeşil alanlar; kentleşmenin, sanayileşmenin ve yoğun göçler sonucu oluşan nüfus artışı nedeniyle doğadan uzaklaşan insanların psikolojik ve fiziksel olarak yeşil alan ihtiyacını karşılayan alanlardır (Budak, 2010).

Yukarıdaki tanımlardan yola çıkarak, kentsel açık alanlar; tüm kent halkının ortak kullanım alanı olup, üzerinde yapı bulunmayan, sokak, cadde ve meydanlarla kent içinde yer alan çeşitli bölüm ve yapıları birbirine bağlayan kamusal mekânları

içermektedir. Açık alanlar, kentlerin fiziki yapılarında kitle boşluk dengesine yardımcı olan elemanlardır.

Kentsel yeşil alanlar; toplumun bir araya gelerek eğlenmesine ve dinlenmesine olanak sağlayan, sosyal ilişkilerin iyileştirilerek toplumun sosyolojik yapısının geliştirilmesinde önemli bir faktördür. Bunun yanı sıra yeşil alanlar, içerisinde bulunan spor alanları, gezinti alanları, oyun alanları, piknik alanları, eğlence ve dinlenme alanlarının tamamını kapsamaktadır. Kentsel ölçekte ise; botanik ve hayvanat bahçeleri de yeşil alan olarak nitelendirilmektedir. Kentsel yeşil alanlar sadece kentlinin doğrudan ulaşabildiği alanlar olmayıp, kent çevresinde bulunan işlevsel alanlardır. Bu alanlar insanların doğaya yaklaşmasını sağlamaktadır (Çulha, 2013).

2.3.1. Kentsel Kamusal Açık-Yeşil Alanların Sınıflandırılması

Tez çalışmasının bu bölümünde kamusal açık-yeşil alanlarla ilgili çeşitli sınıflamalara yer verilmiştir. Farklı bakış açılarına göre sınıflamalar şu şekildedir (Tablo 2.4).

Tablo 2.4: Çeşitli araştırmacılara göre kamusal açık-yeşil alanların sınıflandırmaları (Tarakcı Eren, 2012).

Araştırmacı	Sınıflama ölçütleri	Sınıflamalar
Samur (2010)	Mekânsal dağılıma göre	1. Bağlantılı sistem 2. Dağınık sistem
Urge (2004)	İşlevlerine göre	1. Sosyal işlevleri 2. Ekolojik işlevleri 3. Ekonomik işlevleri 4. Estetik işlevleri
Öztan (1968) Tercan (1994) Uzun (1990)	Genel sınıflama	1. Çocuk bahçeleri 2. Mahalle rekreasyon merkezi 3. Kent parkı 4. Özel kullanım alanları 5. Bölge parkı
Aydemir (1999)	Yeşil hâkimiyetine göre	1. Açık alan 2. Yeşil alan
Atalay (2008)	Kullanılma biçimine göre	1. Aktif kamusal açık-yeşil alan 2. Pasif kamusal açık-yeşil alan
Nyhuus; Thoren, (1992)	Ekolojik işlevine göre	1. Geniş yeşil alanlar 2. Küçük yeşil alanlar 3. Koridor yeşil alanlar 4. Tampon bölgelerdir

Kamusal açık-yeşil alanlar, bazı araştırmacılar tarafından fonksiyonlarına, kent merkezine olan uzaklıklarına, büyüklüklerine, konumuna, ölçülerine ve kullanım amaçlarına göre birçok farklı şekilde sınıflandırılmaktadır (Çulha, 2013).

Tablo 2.5: Akdoğan (1984)'e göre kamusal açık-yeşil alanların sınıflandırılması

KAMUSAL AÇIK- YEŞİL ALANLAR								
KENTSEL YEŞİL ALANLAR					KIRSAL YEŞİL ALANLAR			
Komşuluk biriminde yeşil alan	Mahalle ve Semt biriminde yeşil alanlar	Kent biriminde yeşil alanlar						
Toplu konut yeşil alanları (bahçeler, çocuk oyun bahçeleri)	Mahalle Semt parkları	Kent parkları	Bölge Parkları	Ulusal Parklar	Manzara Yolları	Manzara Koridorları	Plajlar Tatil Köyleri	Rekreasyonel Amaçla Donatılmış Tarım Alanları
	Spor alanları	Hayvanat bahçeleri						
	Meydanlar	Botanik bahçeleri						
	Okul bahçeleri	Kent içi yollar, refüjler ve yaya yolları						
		Mezarlıklar						
		Kent ormanları						
		Fuar ve sergi alanları						
		Kıyı düzenlemeleri						
		Spor alanları						

Yıldızcı (1982), ye göre kamusal açık-yeşil alanlar, kullanım durumuna göre genel, yarı özel ve özel alanlar olarak üç grup adı altında toplanabilir (Ergan, 2011).

Kamusal açık-yeşil alanlar; toplumun genel olarak fiziksel ve psikolojik açıdan yararlandığı ve tüm rekreasyonel ihtiyaçların karşılandığı alanlardır. Kent ormanları ve korular, botanik bahçeleri, mahalle parkları, mezarlıklar, fuar ve sergi alanları, refüjler gibi alanlar kamusal açık-yeşil alanlar olarak adlandırılır.

Yarı - Özel Kamusal açık-yeşil Alanlar: Genel olarak toplumun yararlanamadığı, sadece ilgili kurumların çalışanları, aileleri veya belli bir topluluk tarafından kullanımına açık olan okullar, fabrikalar veya askeri alanlar gibi özel veya kamu kurum ve kuruluşlardır.

Özel Kamusal açık-yeşil Alanlar: Sadece özel mülkiyetli alanlarda, sahipleri tarafından kullanılan alanlardır. Özel mülkiyetli konut veya toplu konutlar örnek verilebilmektedir.

Kentsel yeşil alan tipleri işlevleri ve etki alanlarına göre dört grupta incelenmektedir. Bunlar; ilköğretim düzeyinde, mahalle ünitesi düzeyinde, kent ünitesi düzeyinde ve bölge düzeyinde olarak incelenmektedir (Ergan, 2011).

Gül ve Küçük (2001)'e göre kent içindeki açık-yeşil alanlar, hizmet ettikleri kent birimine bağlı olarak işlev ve etkinliklerine göre bina düzeyinde, komşuluk düzeyinde, mahalle düzeyinde ve kent düzeyinde olmak üzere dört grup altında sınıflandırılırlar (Şahin, 2010).

Ergin (1989) 'e göre, kentsel dış mekânlara ilişkin açık-yeşil alanlarla ilgili ayrıntılı bir sınıflandırma aşağıda verilmiştir:

Rekreasyonel İşlevi Olan Açık/Yeşil Alanlar; mahalle, kent ve bölge parkları, kent ormanları, spor ve oyun alanları, ev bahçeleri, okul bahçeleri, hobi bahçeleri, toplu konut bahçeleri gibi alanlar rekreasyonel işlevi olan alanlar olarak tanımlanmaktadır.

Hizmet Getirici İşlevi Olan Açık/Yeşil Alanlar; Otoparklar, benzin istasyonları, pazaryerleri, havalimanları, garlar, hastane bahçeleri, mezarlıklar gibi alanlar hizmet getirici işlevi olan yeşil alanlar olarak tanımlanmaktadır.

Tarihi ve Kültürel İşlevi Olan Açık/Yeşil Alanlar; Tarihi bahçeler, sit alanları, kazı alanları, botanik bahçeleri, hayvanat bahçeleri, sergi-fuar alanları ise tarihi ve kültürel işlevi olan yeşil alan olarak tanımlanmaktadır.

Arazi Rezervi ve Diğer İşlevleri Olan Açık/Yeşil Alanlar; Koruma alanlar, maden ocakları, çöp toplama yerleri ve bataklıklar ise arazi rezervi ve diğer işlevleri olan yeşil alan olarak tanımlanmaktadır.

Ergin (1989), kentlerde ki yerleşim birimi ölçeğinde açık-yeşil alanları Çizelge 2.6'da görüldüğü şekilde sınıflandırmaktadır (Kuter 2007)

Tablo 2.6: Kentlerde yerleşim birimi ölçeğinde açık-yeşil alanlar (Kuter, 2007).

Yerleşim Birimi Ölçeği	Açık-yeşil Alan Donanımları	Değerlendirme Ölçütleri
1. Mahalle Ölçeği - Konut yakın çevresi - Yapı adası	• Oyun yerleri • Oyun alanları • Mahalle parkları • Spor alanları	Ulaşılabilirlik: Yürüme ve görüş uzaklığı Büyüklik: m ² ve dekar olarak
2. Semt ölçeği	• Oyun parkları • Semt parkları • Spor alanları	Ulaşılabilirlik: genelde yürüme uzaklığı, bisiklet ve motorlu taşıt olanakları Büyüklik: Hektar olarak
3. Kent ölçeği	• Kent parkı, kent ormanı • Botanik ve hayvanat bahçeleri • Fuar ve sergi alanları • Su yüzeyleri • Oyun parkları, lunapark • Kapalı, açık spor alanları, statlar	Ulaşılabilirlik: Motorlu taşıt ve toplu taşıma olanakları Büyüklik: Hektar olarak donanım karmaşıklığı
4. Bölge ölçeği	• Bölge parkları, ulusal parklar • Ormanlar • Kamping, kamp alanları • Su kıyısı düzenlemeleri	Ulaşılabilirlik: Motorlu taşıt ve toplu taşıma olanakları Büyüklik: Hektar olarak donanım karmaşıklığı

Nasuh (1993)'a göre kamusal açık-yeşil alanlar, işlenmiş ve işlenmemiş açık alanlar olarak tanımlanmıştır. İşlenmemiş alanlar, doğal ve doğa koruma alanları olarak tanımlanırken; işlenmiş alanlar ise, kültürel ve ekonomik olarak insanların eylemleriyle şekillenmiş alanlar olarak tanımlanmıştır. Bu alanlar ise, sosyal alanlar, topluma açık alanlar, topluma yarı açık alanlar ve özel mülkiyetteki alanlar şeklinde ayrılmıştır (Kuzeci, 2008).

2.3.2. Kamusal Açık-Yeşil Alanların Dağılımlarıyla İlgili Sınıflamalar

Kamusal açık-yeşil alanlar sınıflara ayrılırken, aynı zamanda fiziksel özellik ve planlamaya ve kentsel tasarıma kattıklarına göre de sınıflandırılmaktadır. Kent içindeki dağılımlarına göre (Tarakcı Eren, 2012);

- Bağlantılı sistem
- Dağınık sistem olarak sınıflandırılırlar.

Lynch (1984)'e göre de, açık alanların dağılımı ile ilgili iki temel görüş olup; bunlardan birinci görüş, açık alanların kente form verebilmesi için devamlı ve sürdürülebilir olmasıdır. Açık alanların kent yaşamına karşıt ve özel niteliği olan alanlar olarak alınması

görüşün temel fikridir. Bundan dolayı, kent yaşamından tam anlamıyla bir kopuş sağlayabilmek üzere büyük açık alanların oluşturulmasını ve bu alanların birbirine bağlanmasını önermektedir. İkinci görüş olarak ise, kolay ulaşılabilirliği açıklamakta; açık alanların küçük olmasını ve kent dokusuna tümüyle dağılmasını önerilmektedir. Bu görüşe göre, açık alanlar günlük yaşamın bir bileşeni ve normal günlük eylemlerin (top oynamak, sohbet etmek, vb.) yürütüldüğü yerler olarak incelenmektedir.

- **Bağlantılı sistemler:** Bu sistemi savunanların en başta savunduğu konu, sürekliliği olan kamusal açık-yeşil alan sistemiyle kentte karşıt görünümeler oluşturabileceğidir. Kentte bu tür bir planlama akarsu, deniz, göl veya dağ dizisi olduğunda anlamlı olacaktır. Açık-yeşil alanlarda doğal ortamın kendini yenileyebilmesi, koruyabilmesi, kentsel gelişmeye yön vermesi gibi unsurlar düşünüldüğünde bağlantılı sistemin, dağınık yeşil sistemden daha üstte bir anlayışa sahip olduğu görülmektedir (Samur, 2010).
- **Dağınık sistemler:** Ayrı ayrı büyük veya küçük birimler kent içinde lekeler halinde yer almaktadır. Dağınık yeşil alanlar sistemi daha çok arazi politikasından yoksun ve planlara aykırı gelişen kentlerde yaygındır (Yıldızcı, 1982).

2.3.3. Kamusal Açık-Yeşil Alanların İşlevi Ve Önemi

Öztan (1974)'a göre, kentlerde yaşayan insanların sağlığı için önem taşıyan açık-yeşil alanlar, kentteki fonksiyonel ve estetik gereksinimler için çeşitli etkinlikleri kapsayan arazi kullanım biçimidir. Açık-yeşil alanlar kentlerde ekolojik, fiziksel, sosyolojik ve psikolojik sorunların çözümü için bir çok görevi yerine getirmektedir. Özellikle yoğun yapılaşmanın olduğu kentlerde açık-yeşil alanlar; kente sağlık yönünden katkılarının yanı sıra hava kirliliğinin önlenmesi mikroklimatik etkileri kent bütünlüğüne sağladığı fiziksel denge, yerleşim alanlarına kazandırdığı estetik ve rekreasyonel kullanımlar ile önemli kentsel bileşenlerdir (Tosun, 2007).

Açık-yeşil alanlar kentsel yaşamda, yaşam kalitesini yükseltmek açısından büyük önem taşımaktadır. Bu sebeple alan kullanım planlamalarında, yeşil alan kalitesinin yükselmesi için iyi tasarlanmış ve düzenlenmiş kamusal açık-yeşil alanlara mutlak gereksinim duyulmaktadır. Korunan kamusal açık-yeşil alanlar kentlerdeki yapısal alanları yönlendirebilen ve kontrol altına alabilen bir fonksiyona sahiptir. Tarihsel geçmişe

bakıldığında yeşil alanlar kentin gelişim ve estetik modelini ortaya koymaktadır (Yaman, 2000).

Richter (1981)'e göre kamusal açık-yeşil alanların işlevleri ise şöyledir: sınıflama, bağlantı, biyoklimatik-hijyenik, koruma, estetik, yaşamsal, rekreasyonel ve alansal koruma işlevidir (Gökalp, 2006).

Şahin (2010)'a göre; açık-yeşil alanların fiziksel, ekolojik, klimatolojik, rekreasyonel, hijyenik, psikolojik, peyzaj ve kent estetiği açısından işlevleri bulunmaktadır.

Fiziksel işlevleri; kentlerin yapısından önemli bir fonksiyona sahip olan kamusal açık-yeşil alanlar tampon görevi görerek konut, ticaret ve sanayi alanları gibi farklı alanların birbirinden ayrılmasını sağlamaktadır.

Klimatolojik işlevleri; kamusal açık-yeşil alanlar, kent içinde bulunan konut ve sanayi alanları gibi yaşam alanlarının yanı sıra motorlu taşıtlardan meydana gelen zararlı havanın tutulması ve temizliğini sağlar.

Rekreasyonel işlevleri; açık-yeşil alanlar, her yaş grubuna hitap eden, insanların oyun, dinlenme, eğlence ve sportif gibi aktivitelerin yapıldığı alanlar olarak tanımlanır.

Peyzaj ve kent estetiği açısından işlevleri; açık-yeşil alanlar, farklı tasarımları, farklı işlevleri ve tarihi alanlarıyla kentin içerisinde estetik görünümü büyü ölçüde etkilemektedir. Özellikle meydan gibi alanlar farklı fonksiyonların yüklenebileceği alanlardan biridir. Bu tarz işlevsel alanlar yerleşim bölgelerinde arzu edilmeyen oluşumları engeller ve kent formu üzerinde etkili olurlar.

Psikolojik işlevleri; kamusal açık-yeşil alanların, insanlar üzerinde psikolojik açıdan yenileme ve enerji depolama gibi etkileri olduğu görülmektedir.

Ekolojik işlevleri; açık-yeşil alanların insanlara olan faydasının yanı sıra bitki ve hayvan çeşitliliği sayesinde ciddi bir yaşam ortamı oluşturmaları nedeniyle büyük bir öneme sahiptir (Şahin, 2010).

Bağlantı İşlevi: Kentsel alan içerisindeki bağlantı elemanlarının yanı sıra açık-yeşil alanlar, sanayi ve konut alanları arasında bağlantı işlevi görürler.

Biyoklimatik-Hijyenik İşlevi: Kent içerisindeki yapısal ve yeşil alanlar kendi içerisinde bir ekosistem kurarlar. Yeşil alanlar kentin yapılaşmasından kaynaklanan kötü havayı temizler. Havadaki nemlilik oranının artmasında, hava değişimindeki düzenin artmasında, hava akımlarının yumuşatılmasında, yeterli O₂ ve CO₂ sağlanmasında ve havadaki ağır metal etkilerinin azaltılmasında etkileri yoğundur.

Koruma İşlevi: kamusal açık-yeşil alanlar gürültü ve havadaki zararlı maddelere karşı koruma işlevini sağlar. Yeşil alanlar aynı zamanda sert rüzgâr akımlarını engeller ve hava kitlelerini termik akımlara dönüştürmektedir.

Estetik İşlevi: her tür açık alan, hoş gitmeyen mekanların oluşumunu engeller, alansal yapıların amaca uygun kullanımıyla kentsel yapıda etkili olur, görsel açıdan iyileştirme sağlamaktadır.

Yaşamsal İşlevi: Kentsel yeşil alanlar kentliler için yaşamsal değere sahip olmaktadır.

Rekreasyon İşlevi: Kent içerisindeki farklı özellikte olan açık-yeşil alanlar, boş zamanlarda rekreasyonel faaliyetlerinde pasif katılımlardan aktif katılımlara kadar farklı şekillerde hizmet verilmektedir.

Alansal Koruma İşlevi: Kentlerin gelişmelerinde alanların kullanım biçimi, gelecek için ve toplumsallık açısından önemlidir (Önder, 1997).

2.3.4. Açık-Yeşil Alan Standartları

Genelde kişi başına düşen kamusal açık-yeşil alanların standartları; kent üzerinde yeşil doku barındıran alanların tümünün, kentin genel nüfusuna oranına m² miktarı olarak tanımlanmasıdır. Bu tanımlama ölçülebilen bir yaklaşımdır. Kamusal açık-yeşil alanların sahip oldukları alan kadar içerisinde bulundurdıkları donatıları, işlevsellikleri ve estetik özellikleri de önem taşımaktadır. Kişi başına düşen yeşil alan miktarlarının m² olarak

verilmesi, yeşil alanların bütün yerleşme dokusu içerisinde eşit bir şekilde dağılımı ile söz konusudur (Yıldızcı, 1991).

2.3.4.1. Dünyada Çeşitli Ülkelerde Ait Kamusal Açık-Yeşil Alan Standartları

Diğer standartlarda olduğu gibi bir ülkedeki kent içi ve kent dışındaki açık-yeşil alanlar için de başka ülkelerin standartlarını kullanmak hatalara neden olmaktadır. Bunun nedeni; toplumlar, fiziksel, sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan birbirinden farklı özellikler gösterilmektedirler. Bundan dolayı farklı ülkelerin standartlardan da yararlanarak kendi standartlarını oluşturmak mecburiyetindedirler (Kuzeci,2008). Ülkeden ülkeye değişen kamusal açık-yeşil alan standartları, ülkedeki kentler arasında da değişebilen bir olgudur. Bu nedenle; kent insanının yaş, kültür, meslek ve ekonomik durumları farklı olacağından, yeşil alan gereksinimlerinde de farklılık olmaktadır. Açık-yeşil alan standartlarının saptanmasında, kentin fiziksel çevre özellikleri (iklim, topografya, kentin konumu gibi) kadar sosyal, kültürel, ekonomik faktörler, kullanım yoğunluğu da önem göstermektedir.

Amerika Açık-Yeşil Alan Standartları

Komşuluk düzeyinden bölge düzeyine kadar ulaşan karmaşık bir sistem niteliğinde bir yeşil alan standart sistemi vardır. Araç hareketlerinin öneminden dolayı Amerika da ki kentler genellikle, topografyaya uymayan grid (kafes) yol sistemine göre yapılmıştır. Bölgeye yakın açık alanlarda kentsel yaşamın gelişmesiyle hızlı bir gelişme aşaması gözlemlenmiştir. Gelir gruplarına göre; üst ve orta üst gelir grubu kentin merkezinden uzak, düşük yoğunlukta yerleşmişlerdir. Bu yerleşim alanlarında; bahçe içinde, ahşap 1 veya 2-3 katlı evlerde, bireysel yüzme havuzuna kadar indirgenmiş yerel alan ihtiyaçları meydana gelmiştir. İçerisinde bahçe bulunan evlerde kişi başına 2.8-6 m², toplu konutlarda ise 4.8-8 m² önerilmiştir (Önder, 1997).

Amerika'da günümüzde nüfus büyüklüğüne göre değişen yeşil alan standart sistemi ile hareket edilmektedir. Nüfusu 500 000'den büyük kentlerde kişi başına 20 m², nüfusu 1 milyondan büyük kentlerde ise kişi başına 13 m² yeşil alan standardı uygulanmaktadır.

Amerika'da nüfus artıka kişi başına düşen yeşil alan miktarının düştüğü yeşil alan standart değerlerine bakıldığı zaman anlaşılmaktadır (Akbulut, 200

Bazı Avrupa Ülkelerinde Açık Yeşil Alan Standartları

Amerika da olduğu durumun tam tersine Avrupa ülkelerinde nüfus oranı arttıkça doğadan ayrı kalınacağı tahmin edilerek kişi başına düşen yeşil alan miktarının da artırılması düşünülmektedir (Ceylan, 2007).

Almanya'nın Hannover kentinde yeşil alan standardı 5 m/kişidir. Bu miktarın 1 m²'sini çocuk oyun alanı, 1 m²'sini spor alanı ve 3 m²'sini çok maksatlı açık alanlar meydana getirmektedir (Ceylan, 2007).

Hollanda'nın Amsterdam kentinde ise; kişi başına 30 m² kent yakını yeşil zon ve 15,5 m² kentsel yeşil alan önerilmiştir. 15,5 m² kentsel yeşil alanını 9 m²'sini kent parkı, 6,5 m²'sini ise spor alanları oluşturmaktadır (Ceylan, 2007).

Tablo 2.7: Bazı Ülkelerdeki Yeşil Alan Standartlarının Karşılaştırılması (Aksoy, 2001)

	AMSTERDA M (m ² /kişi)	STOCKH OLM (m ² /kişi)	LONDRA (m ² /kişi)	PARİS (m ² /kişi)	ROMA (m ² /kişi)	VARŞOVA (m ² /kişi)
Çocuk Oyun Alanları	*	5,6	*	3,5	3,2	*
Mahalle ve Semt Parkları	*		20	4,2	5,5	15
Kent Parkları	9	23,8	40	10	11,6	5,3
Kent Yakını Yeşil Zon	30	48,1	8	10	18	17,5
Spor Alanlar	6,5	10	10	8	7,5	7,5
TOPLAM	45,5	87,5	78	35,7	45,8	45,3

2.3.4.2. Türkiye’de Kamusal Açık-Yeşil Alan Standartları

Türkiye’de 2290 sayılı Yapı Yolları Kanunu ile 1933-1956 yılları arasındaki kent planlarında kişi başına 4 m²'lik yeşil alan düzeni önerilmiştir. 1956 yılında yürürlüğe giren bu hüküm İmar Kanunu ile birlikte kaldırılmıştır. Açık-yeşil alanlar için 6785 /1605 Sayılı İmar Kanunun ilgili maddesine göre kişi başı en az 7 m² öngörülmüş olup, oyun ve çocuk bahçeleri (3-6 yaş ile 7-11 yaş) 1,5 m², mahalle parkları 1 m², mahalle düzeyinde spor ve oyun alanları (11-18 yaş) 2 m², kent parkları 1.5m², kent seviyesinde

ise semt stadı 1 m²'dir. 3194 sayılı İmar Kanununun, 23804 sayılı 1999 yılında çıkan yeni yönetmeliğe göre, belediye sınırları içerisinde nüfus ne olursa olsun kişi başı aktif yeşil alan miktarı (çocuk bahçesi, park ve oyun alanlarının toplamı) 10 m² olarak belirlenmiştir. Ancak bu yönetmelikte yeşil alanların planlanması, dağılımı ve uygulanması konularında net ifadeli hükümler yer almamaktadır (Gül ve Küçük, 2001).

Tablo 2.8: Türkiye'de yeşil alan standartlarının tarihsel süreç içerisindeki değişimi (İBB, 2006)

	Tarih	0-5.000 Kişi	5.000-15.000 Kişi	15.000-45.000 Kişi	45.000-100.000 Kişi	100.000 +Kişi	TOPLAM
2290 Sayılı Belediyeler ve Yapı Yollar Kanunu	1933	-	-	-	-	-	4 m ² / kişi
6785 Sayılı İmar Kanunu	1956	-	-	-	-	-	7 m ² /kişi
Ankara Metropolü Nazım Plan Bürosu / "Sosyal ve Teknik Altyapı Standartları"	1973	4 m ² /kişi	4+3 m ² /kişi	7+3 m ² /kişi	7+10 m ² /kişi	7+20 m ² /kişi	
İmar ve İskân Bakanlığı / "İmar Planı Dışındaki Toplu Konut Alanlarında Teçhizat ve Standartlar"	1975	1,5 m ² /kişi	3 m ² /kişi	2,5 m ² /kişi	-	-	7 m ² /kişi
3194 Sayılı İmar Kanunu	1985	-	-	-	-	-	7 m ² /kişi
23804 Sayılı Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik	1999	1,5 m ² /kişi	5 m ² /kişi	-	3,5 m ² /kişi	-	10m ² /kişi

Tablo 2.9: 1985 Tarihli 3194 Sayılı Yönetmelik ve 2.09.1999 Tarihli Değişiklikler Sonucunda Belirlenen Yeşil Alan Standartlarının Günümüzdeki Durumu (Ceylan, 2007).

Çocuk Oyun Alanları	Mahalle ve Semt Parkları	Kent Parkı	Spor Alanları	Toplam
1,5 m ² /kişi	2 m ² /kişi	3,5 m ² /kişi	3 m ² /kişi	10 m ² /kişi

Amsterdam kentinde kişi başına düşen yeşil alan miktarı 45-50m², İsveç'in Stockholm kentinde 107 m²,dir. Almanya'nın Frankfurt kentinde 154 m², Stuttgart kentinde 153 m², Hannover kentinde 112 m², A.B.D.'nin Washington D.C. eyaletinde 50 m², Bristol'de 49 m², Macaristan'ın Budapeşte kentinde 37 m²'dir. Ülkemizde ise, kişi başına düşen yeşil alan miktarları Ankara'da 2.3 m², İstanbul'da 2.1 m², İzmir'de ise 2.8 m²'dir (Emür ve Onsekiz, 2007) (Tablo 2.10).

Tablo 2.10: Bazı yabancı ülke kentlerinde ve Türkiye'de kişi başına düşen yeşil alan miktarı (Emür ve Onsekiz, 2007).

Kent Adı	Kişi Başına Düşen Yeşil Alan Miktarı (m ²)	Kent Adı	Kişi Başına Düşen Yeşil Alan Miktarı (m ²)
Bristol	49	Ankara	2.3
Budapeşte	37	Antalya	3.9
Frankfurt	154	Çankırı	7
Hannover	112	Eskişehir	0.8
Stockholm	107	İstanbul	2.1
Stuttgart	153	İzmir	2.8
Washington	50	Üsküp	17

Pamay'a (1978) göre; imar planlarında Türkiye koşullarında uyulması gereken kişi başına düşen m² değerleri, açık-yeşil alanlarla ilgili bazı standartların kent tipi ve kentin coğrafi mevkii, koşulları ne olursa olsun yapılacak ölçütleri Tablo 2.11'de verilmiştir (Akbulut, 2007).

Tablo 2.11: Türkiye'de Olması Gereken Açık-yeşil Alan Miktarları (Pamay, 1978).

Açık-yeşil alan çeşidi	Kişi başına (min-max)	(m ²) (Ort)	Minimum saha büyüklüğü
Çocuk oyun bahçesi(5-15 yaş)	1,0	0,5-4,5	12 dekar
Spor ve oyun sahaları	4,0	2,5-8,5	40 dekar
Şehir bahçeleri (çiçek bahçeleri)	0,25	-	5 dekar
Parklar - mahalle parkı - semt parkı - şehir parkı	2,5 5,0 10,0	10-40	8 dekar 50 dekar 400 dekar
Botanik ve Zoo Parkı	0,5	-	100 dekar
Koloni bahçeleri Hastane Fabrika Resmi daire-okul	0,5	-	50 dekar 10 dekar 5 dekar
Ev bahçesi (daimi)	7,0	2-40	0,5 dekar
Sergi parkları (luna park)	0,2	0,1-0,5	100 dekar
Meydan (iskele, pazar, şehir meydanları, otopark)	1,0	-	10 dekar
Mezarlık	4,0	1,2-5	100 dekar
Koru-orman (büyük rekreasyon alanı olarak)	5,0	3-9	2000 dekar
Çayırılık (doğal)	5,0		50 dekar

Açık-yeşil alanların konut bölgelerine olan uzaklıkları ile alan ölçüleri konusunda Denver-Colorado Planning Office (1956) tarafından yapılan bir araştırmanın sonuçları Tablo 2.12'teki gibidir (Ayaşlıgil, 1997).

Tablo 2.12: Açık-yeşil alanların konut bölgelerine olan uzaklıkları ile alan ölçüleri (DCPO, 1956; Ayaşlıgil, 1997).

Kullanım	Mesafe	Ölçü
Çocuk bahçesi	800 m	Her 800 kişi için 4 da, asgari 12 da
Oyun alanı	1 600 m	Her 800 kişi için 4 da, asgari 40 da
Mahalle parkı	800 m	Her 800 kişi için 2 da, asgari 8 da
Büyük park	3 200 m	Her 400 kişi için 4 da, asgari 400 da
Golf alanı	3 200 m	400 - 480 da

Yüzme havuzu	1 600 m	50 000 kişi için 1 kapalı, 1 açık yüzme havuzu
Mahalle rekreasyon merkezi (jimnazyum, oditoryum, oyun yerleri, alışveriş yeri ve WC gibi olanaklar)	1 600 m	20 000 kişi için 1 merkez

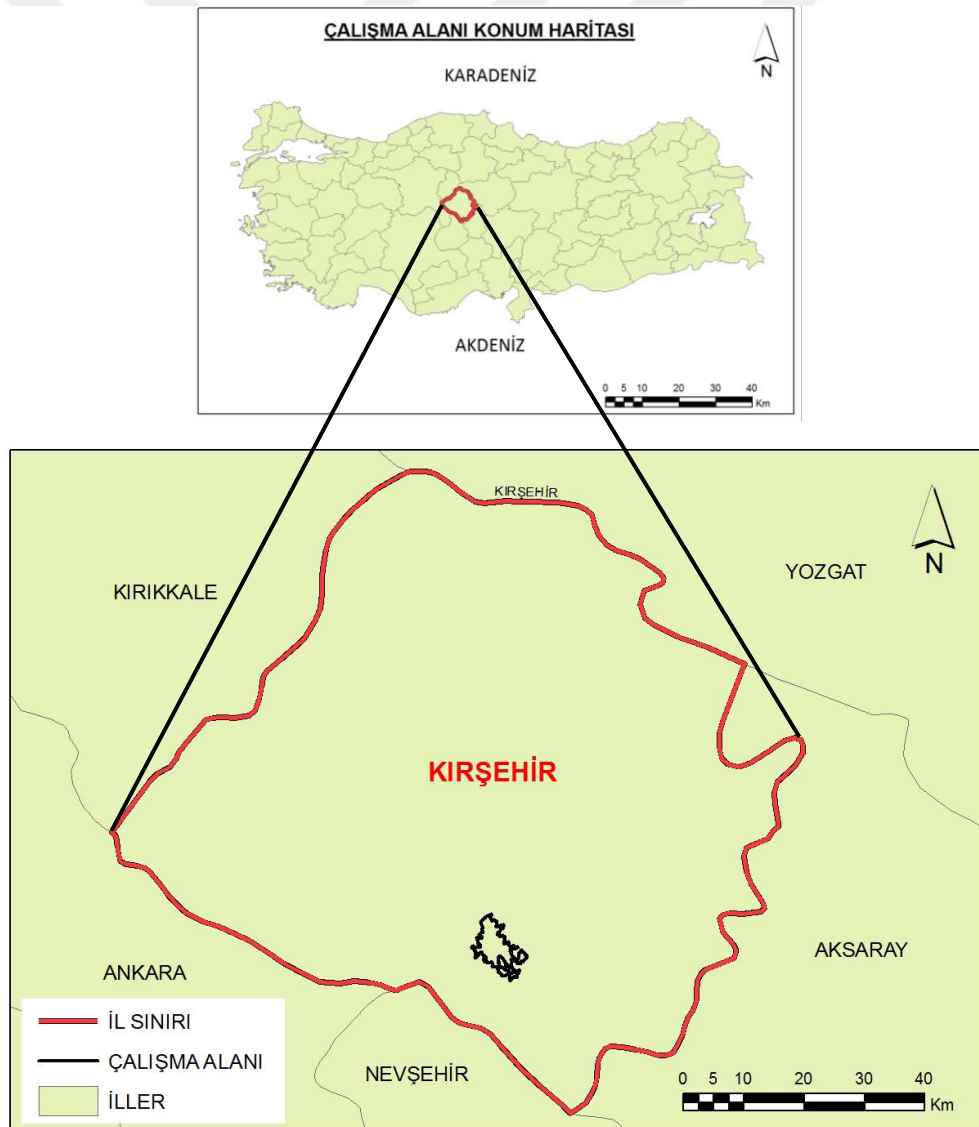

BÖLÜM 3

MATERYAL VE YÖNTEM

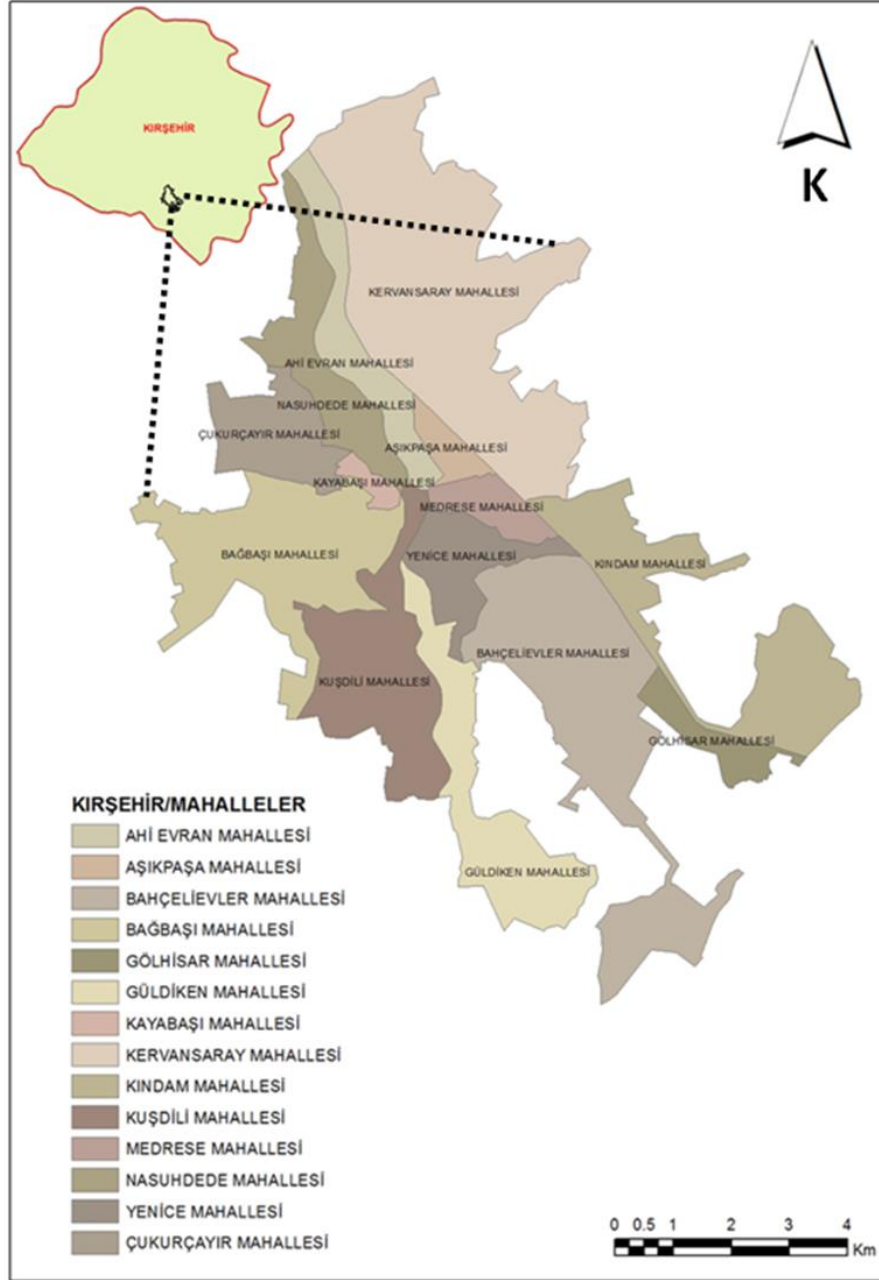
3.1. Materyal

Çalışma alanı olarak seçilen Kırşehir İli; İç Anadolu Bölgesinde yer almaktadır. Yüz ölçümü 6660 km² olup İç Anadolu topraklarının 2,9'unu kaplamaktadır. 38°50'-39°50' Kuzey enlemleri, 33°30'--34°50' Doğu boylamları arasında yer almaktadır. Denizden yüksekliği 985 m ve İlin kuş bakışı denize uzaklıkları; Akdeniz'den Anamur Burnu'na 362 km; kuzeyde, Karadeniz'den Sinop'a 334 km'dir (Şekil 3.1).

Şekil 3.1: Çalışma Alanının Konumu

Araştırma alanı olarak Kırşehir Belediyesi mücavir alan sınırı seçilmiş ve araştırma Kırşehir kent merkezinde yürütülmüştür. Araştırmanın ana materyalini Kırşehir kent merkezindeki 14 mahalle ile kentteki mevcut kamusal açık-yeşil alanlar oluşturmaktadır (Şekil 3.2) .

Şekil 3.2: Kırşehir İli Kent Merkezi Çalışma Alan Sınırı ve Mahalle Sınırları

Kırşehir kent merkezine bağlı mahalleler arasında yüzölçümü en fazla olan mahallelerin başında sırasıyla Kervansaray Mahallesi, Bahçelievler Mahallesi ve Bağbaşı Mahallesi gelmektedir (Tablo 3.1).

Tablo 3.1: Kırşehir Kent Merkezine Bağlı Mahallelerin Yüzölçümleri

	KIRŞEHİR KENT MERKEZİNE BAĞLI MAHALLELER	MAHALLE YÜZÖLÇÜMLERİ (m²)	Yüzdesi (%)
1	Ahievran Mahallesi	1,640,674	4.5
2	Aşıkpaşa Mahallesi	443,024	1.2
3	Bağbaşı Mahallesi	4,264,462	11.7
4	Bahçelievler Mahallesi	5,644,414	15.5
5	Çukurçayır Mahallesi	1,587,773	4.4
6	Göhlisar Mahallesi	741,371	2.0
7	Güldiken Mahallesi	2,759,051	7.6
8	Kayabaşı Mahallesi	240,729	0.7
9	Kervansaray Mahallesi	8,278,207	22.8
10	Kındam Mahallesi	3,608,626	9.9
11	Kuşdilli Mahallesi	3,187,552	8.8
12	Medrese Mahallesi	699,461	1.9
13	Nasuhdede Mahallesi	1,867,259	5.1
14	Yenice Mahallesi	1,398,636	3.8
	TOPLAM	36,361,239	100

Veri Temini

Çalışmada araştırma sonuçlarını ortaya koyabilmek amacı ile Kırşehir Belediyesi, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü ve Park - Bahçeler Müdürlüklerinden ayrıca Kırşehir Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü'nden 1/100.000 Kırşehir Çevre Düzeni Planı ve Çevre Durum Raporu alınarak plan durumunu, mevcut durumunu, sosyal yapıyı ve fiziki yapıyı ortaya koymak için gerekli veriler temin edilmiştir. Çalışmada kullanılan verilerin kaynakları Tablo 3.2'de gösterilmektedir.

Tablo 3.2: Veri Kaynakları

VERİ	ÖLÇEK	VERİ KAYNAĞI	PROGRAM
Kırşehir Çevre Düzeni Planı	1/100.000	Kırşehir Çevre Ve Şehircilik Müdürlüğü	NetCAD 7
Kırşehir Çevre Durum Raporu		Kırşehir Çevre Ve Şehircilik Müdürlüğü	Pdf
Kırşehir İl Ve İlçe İdari Sınırlar Kırşehir İli Mahalle Sınırları Kırşehir İli Yerleşim Alanları Kırşehir İli Açık-yeşil Hesaplamaları Kırşehir İli Ulaşım Alanları	1/100.000	Kırşehir Belediyesi	Netcad 7 AutoCAD 2011 ArcGIS 10.1 Photoshop

Tablo 3.2: (devam ediyor)

Nüfus	-	TÜİK	Word, Excel
Kırşehir İli Çevre Durum Raporu	-	Kırşehir Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü	Jpeg
Kırşehir Tarım Ve Hayvancılık Stratejik Planı (2014-2018)	-	Kırşehir Tarım ve İl Müdürlüğü	Pdf

3.2. YÖNTEM

Bu çalışmada, Kırşehir kent merkezinin mevcut imar sınırları içerisindeki kamusal açık-yeşil alanların mahalle ölçeğinde alan kullanım, planlama ve tasarım açısından değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Bu amaç doğrultusunda Kırşehir kent merkezindeki mevcut kamusal açık-yeşil alanların ve imar durumundaki kamusal açık-yeşil alanların belirlenmesi amacıyla ArcGIS 10.1 ve Netcad 7 programları kullanılarak haritalar oluşturulmuş ve alan hesaplamaları yapılmıştır.

Ayrıca çalışma alanındaki mevcut kamusal açık-yeşil alanların kullanımlarının ve ihtiyaçlarının belirlenmesi amacıyla anket çalışması yapılmıştır. Nüfusu 137.290 kişi olan Kırşehir kent merkezinde anket sayısının belirlenmesi için sürekli değişkenlerde tahmin yöntemi kullanılmıştır. %95 güven aralığında rastgele örneklem yoluyla seçilmiş 384 kişiye anket uygulanmıştır. Anket sayısının belirlenmesinde, sınırlı toplumlarda örnek büyüklüğünü veren formül yardımıyla N populasyon büyüklüğü ve diğer istatistikî verilerden yola çıkılarak, Eşitlik 1 doğrultusunda örnek hacime ulaşılmıştır (Orhunbilge, 2000).

$$n \geq \frac{Z^2 \times N \times p \times q}{N \times D^2 + Z^2 \times p \times q}$$

$$N \times D^2 + Z^2 \times p \times q$$

Burada;

N: Toplumun büyüklüğünü (birim sayısı)

n: Örneklem büyüklüğünü

Z: Güven katsayısını (belirli hata düzeyleri için Z-dağılım tablosundan alınan kritik değer; %95 güven düzeyi için Z:1.96, %99 güven düzeyi için Z=2.58 alınabilir),

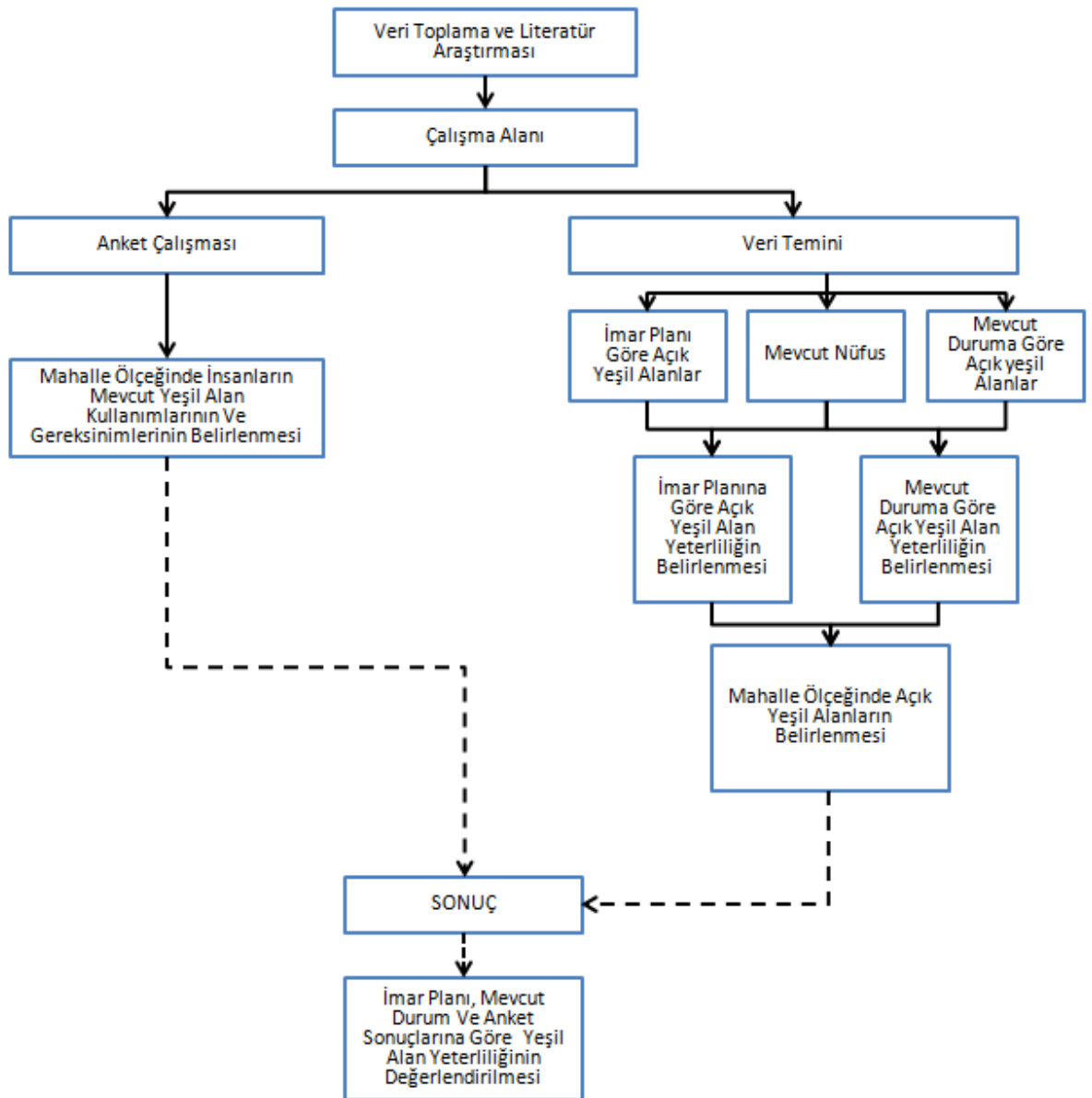
p: İncelenen olayın veya ölçülmek istenen büyüklüğün toplumda görülme olasılığını, yani olumlu hal oranını (örneğin kalite denetiminde kusursuzluk oranı p değeri bilinmediği durumlarda 0,5 alınarak azami örnek büyüklüğüne ulaşılır),

q: İncelenen olayın toplumda görülmeme olasılığını (1-p) göstermektedir.

D=Kabul edilen örnek hatasını (%10) göstermektedir (Daşdemir, 2016).

$$n \geq \frac{(1,96)^2 \times 100.000.000 \times 0,5 \times 0,5}{100.000.000 \times (0,05)^2 + (1,96)^2 \times 0,5 \times 0,5} = 384 \text{ kişi olarak belirlenmiştir.}$$

Çalışmada Kırşehir kent merkezindeki halkın kamusal açık-yeşil alanlara ilişkin görüşleri, İmar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu, mevcut kamusal açık-yeşil alan durumları belirlenerek kamusal açık-yeşil alanların yeterliliği irdelenmiştir. Çalışmanın yöntem akış şeması Şekil 3.3'te gösterilmektedir.

Şekil 3.3: Çalışma Yönteminin Akış Şeması

BÖLÜM 4

BULGULAR

4.1. Çalışma Alanının Doğal Peyzaj Özellikleri

Doğal peyzaj özellikleri; coğrafi konum, topoğrafya, jeolojik yapı, toprak yapısı, hidrolojik yapı, iklim, bitki örtüsü, eğim, bakı yükseklik başlıkları altında incelenmiştir.

4.1.1. Coğrafi Konum

Kırşehir ili Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesinde; 39 05' 23" - 30 18' 00" kuzey enlemleriyle 34 05' 04" - 34 07' 30" doğu boylamları arasında yer almaktadır. Kırşehir İç Anadolu Bölgesi'nin Orta Kızılırmak Bölümü'nde konumlanmaktadır. İl'in idari açıdan sınır komşusu olan iller Ankara, Yozgat, Nevşehir, Kırıkkale, Kayseri ve Aksaray'dır. İlin genel olarak deniz seviyesinden yüksekliği 935-1410 m arasında değişmektedir. İl merkezinin denizden yüksekliği 985 m olup, Kırşehir İli'nin güneyinde Ulupınar, kuzeyinde Kunurkale; batısında Kaman-Büğüz, doğusunda ise Mucur ve Kılıçlı bulunmaktadır (Kırşehir Belediyesi, 2014).

4.1.2. Topoğrafya

İlin başlıca dağları; merkez ilçesinin kuzeybatıda Naldöken, kuzeydoğusunda Kervansaray Sıradağı, Üçkuyu Dağları, Cemele ve Kargasekmez Dağı bulunmaktadır. Bir de Çiçekdağı ilçesinin güneybatısına uzanan ve yüksekliği 1550 metreyi bulan Çiçekdağı Sıradağı görülmektedir. Kaman'ın güneyde Aliöllez, güneydoğusunda Baran (1701 metre), kuzeyinde Buzluk Dağı yükseltileri vardır. Kırşehir İli' nin en yüksek dağı ise 1712 metre ile Kargasekmez Dağı'dır (Kırşehir Valiliği, 2011).

Kırşehir İli'nin en büyük ovası, çöl diye de isimlendirilen Malya Ovası'dır. Bu ova merkez ilçenin kuzey tarafında bulunmaktadır. Tektonik değişimler sonucu göl yataklarındaki suların çekilmesi sonrasında oluşmuştur. Malya Tarım İşletmesi'nin üzerinde kurulduğu bu ovanın alanı 400 km² kadardır (URL-1, 2017).

4.1.3. Jeolojik Yapı

Kırşehir İli "Orta Anadolu Masifi"nin bir parçası olmasının yanı sıra Türkiye'nin en büyük masifidir. Kırşehir İli'nin topoğrafik yapısı ve yüzey şekilleri Üçüncü Jeolojik Devirde meydana gelen Meozoik üst Reosen döneminde karalaşarak oluşmuştur. Kırşehir'de karstik şekillerinin bütün örneklerini görmek mümkündür. Türkiye'nin en geniş kapalı havzası olan "İç Anadolu Havzası"nın doğusundadır. Bu havza yapısı, yeryüzü şekillerini etkilemeksizin yanı sıra iklimi de etkilediği görülmektedir (Kırşehir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2011).

Kırşehir'deki fay hatları ve çevreleri, depremlerin çok olduğu tektonik çukurluklar ve kırıklar dizisi içinde, öbür bölümleri ikinci ve üçüncü deprem kuşağı içinde kalmaktadır (Kırşehir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2011).

4.1.4. Toprak Yapısı

Kırşehir, Kızılırmak Havzası içerisinde yer almakta ve topraklarının büyük bir kısmını da kahverengi topraklar oluşturmaktadır. Kırmızı kahverengi topraklar, kahverengi orman toprağı, kalkersiz kahverengi topraklar, kestane renkli topraklar ve az miktarda kolüvyon topraklar mevcuttur. Ayrıca Delice Irmağı kıyısında alüvyon topraklar ile Seyfe Gölü civarında çorak topraklarda ilde bulunan toprak grubundadır. İl topraklarının tekstür sınıfı genel olarak kumlu tınlı olup pH'ı orta ve yüksek, kireç kapsamı yüksek, organik madde kapsamı ise düşüktür. Toprakların bitki besin durumu ise azot bakımından fakir, fosfor kapsamı düşük, potasyum kapsamı ise yüksektir (Kırşehir Tarım İl Müdürlüğü, 2014).

4.1.5. Hidrolojik Yapı

Kırşehir İl sınırları içerisinde bulunan akarsular; Kızılırmak, Keşkerliözü, Kılıçözü, Manahözü, Körpeliboğaz Deresi, Delice Irmak, Kaman Kılıçözü Deresi'dir (Kırşehir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2011).

Hâlihazırda Kırşehir'e tamamı yer altı su kaynaklarından olmak üzere 14 adet kuyudan toplam 8,9 milyon m³/yıl su temin edilmektedir. Şehrin gelecekteki su ihtiyacını

karşlamak için Belediye tarafından su birliği kurulmuştur (Kırşehir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2011).

Kızılırmak: Kızılırmak, Sivas Kızıl Dağ'ından başlayarak Bafra Ovası'ndan Karadeniz'e dökülür. Türkiye sınırları içerisinde uzunluk bakımından en uzun akarsu olup bunun Kırşehir içinde ki uzunluğu ise 110 km'dir. Tuzlu su olmasına rağmen tarımda kullanımı olumsuz etkilemektedir. Kırşehir, Kızılırmak Havzası üzerinde bulunmasına rağmen, düzlük alan ve sulama yapılan alan bakımından yetersiz kalmaktadır (Kırşehir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2011).

Kılıçözü Çayı: Kızılırmak'ın il içinde kalan kuzey kolunu oluşturan çay Baran Dağı'nın kuzey yamacından gelmektedir. Kuzey-güney doğrultusunda 80 km uzunluğa sahip olup; İl sınırları içindeki uzunluğu 69 km uzunluğa sahiptir. Sulu tarımda kullanılan çayın üzerinde, sulama ve taşkın önleme amacıyla İğdeliöz, Çuğun Barajı, Kılıçözü ve Güzler sulama regülatörleri yapılmıştır (Kırşehir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2011).

Keşkerliözü: Yıllık ortalama debisi 19,14 hm³ olan derenin üzerinde kurulu bulunan Kültepe Barajı sulama amaçlı yapılmıştır (Kırşehir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2011).

Malaközü: Yıllık ortalama debisi 29,2 hm³ olan derenin üzerinde sulama amaçlı kullanılmak üzere Karaova Barajı yapılmıştır (Kırşehir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2011).

Körpeliboğaz Deresi: Yıllık ortalama debisi 22,13 hm³ olan derenin üzerinde sulama amaçlı kullanılmak üzere Sıddıklı Barajı yapılmıştır (Kırşehir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2011).

Mucur İlçesinin kuzeyindeki Seyfe Gölü tek doğal göldür. Gölün beslenimi batı ve kuzeybatısındaki pınarlar, dip kaynaklar, drenaj alanındaki yüzeysel akış ve göl alanına düşen yağışlarla olmaktadır. Gölü besleyen önemli pınarlar Seyfe, Horla ve Yenidoğanlı pınarlarıdır. Kapalı bir havzada yer aldığı için boşalımı buharlaşma ile gerçekleşmektedir (Kırşehir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2011).

4.1.6. İklim

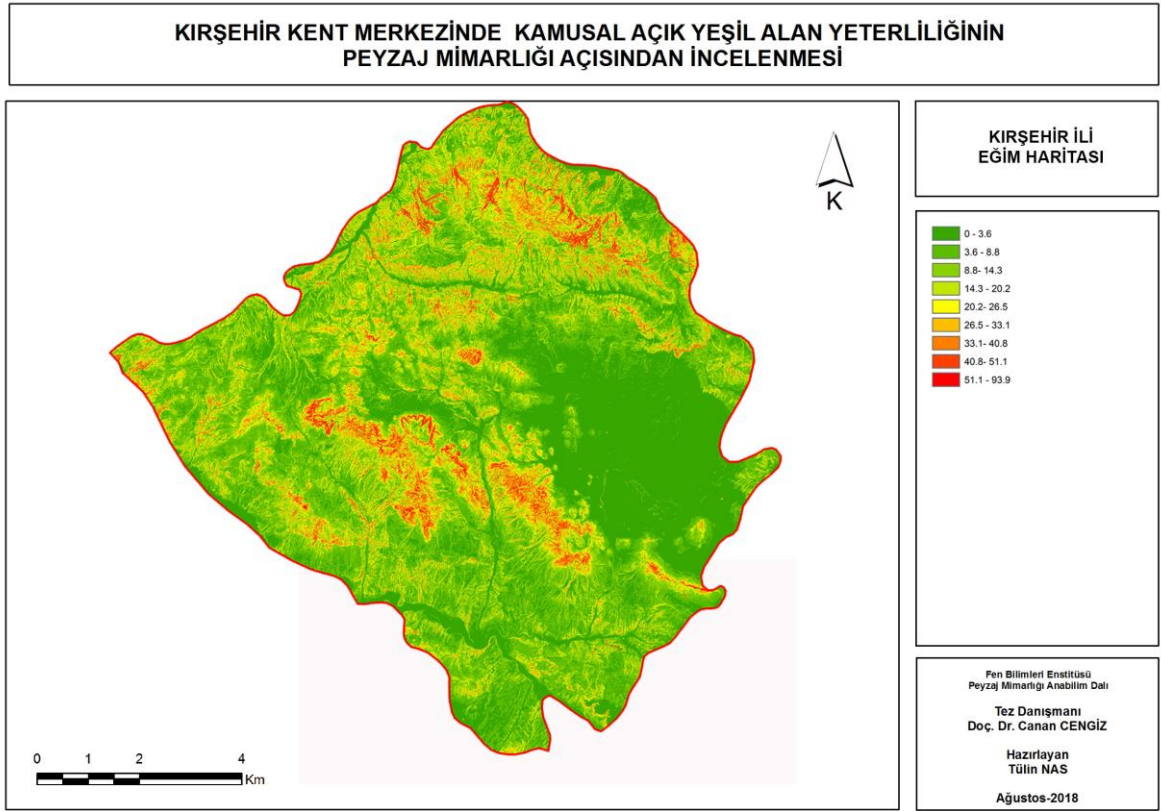
Kırşehir İli iklimi; kışları soğuk ve kar yağışlı, yazları sıcak ve kurak olan yağmurun sonbahar ve ilkbaharda düştüğü tipik karasal iklimdir. İç Anadolu'yu çeviren Toroslar ve kuzey Anadolu sıradağları, Akdeniz'in ve Karadeniz'in ılıman iklimini iç kesimlere girmesine izin vermez. Bu nedenle bölgede kara iklimi özellikleri görülür. Kırşehir'de ortalama rüzgar hızı 2.8 m/sn'dir. İlde hakim rüzgâr yönü kuzeybatı, kuzey ve kuzeydoğudur. En hızlı rüzgârlar da güneydoğudan esmektedir. Ortalama sıcaklık 11.3 °C, nispi nem % 63'dür (Kırşehir Valiliği, 2014).

4.1.7. Bitki örtüsü

İç Anadolu Bölgesi'nde bulunan Kırşehir, iklim yapısının da etkisiyle birlikte bozkır kuşağı içerisinde kalmıştır. Genellikle orman örtüsünden yoksundur. Ormanlık alan, ilin toplam yüzölçümünün ancak %3,7'sini kaplamaktadır. Çiçekdağı'nın kuzey kesimleri ile Akçakent ilçesi çevresinde *Quercus sp.* (meşe), *Pinus sp.* (karaçam), *Juniperus sp.* (ardıç) ve *Cedrus sp.* (sedir) ağaçlarından oluşan ormanlar bulunmaktadır (Kırşehir Valiliği, 2014).

4.1.8. Eğim

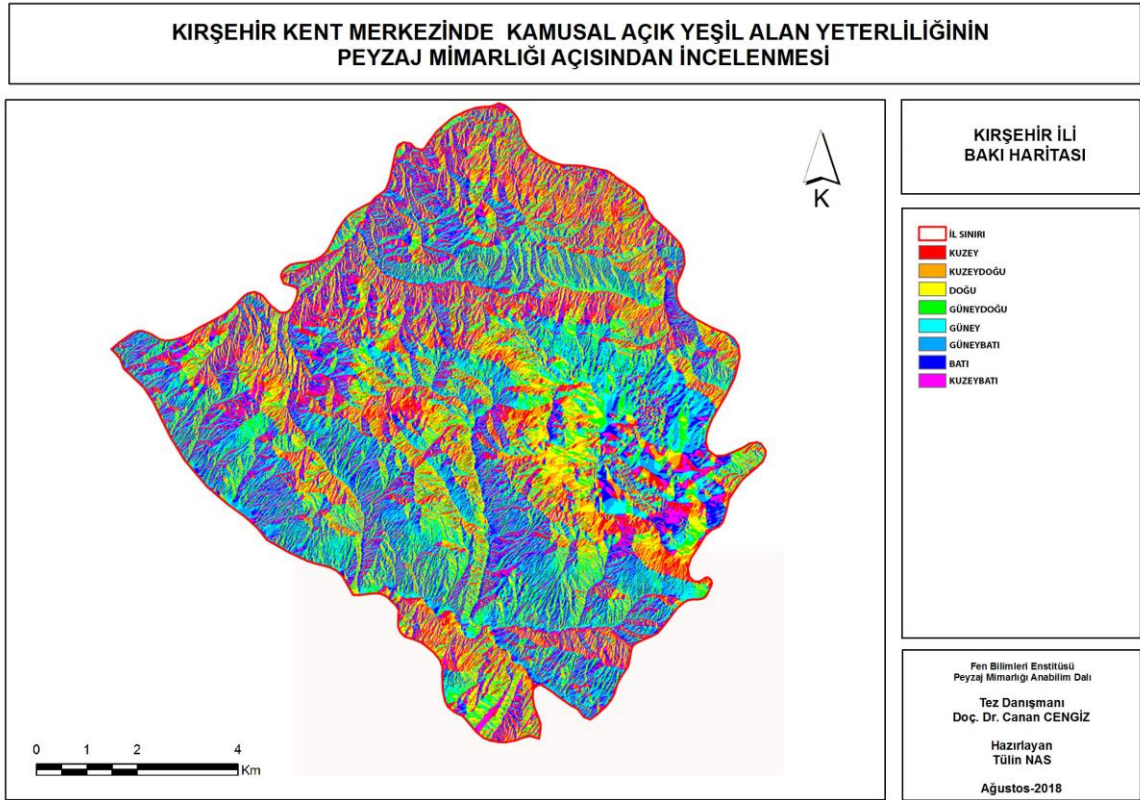
Kırşehir il merkezinin kuzey ve kuzeydoğusunu kaplayan platoların yükseltisi 500–1.200 metre arasındadır. Kırşehir kentinin güneyi, batısı ve doğusunda geniş alanlar neojende oluşmuş platolarla örtülüdür. Yükseltileri 1.000–1.200 metreler arasında değişen bu platolar neojen konglomeraları ile göl kalkerlerinden oluşmuştur (Şekil 4).

Şekil 4.1: Kırşehir İli eğim grupları haritası.

4.1.9. Bakı

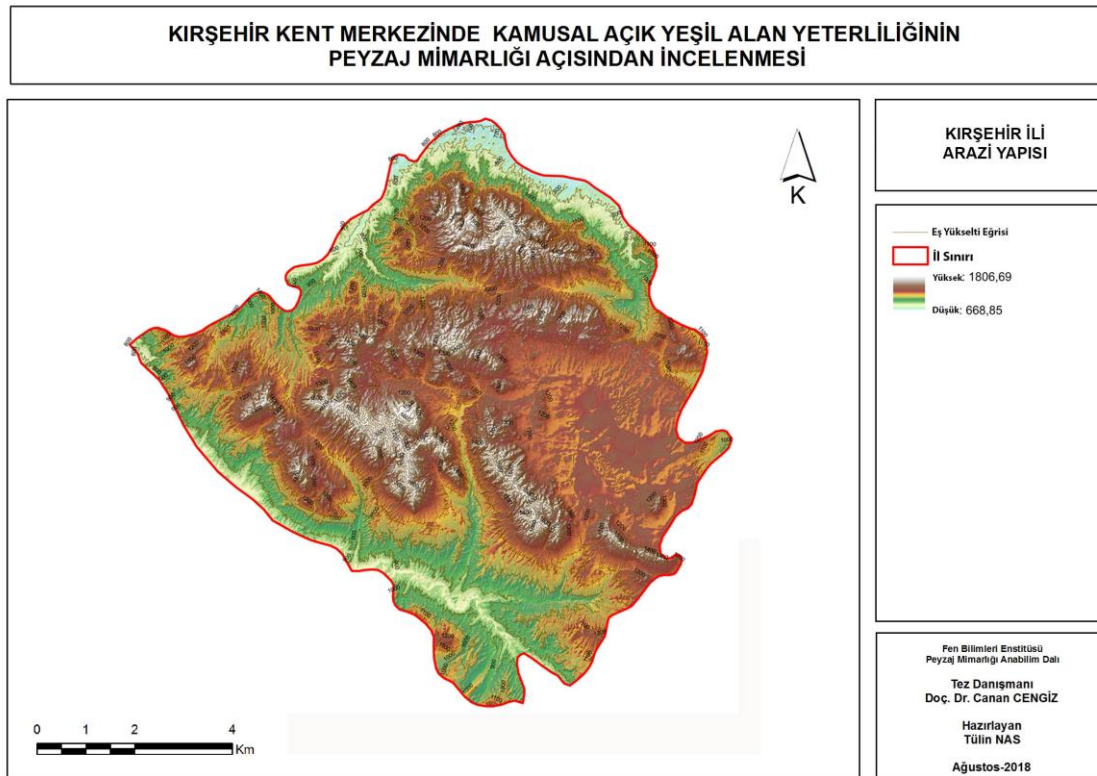
Bakı haritasından elde edilen verilere göre yerleşim yerleri genellikle doğu ve kuzeydoğu yönlerine ve bu yönlerin doğu-batı yönlerindeki uzantıları üzerinde konumlandığı görülmektedir. Alanda en çok batı bakarlı yamaçlar, en az da güney bakarlı yamaçlar bulunmaktadır (Şekil 4.2).

Şekil 4.2: Kırşehir İli baki haritası.

4.1.10. Yükseklik

Kırşehir İli genellikle 900-1200 m olan yüksekliğindeki yaylalardan oluşmuştur. Bu yaylalardan, çoğu kuzeyde Delice Irmağına ve güneyde Kızılırmak'a karışan, orta derecede yarıklar açarak vadiler meydana getiren akarsular geçmektedir. Yayla üzerinde yükseltileri 1700 metreye ulaşan dağınık dağlar bulunmaktadır (Şekil 4.3)

kazılarda yerleşim alanının en alt tabakasını Hitit döneminin teşkil ettiği ortaya çıkmıştır. Bu kazılar sırasında erken ve geç Hitit çağlarına ait kalıntı ve eserler gün ışığına çıkarılmıştır. Resmi veya saray yapılarına ait olduğu sanılan duvar temelleri ile mühürler, takılar, seramik mutfak eşyaları ve Hitit çapına ait çivi yazılı bir tablet parçası da bulunmuştur (Kırşehir Belediyesi, 2017).

4.2.2. Ulaşım

İç Anadolu Bölgesi'nin ortasında yer alan Kırşehir her yönden var olan karayolu ulaşım ağının üzerinde bulunması nedeniyle Türkiye'nin kolay ulaşılabilen illeri arasındadır. Kırşehir 'in günümüzdeki ulaşımı karayolu ile yapılmaktadır. En yakın demiryolu 70 km Yozgat İli'ne bağlı Yerköy ilçesindedir. Kırşehir'de hava alanı olmayıp en yakın hava alanı 83 km uzaklıktaki Nevşehir Kapadokya Havalimanı'dır. Batı bölgelerini doğuya bağlayan önemli karayollarından biri olan D260 yolu bu ilden geçmektedir. Bu da Kırşehir'in pek çok il ile doğrudan ulaşımının olumlu etkilemektedir. Kırşehir 'e komşu olan iller ve bu illere olan uzaklığı ise şöyledir. Ankara'ya 181 km, Kayseri'ye 132 km, Nevşehir' e 92 km, Aksaray'a 111 km, Kırıkkale'ye 112 km ve Yozgat'a 116 km'dir (Kırşehir Valiliği, 2014).

4.2.3. Nüfus ve Demografik Yapı

Kırşehir kent merkezi 2017 nüfusu ise 137,290'dir. Toplam 14 mahalleden oluşan Kırşehir kent merkezinde; en yüksek nüfusa sahip olan mahalle 30,472 bireyle Yenice Mahallesi'dir. Ayrıca en düşük nüfusa sahip mahallesi ise 764 birey ile Gölhisar Mahallesi'dir. Tablo 4.1' de Kırşehir kent merkezine ait nüfus bilgileri mahallelere göre verilmiştir.

Kırşehir kent merkezindeki nüfusu 68719 erkek birey ve 68571 kadın bireyden oluşmaktadır (TÜİK, 2017).

Tablo 4.1: Kırşehir Kent Merkezindeki Mahalle Nüfusları (TUİK, 2017).

KIRŞEHİR KENT MERKEZİNDEKİ MAHALLE NÜFUSLARI	2017	KIRŞEHİR KENT MERKEZİNDEKİ MAHALLELER		NÜFUS	YÜZDESİ %
		1	Ahievran Mahallesi	12409	9.0%
		2	Aşıkpaşa Mahallesi	18862	13.7%
		3	Bağbaşı Mahallesi	12149	8.8%
		4	Bahçelievler Mahallesi	4555	3.3%
		5	Çukurçayır Mahallesi	1851	1.3%
		6	Göhlisar Mahallesi	764	0.6%
		7	Güldiken Mahallesi	6665	4.9%
		8	Kayabaşı Mahallesi	3141	2.3%
		9	Kervansaray Mahallesi	12451	9.1%
		10	Kındam Mahallesi	2897	2.1%
		11	Kuşdilli Mahallesi	3438	2.5%
		12	Medrese Mahallesi	20053	14.6%
		13	Nasuhdede Mahallesi	7583	5.5%
		14	Yenice Mahallesi	30472	22.2%
		TOPLAM		137290	100%

4.2.4. Ekonomik Yapı

Kentin ekonomik yapısı incelendiğinde, yıllık nüfus artış hızı, kişi başı yurtiçi hasıla ve sanayi gelişimi, çalışan insan oranı bakımından Kırşehir, Türkiye ortalamasının altında kalmaktadır. Tarım alanında çalışanların diğer alanlarda çalışan toplam istihdama oranı ise Türkiye ortalamasının üstündedir. İlin başlıca geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır (Kırşehir Valiliği, 2014).

Kırşehir'in üretiminde ilk sırada tarla ürünleri tahıllar, ikinci sırada baklagiller, üçüncü sırada endüstri bitkileri, dördüncü sırada yumru bitkiler ve beşinci sırada yağlı tohumlular gelmektedir. Kırşehir, büyük ve küçükbaş hayvancılık bakımından çevre illere göre önemli bir yer teşkil etmektedir (Kırşehir Valiliği, 2014).

4.2.5. Yerleşim

Kentimizin güney kesiminde Organize Sanayi Bölgesi ve Sanayi sitesi yoğun bir şekilde faaliyet vermektedir. Yine kentin güney kesimine hayvan borsası, zahireciler sitesi, marangozlar sitesi planlı bir şekilde yerleştirilmiştir. Konut dışı kentsel çalışma alanları şehrimizin içinden geçen Ankara-Kayseri Karayolunun iki kenarında planlanmıştır.

Kentimizin batısında birçok fabrikanın bulunması ve iş sahasının kısmen fazla olması nedeni ile yerleşim yerleri batıya kaymaktadır (Kırşehir Belediyesi, 2005).

Kentin tarihinin çok eskilere dayanması tarihi yapıların da varlığını önemli kılmaktadır. İmar planlarında bu kısımlar sit alanı olarak çevrilmiş, planlamada dikkat edilmiştir (Kırşehir Belediyesi, 2005).

1300'lü yıllara dayanan Kale Höyüğü, Cacabey Medresesi, Ahi Evran Camii çevresi yapılan peyzaj çalışmalarıyla değerlendirilmiş ve koruma altına alınmıştır. Ayrıca Termal suları ile ünlü Terme ve çevresi düzenlenmiştir (Kırşehir Belediyesi, 2005).

Kırsal alanlar kentin çevresine yayılmış planlı bölgelerde 2 kata müsaade 1000-2500-5000 m² ifrazlara göre sınırlı bölgelerdir. Yoğunluk azdır. Kırsal alanlarda yapılaşma çok yakın zamana kadar kerpiç duvar ve avlulardan oluşmaktaydı. Ömrünü tamamlayan yapılarda her ne kadar kırsal dokuyu etkileyen bir durum olsa da normal standartlarda müstakil betonarme evler yapılmaktadır (Kırşehir Belediyesi, 2005).

4.3. Kırşehir Kent Merkezinde ki Kamusal Açık-Yeşil Alanların Durumu

Kırşehir kent merkezinde ki kamusal açık-yeşil alanlar; mevcut durumda ki kamusal açık-yeşil alanlar ve imar planında ki kamusal açık-yeşil alanlar olmak üzere iki başlıkta incelenmiştir.

4.3.1. Mevcut Kamusal Açık-Yeşil Alan Durumları

Kırşehir kent merkezinin 2017 mevcut durumuna göre 14 mahalledeki kamusal açık-yeşil alanlar saptanmış ve alan hesapları yapılmıştır (Tablo 4.2). Yerleşmede mevcut kamusal açık-yeşil alan miktarı toplamda 543.184 m²' dir. Mevcut kişi başına düşen açık-yeşil alan miktarı ise 3.96 m²' dir. Mahalleler ayrı ayrı ele alındığında en fazla mevcut kamusal açık-yeşil alan üç mahalle sırasıyla, Nasuhdede Mahallesi, Bağbaşı Mahallesi ve Kuşdilli Mahallesi olduğu saptanmıştır (Tablo 4.3).

Tablo 4.2: Kırşehir kent merkezi mevcut durum verileri

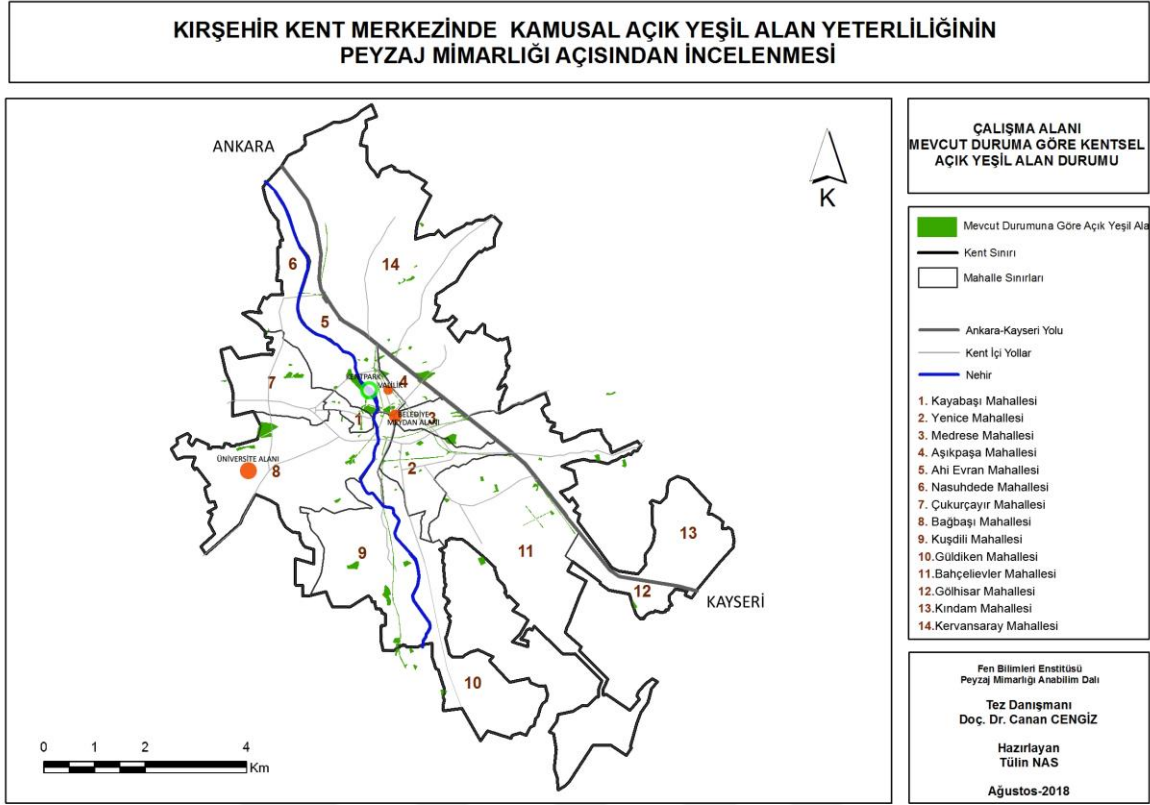
NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ (m2)	KIRŞEHİR KENT MERKEZİ TOPLAM KAMUSAL AÇIK-YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)	MEVCUT KAMUSAL AÇIK YEŞİL ALANA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
137290	36,361,239	543,184	3.96

Tablo 4.3: Kırşehir kent merkezine bağlı mahallelerin mevcut kamusal açık yeşil alanların miktarı ve oranları

	KIRŞEHİR KENT MERKEZİNE BAĞLI MAHALLELER	MEVCUT AÇIK YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)	Yüzde Oranları
1	Ahievran Mahallesi	46,418	8.5%
2	Aşıkpaşa Mahallesi	28,644	5.3%
3	Bağbaşı Mahallesi	72,262	13.3%
4	Bahçelievler Mahallesi	37,212	6.9%
5	Çukurçayır Mahallesi	27,562	5.1%
6	Göhlisar Mahallesi	14,933	2.7%
7	Güldiken Mahallesi	53,282	9.8%
8	Kayabaşı Mahallesi	5,867	1.1%
9	Kervansaray Mahallesi	42,576	7.8%
10	Kındam Mahallesi	17,618	3.2%
11	Kuşdilli Mahallesi	62,455	11.5%
12	Medrese Mahallesi	34,674	6.4%
13	Nasuhdede Mahallesi	74,584	13.7%
14	Yenice Mahallesi	25,097	4.6%
	TOPLAM	543,184	

4.3.1.1. Mevcut Kamusal Açık-Yeşil Alanların Mahallelere Göre Durumları

Kırşehir kent merkezinde ki kamusal açık yeşil alanların mevcut durumları Şekil 4.4'de haritada verilmiştir. Ahievran Mahallesi, Aşıkpaşa Mahallesi, Bağbaşı Mahallesi, Bahçelievler Mahallesi, Çukurçayır Mahallesi, Göhlisar Mahallesi, Güldiken Mahallesi, Kayabaşı Mahallesi, Kervansaray Mahallesi, Kındam Mahallesi, Kuşdilli Mahallesi, Medrese Mahallesi, Nasuhdede Mahallesi ve Yenice Mahalleleri olmak üzere 14 mahalle ölçeğinde değerlendirmesi yapılmıştır.

Şekil 4.4: Kırşehir kent merkezi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alanlar.

Ahievran Mahallesi

Yerleşmenin yoğun olduğu mahaller arasındadır. Kılıçözü Deresi'nin bir bölümü bu mahalle sınırları içerisinde bulunmaktadır. Kırşehir'in tarihi kent kültüründe önemli bir yere sahip olan Ahievran Külliyesi de bu mahallede bulunmaktadır (Şekil 4.5). Kırşehir kent merkezinde kenti sosyal, ekonomik ve kültürel bağlamda etkileyen kent için önemli bir yere sahip olan Kent Parkı'nın bir bölümü bu mahalle sınırları içerisinde yer almaktadır (Şekil 4.6 -4.7). Ayrıca Kırşehir Belediye binası, Devlet Su İşleri binası, Valilik binası ve Kırşehir İl Emniyet Müdürlüğü gibi resmi kurumların binaları bu mahallededir.

Şekil 4.5: Kırşehir Merkez Cacabey Cami 'nden bir görünüm.

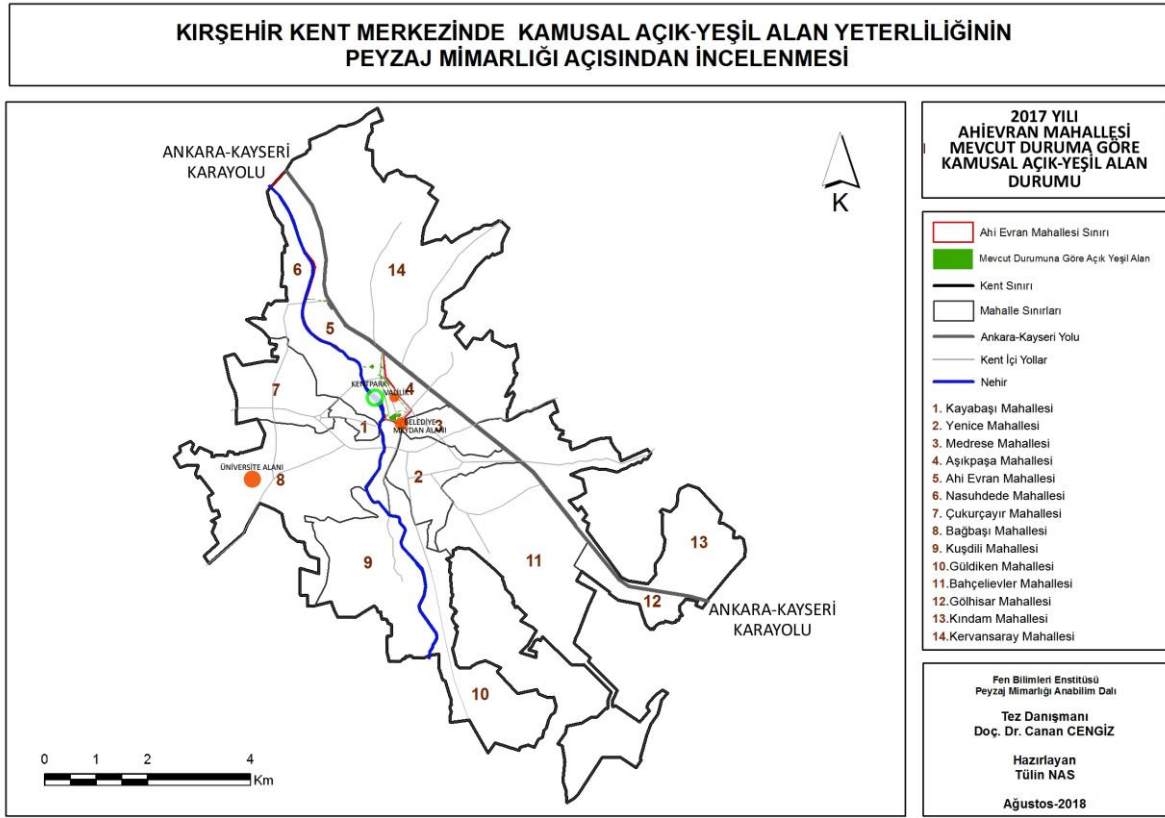

Şekil 4.6: Kırşehir Merkez Kentpark'dan bir görünüm.

Şekil 4.7: Kırşehir Merkez Kentpark' dan bir görünüm.

Ahievran mahallesi; 12409 nüfusa ve 1,640,674 m² yüz ölçümüne sahiptir. Tablo 4.4'e göre mevcut yeşil alan miktarı 46,418 m²'dir. Mevcut kamusal açık-yeşil alana göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 3.74 m²'dir (Şekil 4.8).

Şekil 4.8: Ahievran Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu.

Tablo 4.4: Ahievran Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADLARI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	MEVCUT YEŞİL ALAN MİKTARI	MEVCUT AÇIK YEŞİL ALANA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Ahievran Mahallesi	12409	1,640,674	46,418	3.74

Aşıkpaşa Mahallesi

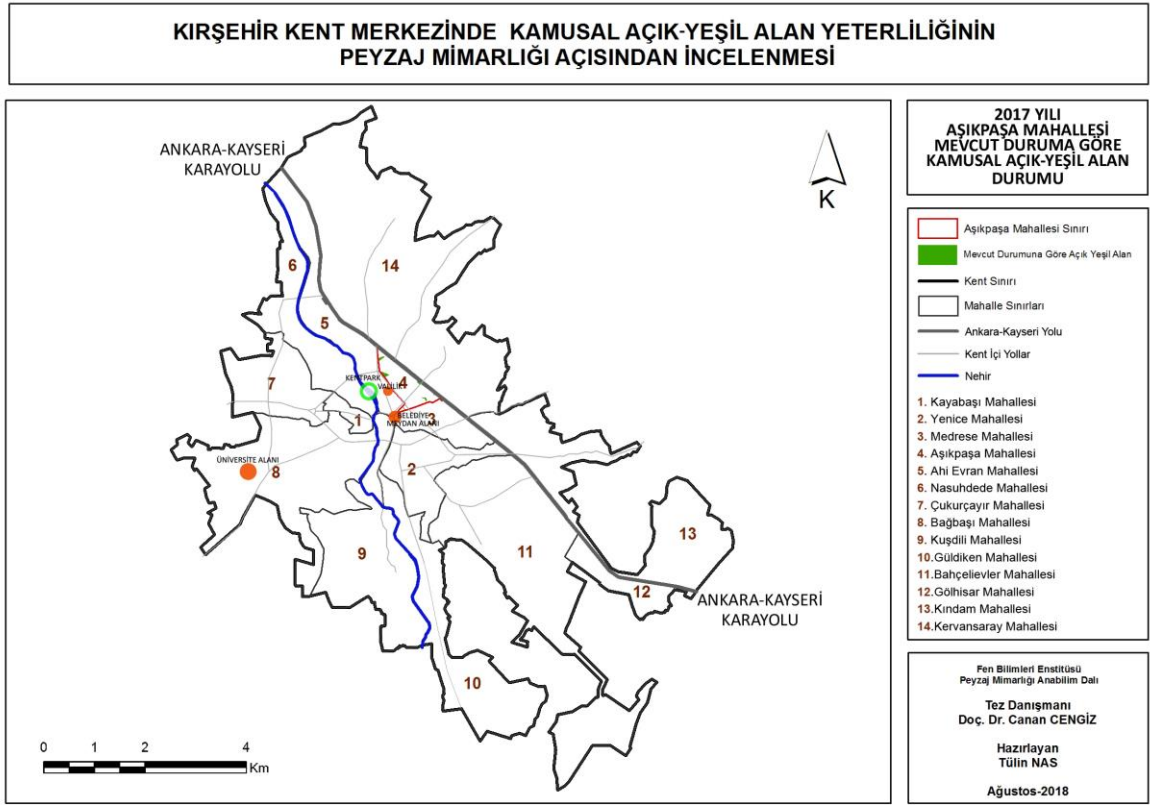
Yapılaşmanın yoğun olduğu en eski yerleşimlerin olduğu mahalledir. 2015 yılında açılışı yapılan merkezde bulunan parkların içerisinde farklı konseptte sahip olan Aşıkpaşa Masal Parkı mahalle için önemli bir yere sahiptir. Mahalledeki yeşil alanları genelde binalardan arta kalan alanlar oluşturmaktadır (Şekil 4.9).

Kırşehir Adliyesi, Diş hastanesi gibi resmi kurumlar bu mahallededir. Mahalle içerisinde tarihi bir yapı bulunmamaktadır.

Şekil 4.9: Kırşehir Masal Parkı'ndan bir görünüm.

Aşıkpaşa mahallesi; 18862 nüfusa ve 443,024 m² yüz ölçümüne sahiptir. Tablo 4.5'e göre mevcut yeşil alan miktarı 28,644 m²'dir. Mevcut kamusal açık-yeşil alana göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 1.52 m²'dir (Şekil 4.10).

Şekil 4.10: Aşıkpaşa Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu.

Tablo 4.5: Aşıkpaşa Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADLARI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	MEVCUT YEŞİL ALAN MİKTARI	MEVCUT AÇIK YEŞİL ALANA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Aşıkpaşa Mahallesi	18862	443,024	28,644	1.52

Bağbaşı Mahallesi

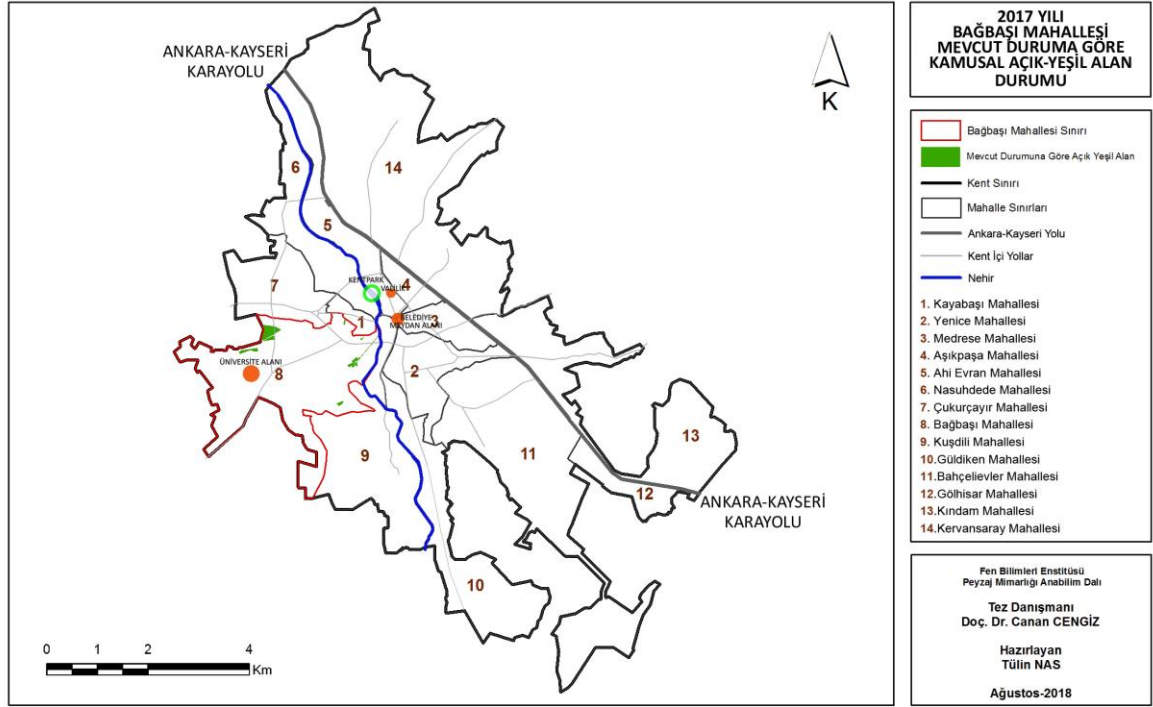
2010 yılı başlarına kadar eski tek kat bahçeli evlerin bulunduğu yerleşim alanlarından oluşan mahallede gün geçtikçe nüfus artmaktadır. Kentsel dönüşümün bu alanda yapılması ile birlikte üniversite yerleşkesi ve toplu konutlar inşa edilmiştir. Mahallede toplu konutların planladığı büyük kamusal açık-yeşil alanlar bulunmaktadır. Mahallenin rekreasyon ihtiyacını bu alanlar sağlamaktadır (Şekil 4.11).

Şekil 4.11: Kırşehir Bağbaşı Mahalle Parkından bir görünüm.

Bağbaşı mahallesi; 12149 nüfusa ve 4,264,462 m² yüz ölçümüne sahiptir. Tablo 4.6'ya göre mevcut yeşil alan miktarı 72,262 m²' dir. Mevcut kamusal açık-yeşil alana göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 5.95 m²' dir (Şekil 4.12).

**KIRŞEHİR KENT MERKEZİNDE KAMUSAL AÇIK-YEŞİL ALAN YETERLİLİĞİNİN
PEYZAJ MİMARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Şekil 4.12: Bağbaşı Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu.

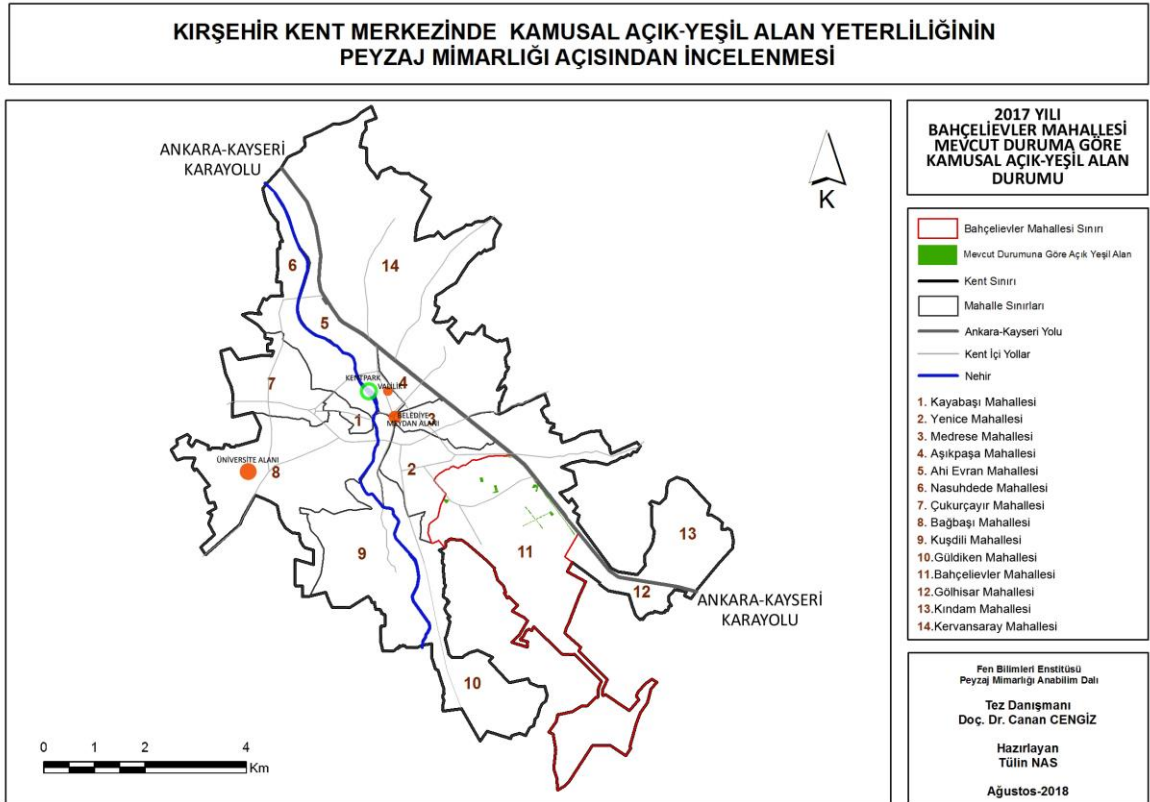
Tablo 4.6: Bağbaşı Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADLARI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	MEVCUT YEŞİL ALAN MİKTARI	MEVCUT AÇIK YEŞİL ALANA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Bağbaşı Mahallesi	12149	4,264,462	72,262	5.95

Bahçelievler Mahallesi

Mahalle kentin merkezinden uzakta kalmaktadır. Bu sebepten yerleşim yerleri ve nüfus diğer mahallere oranla azdır. Özel eğitim ve öğretim alanları ve kentin sanayi sitesi bu mahallede yer almaktadır.

Bahçelievler mahallesi; 4555 nüfusa ve 5,644,414 m² yüz ölçümüne sahiptir. Tablo 4.7'ye göre mevcut yeşil alan miktarı 37,212 m² dir. Mevcut kamusal açık-yeşil alana göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 8.17 m² dir (Şekil 4.13).

Şekil 4.13: Bahçelievler Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu.

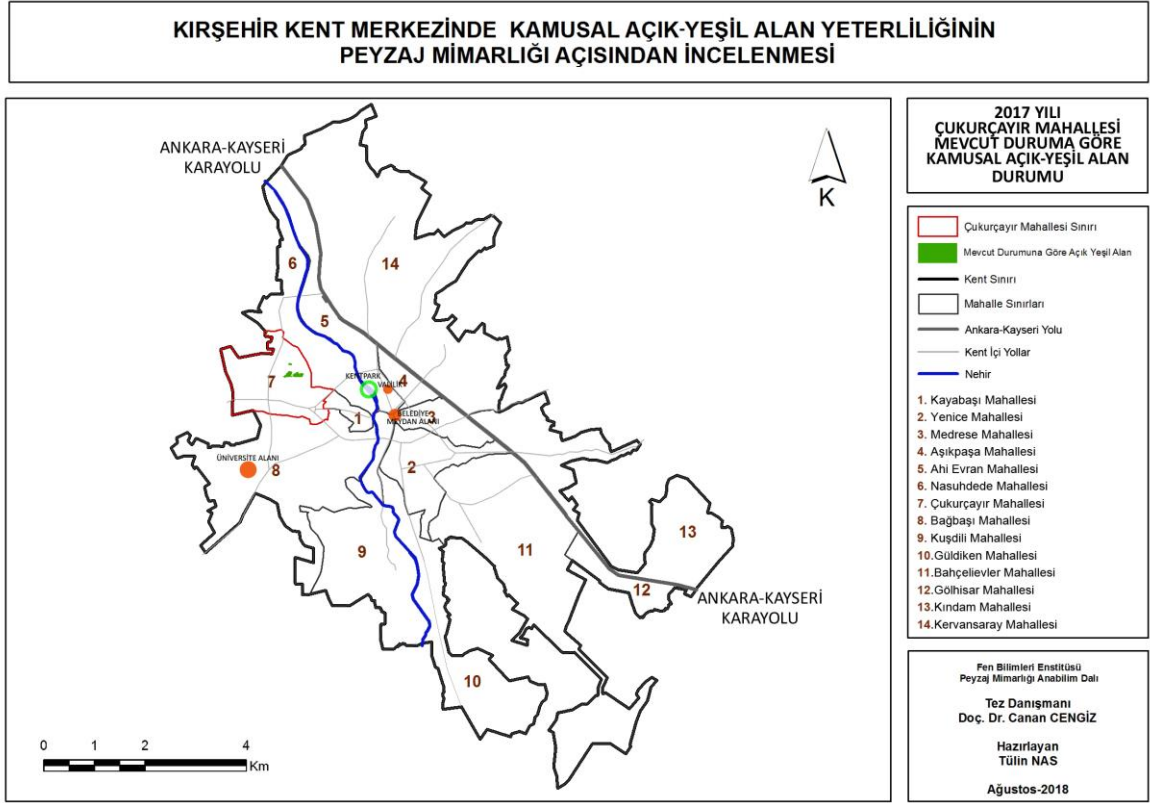
Tablo 4.7: Bahçelievler Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADLARI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	MEVCUT YEŞİL ALAN MİKTARI	MEVCUT AÇIK YEŞİL ALANA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Bahçelievler Mahallesi	4555	5,644,414	37,212	8.17

Çukurçayır Mahallesi

Kent merkezine kısmen uzakta olan mahalleler arasındadır. Mahallede Kırşehir Büyükşehir Belediyesi Karayolu ve Obruk Caddesi yol ayırımından sonra imarlı alan yoktur. Kent merkezine kısmen uzak olmasından dolayı halen daha kırsal yerleşime sahip bir mahalledir.

Çukurçayır mahallesi; 1851 nüfusa ve 1,587,773 m² yüz ölçümüne sahiptir. Tablo 4.8'e göre mevcut yeşil alan miktarı 27,562 m²'dir. Mevcut kamusal açık-yeşil alana göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 14.89 m²'dir (Şekil 4.14).

Şekil 4.14: Çukurçayır Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu.

Tablo 4.8: Çukurçayır Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADLARI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	MEVCUT YEŞİL ALAN MİKTARI	MEVCUT AÇIK YEŞİL ALANA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Çukurçayır Mahallesi	1851	1,587,773	27,562	14.89

Gölhisar Mahallesi

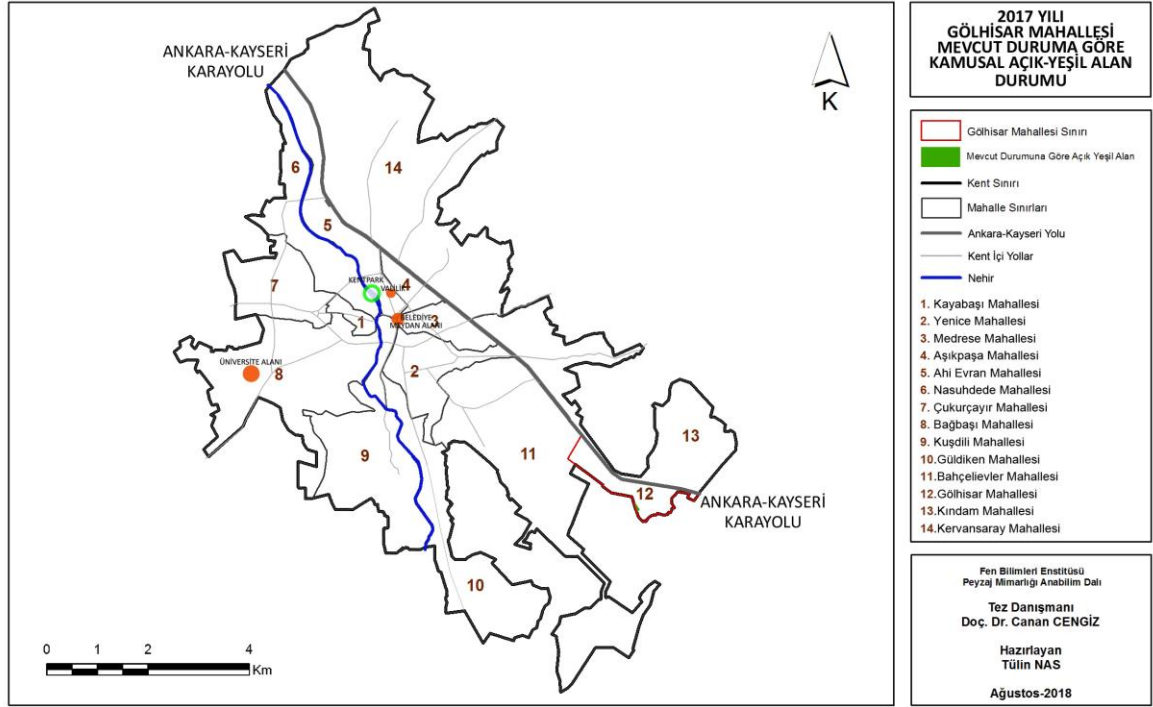
Nüfusu en düşük olan mahalledir. Bu nedenden dolayı yerleşim alanlarının sayısı da azdır. Yerleşim alanları ise daha çok tek katlı ve bahçeli yapılardan oluşmaktadır. Mahallenin en önemli özelliği Petlas Lastik Sanayi fabrikasının bu mahallede yer almasıdır. Ayrıca mahallede birde piknik alanı Gölhisar Piknik Alanı bulunmaktadır (Şekil 4.15).

Şekil 4.15: Kırşehir Gölhisar Parkından bir görünüm.

Gölhisar mahallesi; 764 nüfusa ve 741,371 m² yüz ölçümüne sahiptir. Tablo 4.9'a göre mevcut yeşil alan miktarı 14,933 m²' dir. Mevcut kamusal açık-yeşil alana göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 19.55 m²' dir (Şekil 4.16).

**KIRŞEHİR KENT MERKEZİNDE KAMUSAL AÇIK-YEŞİL ALAN YETERLİLİĞİNİN
PEYZAJ MİMARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Şekil 4.16: Gölhisar Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu.

Tablo 4.9: Gölhisar Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADLARI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	MEVCUT YEŞİL ALAN MİKTARI	MEVCUT AÇIK YEŞİL ALANA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Gölhisar Mahallesi	764	741,371	14,933	19.55

Güldiken Mahallesi

Kent merkezine uzak olan mahalleler arasındadır. Mahallede nüfus ve yerleşim oranı azdır. Az sayıda toplu konut alanları bulunmaktadır. Fakat daha çok tek katlı müstakil evler vardır. Ayrıca Güzler Evcil Hayvanlar parkı ve Polis Meslek Yüksek Okulu bu mahalle sınırları içerisinde yer almaktadır (Şekil 4.17-4.18).

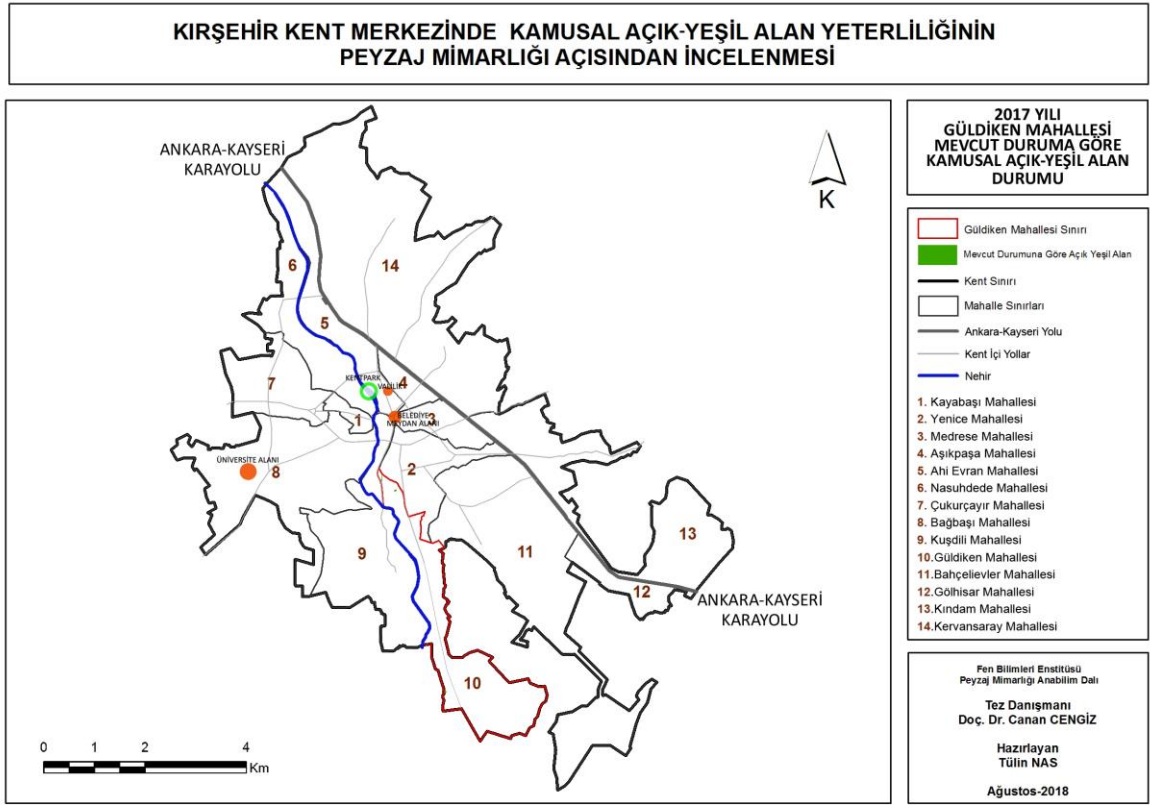

Şekil 4.17: Kırşehir Güzler Evcil Hayvanlar Parkından bir görünüm.

Şekil 4.18: Kırşehir Güzler Evcil Hayvanlar Parkından bir görünüm.

Güldiken mahallesi; 6665 nüfusa ve 2,759,051 m² yüz ölçümüne sahiptir. Tablo 4.10'a göre mevcut yeşil alan miktarı 53,282 m² dir. Mevcut kamusal açık-yeşil alana göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 7.99 m² dir (Şekil 4.19).

Şekil 4.19: Güldiken Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu.

Tablo 4.10: Güldiken Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADLARI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	MEVCUT YEŞİL ALAN MİKTARI	MEVCUT AÇIK YEŞİL ALANA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Güldiken Mahallesi	6665	2,759,051	53,282	7.99

Kayabaşı Mahallesi

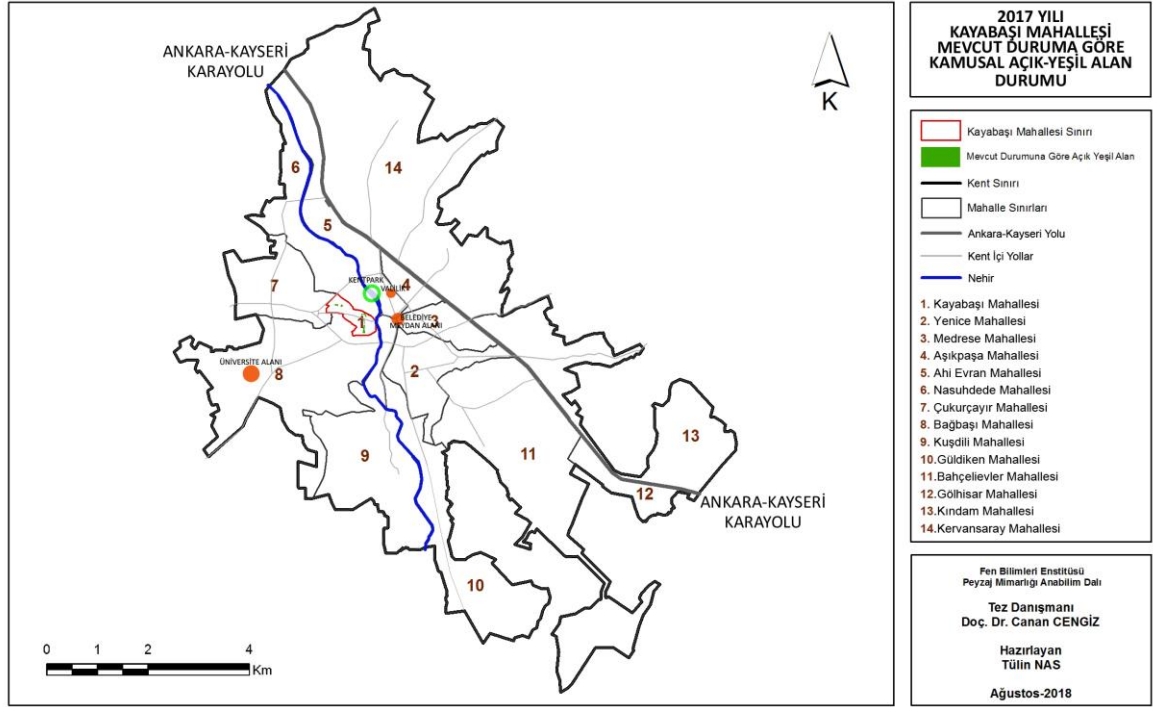
Kentin merkezine bağlı olan mahallede daha çok yerleşim alanları yer almaktadır. Kamusal açık-yeşil alanlara bundan dolayı çok fazla alan ayrılmamıştır. Mahallede birkaç tane küçük kamusal açık-yeşil alan bulunmaktadır. Mahallede tarihi yapı olarak Ağalar Konağı yapısı bulunmaktadır. Bu konak 2013 yılından itibaren restore edilerek restoran olarak işletilmektedir (Şekil 4.20).

Şekil 4.20: Kırşehir Ağalar Konağından bir görünüm.

Kayabaşı mahallesi; 3141 nüfusa ve 240,729 m² yüz ölçümüne sahiptir. Tablo 4.11'e göre mevcut yeşil alan miktarı 5,867 m²' dir. Mevcut kamusal açık-yeşil alana göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 1.87 m²' dir (Şekil 4.21).

**KIRŞEHİR KENT MERKEZİNDE KAMUSAL AÇIK-YEŞİL ALAN YETERLİLİĞİNİN
PEYZAJ MİMARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Şekil 4.21: Kayabaşı Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu.

Tablo 4.11: Kayabaşı Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADLARI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	MEVCUT YEŞİL ALAN MİKTARI	MEVCUT AÇIK YEŞİL ALANA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Kayabaşı Mahallesi	3141	240,729	5,867	1.87

Kervansaray Mahallesi

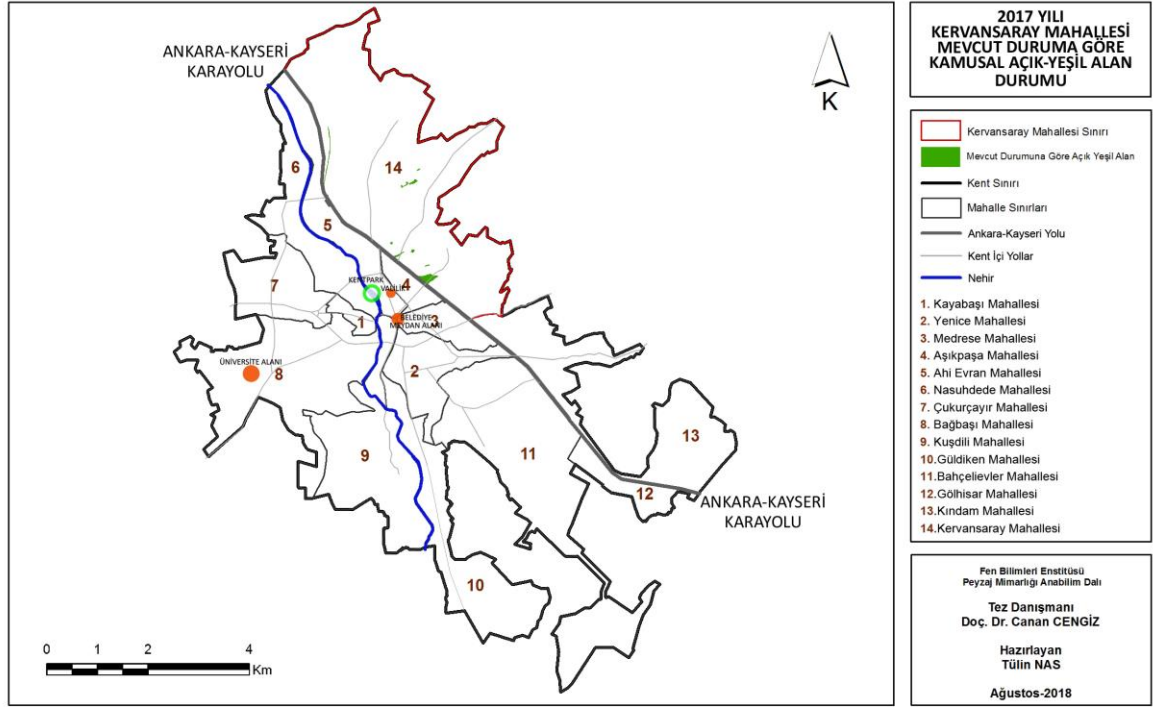
Yüz ölçümü büyük olan mahaller arasındadır. Fakat mahalledeki bütün alanlar imarlı olmadığından dolayı yarısında yerleşim alanı bulunmaktadır. Kırşehir Devlet Hastanesi bu mahallededir. Hastanenin olduğu alanlarda nüfus yoğunlaşmaktadır (Şekil 4.22).

Şekil 4.22: Kırşehir Kervansaray mahalle parkından bir görünüm.

Kervansaray mahallesi; 12451 nüfusa ve 8,278,207 m² yüz ölçümüne sahiptir. Tablo 4.12'ye göre mevcut yeşil alan miktarı 42,576 m²' dir. Mevcut kamusal açık-yeşil alana göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 3.42 m²' dir (Şekil 4.23).

**KIRŞEHİR KENT MERKEZİNDE KAMUSAL AÇIK-YEŞİL ALAN YETERLİLİĞİNİN
PEYZAJ MİMARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Şekil 4.23: Kervansaray Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu.

Tablo 4.12: Kervansaray Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADLARI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	MEVCUT YEŞİL ALAN MİKTARI	MEVCUT AÇIK YEŞİL ALANA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Kervansaray Mahallesi	12451	8,278,207	42,576	3.42

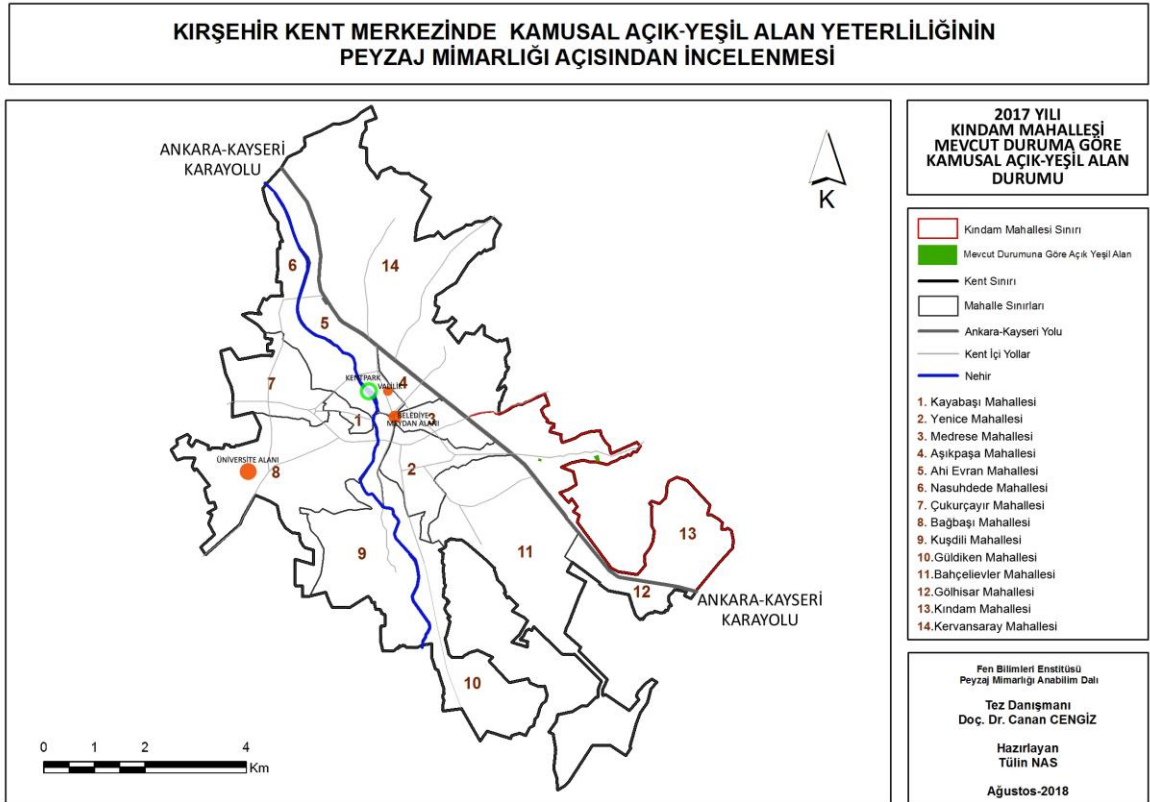
Kındam Mahallesi

Mahalle şehir merkezinden uzakta kalmaktadır. Nüfus ve yerleşim oranı bakımından diğer mahallelere göre azdır (Şekil 4.24).

Şekil 4.24: Kırşehir Kındam mahalle parkından bir görünüm.

Kındam mahallesi; 2897 nüfusa ve 3,608,626 m² yüz ölçümüne sahiptir. Tablo 4.13'e göre mevcut yeşil alan miktarı 17,618 m² dir. Mevcut kamusal açık-yeşil alana göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 6.08 m² dir (Şekil 4.25).

Şekil 4.25: Kindam Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu.

Tablo 4.13: Kindam Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADLARI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	MEVCUT YEŞİL ALAN MİKTARI	MEVCUT AÇIK YEŞİL ALANA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Kindam Mahallesi	2897	3,608,626	17,618	6.08

Kuşdilli Mahallesi

Şehir merkezinin olduğu mahalledir. Kılıçözü Deresi'nin büyük bir bölümü bu mahallededir. Yerleşim yeri ve nüfus fazladır. Yerleşim yerlerinin fazla olmasından dolayı kamusal açık-yeşil alanlara yer verilmemiştir. Mahallede, Üniversite yerleşkesi ve Neşet Ertaş Kültür Merkezi yer almaktadır. Ayrıca sit alanı olan Terme Şelale parkı revize edilerek 2016 yılında ve sit alanı olan Kırşehir Kalesi de 2018 tekrar kullanıma açılmıştır (Şekil 4.26-4.27).

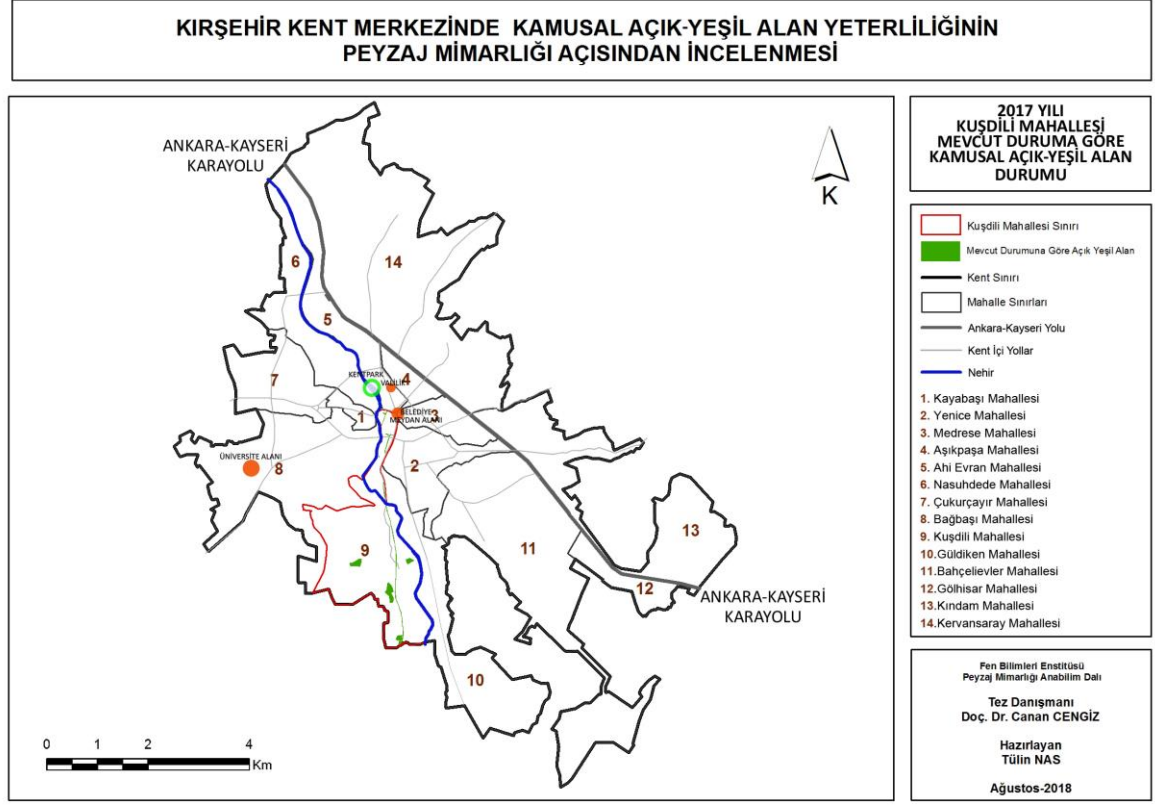

Şekil 4.26: Kırşehir Terme Şelale Parkından bir görünüm.

Şekil 4.27: Kırşehir Tarihi Kale'den bir görünüm.

Kuşdilli mahallesi; 3438 nüfusa ve 3,187,552 m² yüz ölçümüne sahiptir. Tablo 4.14'e göre mevcut yeşil alan miktarı 62,455 m²' dir. Mevcut kamusal açık-yeşil alana göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 18.17 m²' dir (Şekil 4.28).

Şekil 4.28: Kuşdilli Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu.

Tablo 4.14: Kuşdilli Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADLARI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	MEVCUT YEŞİL ALAN MİKTARI	MEVCUT AÇIK YEŞİL ALANA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Kuşdilli Mahallesi	3438	3,187,552	62,455	18.17

Medrese Mahallesi

Kent merkezine yakın mahalleler arasındadır. Bundan dolayı yerleşim yeri ve nüfus fazladır. Mahallede tarihi Cacabey Medresesi bulunmaktadır. Kırşehir'in tarihi kültürel yapısı için önemli bir yere sahiptir (Şekil 4.29-4.30).

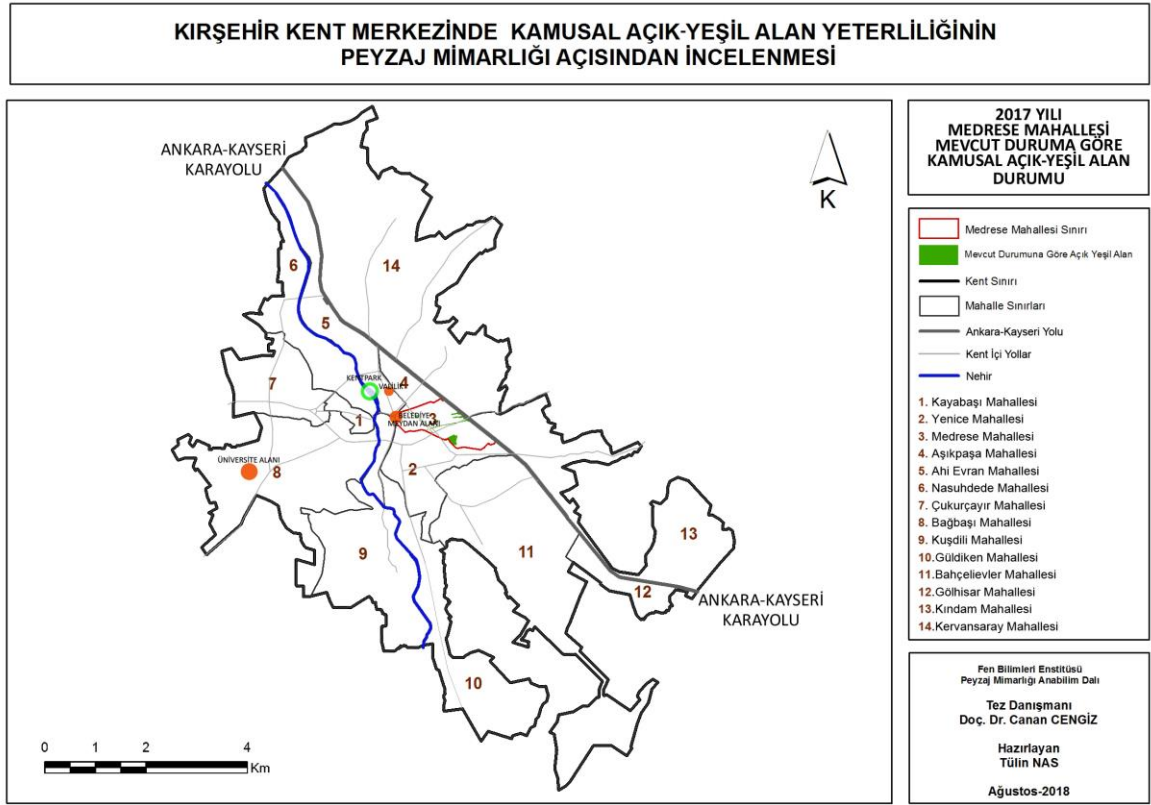

Şekil 4.29: Kırşehir Tarihi Cacabey Medresesinin bir görünümü.

Şekil 4.30: Kırşehir Medrese Pakından bir görünüm.

Medrese mahallesi; 20053 nüfusa ve 699,461 m² yüz ölçümüne sahiptir. Tablo 4.15'e göre mevcut yeşil alan miktarı 34,674 m²' dir. Mevcut kamusal açık-yeşil alana göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 1.73 m²' dir (Şekil 4.31).

Şekil 4.31: Medrese Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu.

Tablo 4.15: Medrese Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADLARI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	MEVCUT YEŞİL ALAN MİKTARI	MEVCUT AÇIK YEŞİL ALANA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Medrese Mahallesi	20053	699,461	34,674	1.73

Nasuhdede Mahallesi

Kırşehir kent merkezine yakın mahalleleri arasındadır. Kentparkın büyük oranı bu mahalle içerisinde. Mahallenin merkezden uzaklaşan alanlarından nüfus ve yerleşim yeri oldukça azdır. Mahalle sınırları içerisinde stadyum ve Hılla Gölü’de bulunmaktadır (Şekil 4.32-4.33).

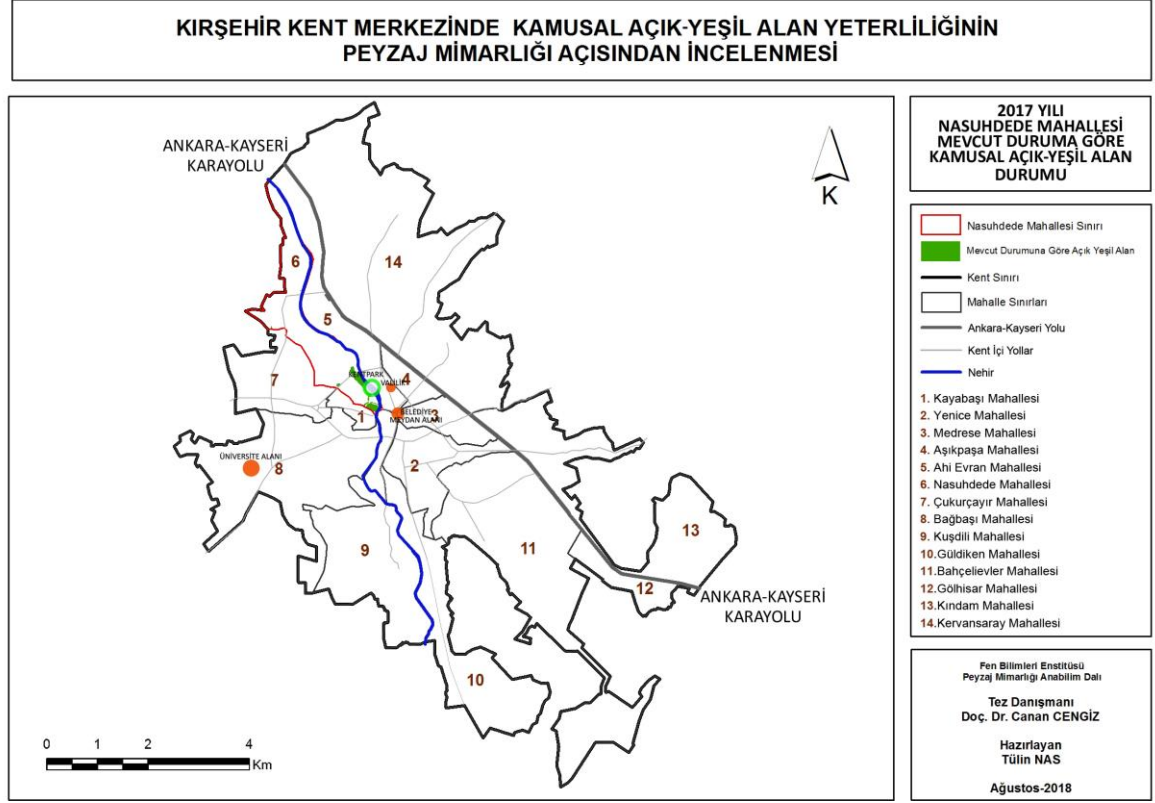

Şekil 4.32: Kırşehir Hılla Gölü Pakından bir görünüm.

Şekil 4.33: Kırşehir Hılla Gölü Pakından bir görünüm.

Nasuhdede mahallesi; 7583 nüfusa ve 1,867,259 m² yüz ölçümüne sahiptir. Tablo 4.16'ya göre mevcut yeşil alan miktarı 74,584 m² dir. Mevcut kamusal açık-yeşil alana göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 9.84 m² dir (Şekil 4.34).

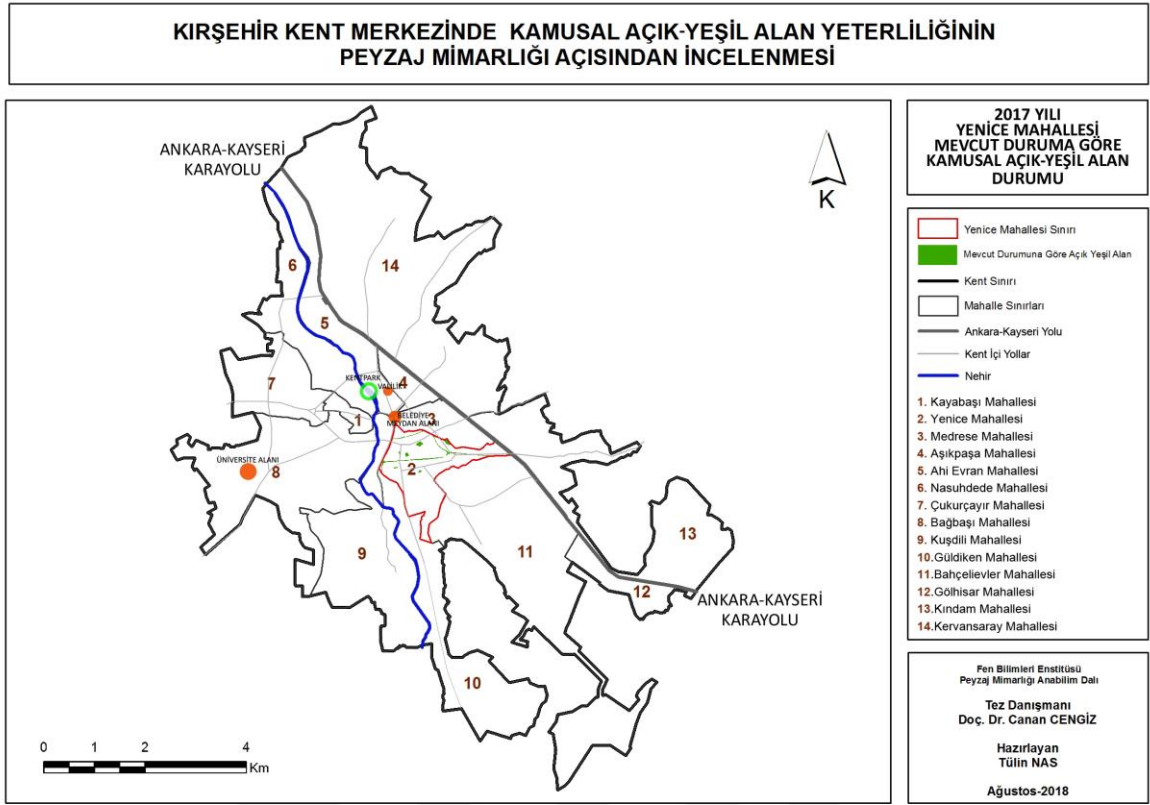
Şekil 4.34: Nasuhdede Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu.

Tablo 4.16: Nasuhdede Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADLARI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	MEVCUT YEŞİL ALAN MİKTARI	MEVCUT AÇIK YEŞİL ALANA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Nasuhdede Mahallesi	7583	1,867,259	74,584	9.84

Yenice Mahallesi

Nüfus ve yerleşim yeri fazla olan mahalleler arasındadır. Mahallede genellikle çok katlı yapılar bulunmaktadır. Yenice mahallesi; 30472 nüfusa ve 1,398,636 m² yüz ölçümüne sahiptir. Tablo 4.17'ye göre mevcut yeşil alan miktarı 25,097m² dir. Mevcut kamusal açık-yeşil alana göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 0.82 m² dir (Şekil 4.35).

Şekil 4.35: Yenice Mahallesi mevcut duruma göre kamusal açık-yeşil alan durumu.

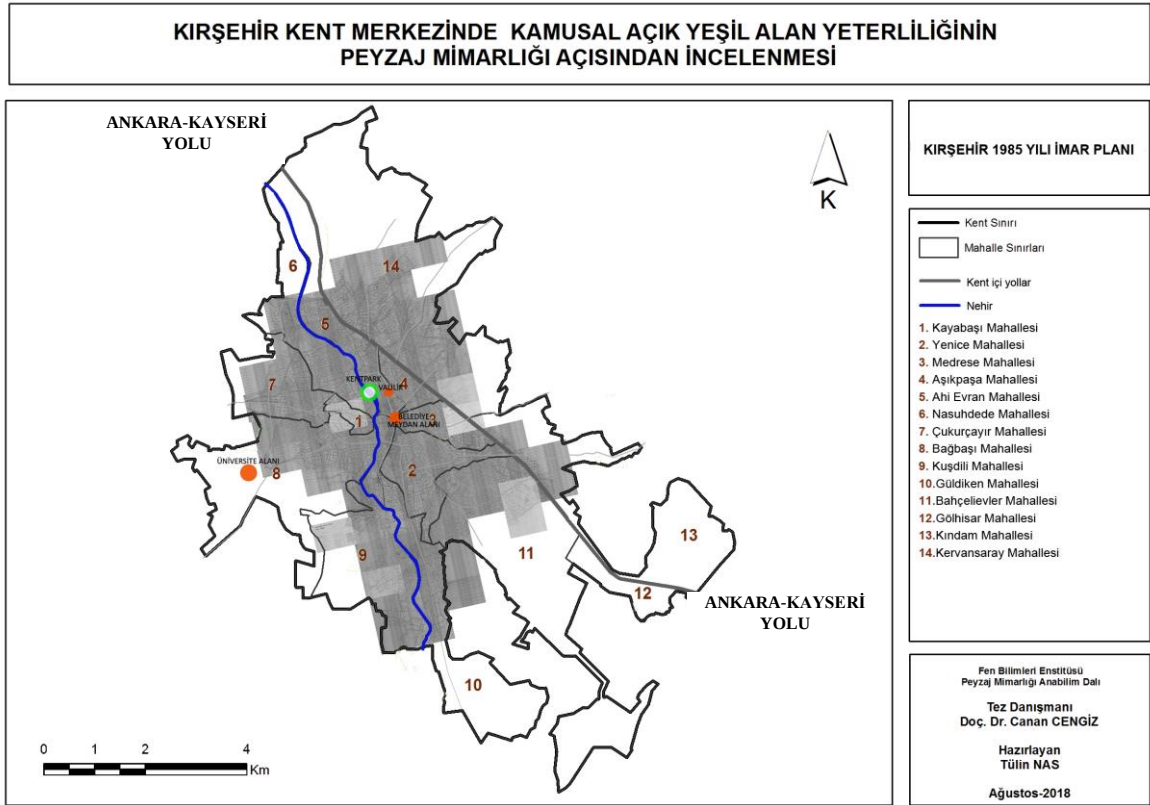
Tablo 4.17: Yenice Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADLARI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	MEVCUT YEŞİL ALAN MİKTARI	MEVCUT AÇIK YEŞİL ALANA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Yenice Mahallesi	30472	1,398,636	25,097	0.82

4.3.2. İmar Planındaki Kamusal Açık-Yeşil Alan Durumu

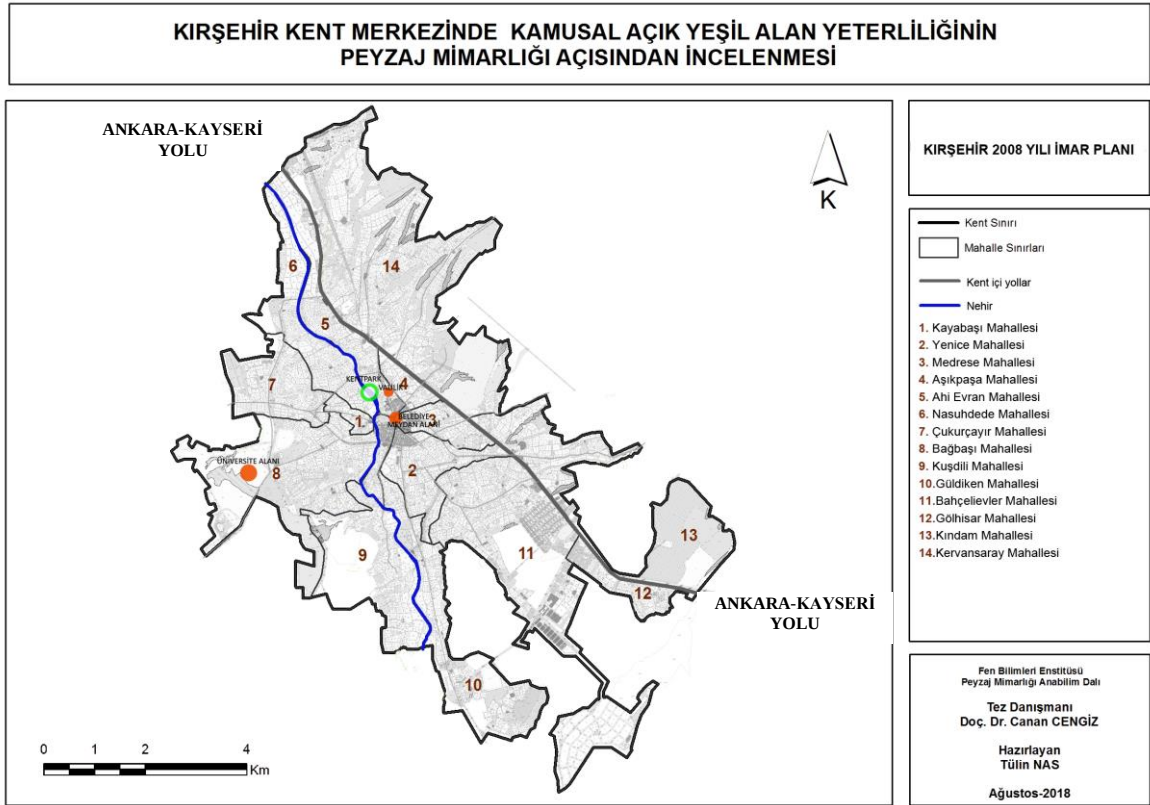
Geçmişten günümüze planlama çalışmaları incelendiğinde, Kırşehir kentinde imar planlama çalışmaları kapsamında; 1985, 2008 ve 2018 yıllarında 3 kez imar planı çalışması yapılmıştır.

1985 yılı imar planı incelendiğinde özellikle kent merkezi ve çevresinde ki alanlar için planlamanın yapıldığı görülmektedir. Fakat aynı dönemde yasalaşan imar affı kanunuyla birlikte kent merkezi ve çevresindeki yapıların imarlı yapılara dönüşmesi, kentsel alanlar için yeni yönelimler ortaya çıkmıştır. 1985 yılı imar planının günümüz kent yapılaşması ve yeşil alanlar üzerinde etkili olduğu görülmektedir (Şekil 4.36).

Şekil 4.36: Kırşehir İli 1985 Yılı İmar Planı.

1985 yılında kanunlaşan imar affı ve imar planlama çalışmasıyla birlikte Kırşehir kent merkezi içerisinde yapılaşma hızla artmıştır. 1985-2008 yılları arasında özellikle üniversite ve sanayi alanları kentin gelişiminde önemli bir faktör olmuştur. Bu süreçte kent çeperlerinde özel konut alanları oluşturulmuştur. Ayrıca planlama alanı; Kırşehir İli Merkez ilçesi 52.895.083 m² bir alanı kapsamaktadır. 2025 yılı için yapılan projeksiyon değerleri sonucunda, 2007 yılı adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre 223.170 kişi olan nüfusun projeksiyon yılı sonunda 330.856 kişi artacağı ön görülerek yerleşme nüfusunun 554.026 kişi olacağı kabul edilmiştir. Meskûn dokuda nüfus yoğunluğunun yüksek olması ve nüfusun meskûn dokunun dışında yer seçme isteği göz önüne alınarak; plan döneminde toplam 554.026 kişi olacak nüfus da 223.170 kişinin 471 ha alan kapsayan meskûn dokuda; kalan 330.856 kişinin ise 1.382 ha alan kaplayan öneri konut alanlarında ilave nüfus olarak yaşayacağı ön görülmüştür (Kırşehir Belediyesi, 2015).

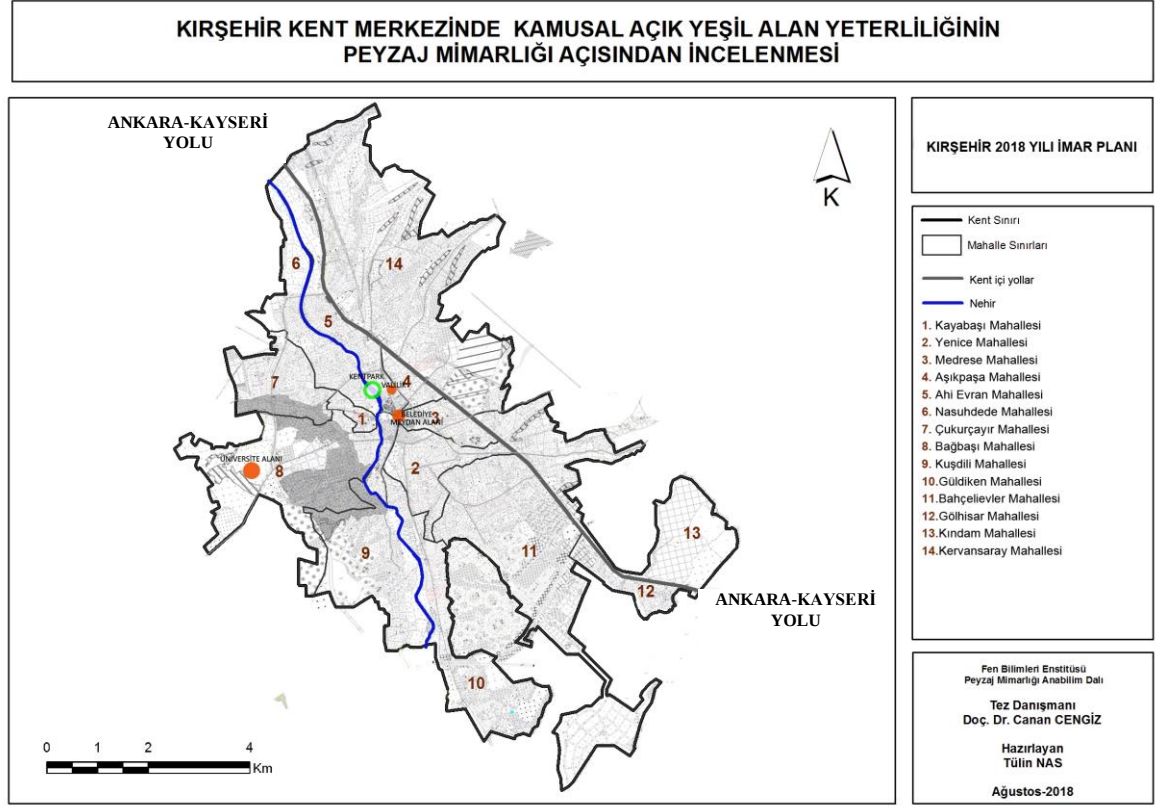
Şekil 4.37: Kırşehir İli 2008 Yılı İmar Planı.

1/1 000 ölçekli Uygulama İmar Planı hazırlanırken öncelikle yerleşmenin mevcut hâlihazır harita alanı sınır kabul edilerek; arazinin topoğrafyası (%30+ eğimli alanlar, sırtlar, tepeler v.b), toprak kabiliyeti, dere yatağı gibi fiziki belirleyicilerin yanı sıra mekânsal eksiklikler, kentin gelişme yönleri, yaşayanların ve belediyenin talepleri ve ilgili kurum görüşleri kapsamında 3194 sayılı İmar Kanunu ilgili yönetmelikleri ve şehircilik ilke ve prensipleri göz önünde tutularak imar planlama çalışması yapılmıştır.

Yeşil alanların planlamasında devamlılık esas alınmıştır. Kentin hava alma noktalarını oluşturacak bu alanların planlamasında, yeşil akslar oluşturulmaya çalışılmıştır ve kentin bütününe hitap edebilecek büyüklükte bir Kent Parkı önerilmiştir. Mevcut yılda 3194 standartlarının altında bir oran izleyen kamusal açık-yeşil alanlar projeksiyon yılında ise kişi başına 15.63 m²/kişi ile standartların üstüne çıkmıştır (Şekil 41). Önerilen yeşil alan kullanımları ve kapsadıkları alanlar ise şöyledir (Kırşehir Belediyesi, 2015);

Yerleşmede alanında 529 ha park alanı, 22 ha rekreasyon alanı, 8.8 ha ağaçlandırılacak alan, 15.5 ha kent parkı ve 32 ha spor alanı mevcuttur. Kentsel alan standartları göz önüne

alındığında kamusal açık-yeşil alan gereksinimi $10 \times 544 \ 026 = 5 \ 440 \ 260 \text{ m}^2 = 544 \text{ ha}$ 'lık bir alana ihtiyaç vardır. Bu kapsamda projeksiyon yılında 485 ha park alanı, 22 ha rekreasyon alanı, 2236 ha ağaçlandırılacak alan, 97 ha kent parkı, 7,5 ha oyun alanı, 16 ha spor alanı önerilmiştir. Toplamda aktif yeşil alan, projeksiyon yılında 2 863 ha'lık bir alan kaplamaktadır (Tablo 4.18).

Şekil 4.38: Kırşehir İli 2018 Yılı İmar Planı.

Tablo 4.18: Kentsel Alan Kullanım Tablosu (Kırşehir Belediyesi, 2018).

KIRŞEHİR İLİ REVİZYON İMAR PLANI ALAN DAĞILIM TABLOSU		
ALAN ADI	KULLANIM	ALAN (m2)
KENTSEL ÇALIŞMA ALANI	SANAYİ	1904685.81
	OSB	2655372.23
	KÜÇÜK SANAYİ	195627.82
	ASKERİ ALANLAR	30457.76
	TURİZM	1051028
	DEPOLAMA ALANLARI	169427.007

Tablo 4.18: (devam ediyor)

	KONUT DIŞI KENTSEL ÇALIŞMA ALANI	614811.7
	TİCARET	685355.49
	RESMİ KURUM	683446.07
	BELEDİYE HİZMET ALANI	279225.89
	PAZARLAMA	116683.7
	PAZAR ALANI	75621
AÇIK YEŞİL ALANLAR	PARK ALANLARI	4851915.72
	REKREASYON ALANLARI	228725.27
	AĞAÇLANDIRILACAK ALAN	2364936.67
	ORMAN	1429065.9
	FİDANLIK	17434.51
	ÇOCUK BAHÇESİ	115430.75
	KENT PARKI	155529.91
	OYUN ALANLARI	75108.83
	SPOR ALANI	232821.65
KENTSEL ALAN KULLANIMI	KONUT ALANLARI (MEVCUT - AZ YOĞUN)	181176.8
	KONUT ALANLARI (MEVCUT - ORTA YOĞUN)	4917603.04
	KONUT ALANLARI (MEVCUT -ÇOK YOĞUN)	2973872.636
	GELİŞME KONUT ALANLARI (AZ YOĞUN)	1667082.565
	GELİŞME KONUT ALANLARI (ORTA YOĞUN)	14264412.108
	GELİŞME KONUT ALANLARI (ÇOK YOĞUN)	3243238.953
	İLKÖĞRETİM ALANI	505678.07
	ORTAÖĞRETİM ALANI	279686.94
	SOSYAL TESİS ALANI	171107.27
	KREŐ	29909.81
	ÜNİVERSİTE	2457619.5

Tablo 4.18: (devam ediyor)

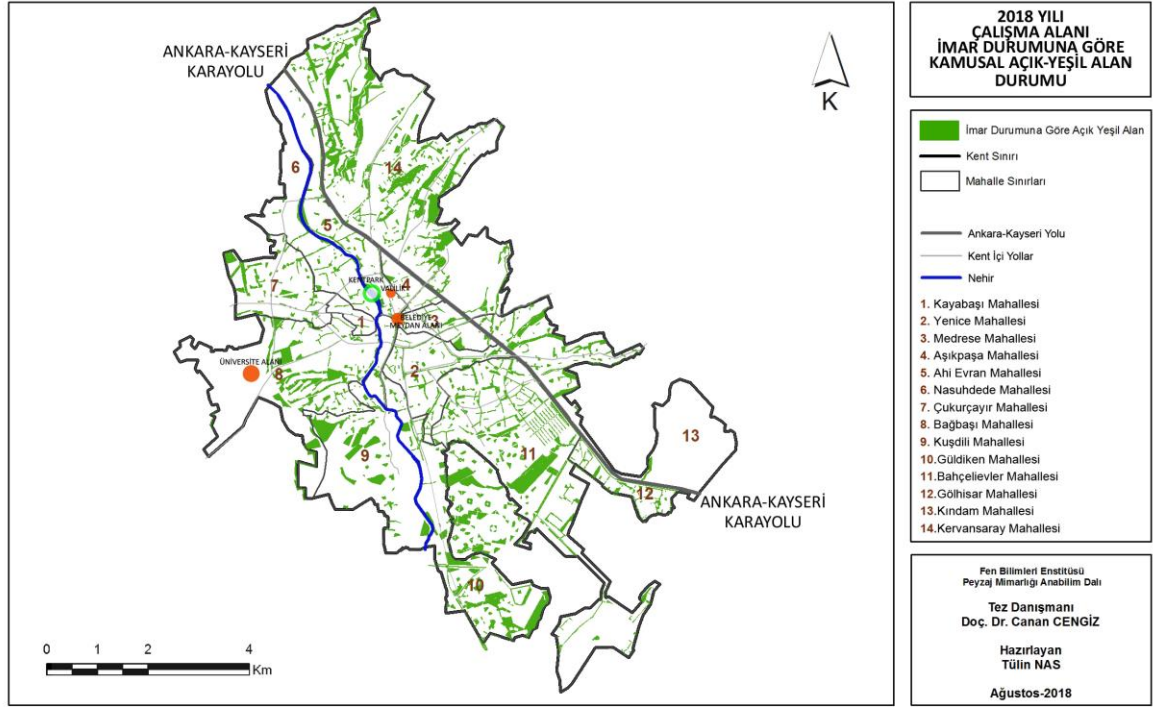
	SAĞLIK TESİSİ ALANI	204976.84
	KÜLTÜREL TESİS ALANI	104928.35
	DİNİ TESİSLER ALANI	161539.23
KENTSEL TEKNİK ALTYAPI	SU DEPOSU	33640.45
	KANAL	1101901.3
	AKARYAKIT	72008.34
	TEKNİK ALT YAPI	48240.74
	TERMİNAL	32175.39
	TRAFO	35238.01
BUGÜNKÜ ARAZİ KULLANIMI DEVAM ETTİRİLECEK ALANLAR	TARIMSAL NİTELİĞİ KORUNACAK ALAN	2412509.38
KORUMA ALANLARI	SİT ALANLARI	51133.55
	TESCİLLİ	12692.61

Kırşehir kent merkezinin 2018 İmar planı verilerine göre 14 mahalledeki kamusal açık-yeşil alanlar hesaplanmıştır (Tablo 4.19) İmar planına en fazla kamusal açık-yeşil alan üç mahalle sırasıyla, Kervansaray Mahallesi, Bahçelievler Mahallesi ve Güldiken Mahallesi olduğu görülmüştür (Şekil 4.39).

Tablo 4.19: 2018 İmar planı verilerine göre kamusal açık-yeşil alanlar.

	KIRŞEHİR KENT MERKEZİNE BAĞLI MAHALLELER	İMAR DURUMUNA GÖRE AÇIK YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)	Yüzde Oranları %
1	Ahievran Mahallesi	163,844	3.9
2	Aşıkpaşa Mahallesi	31,109	0.7
3	Bağbaşı Mahallesi	433,779	10.3
4	Bahçelievler Mahallesi	660,567	15.7
5	Çukurçayır Mahallesi	178,871	4.3
6	Göhlisar Mahallesi	85,277	2.0
7	Güldiken Mahallesi	474,290	11.3
8	Kayabaşı Mahallesi	6,034	0.1
9	Kervansaray Mahallesi	1,275,798	30.4
10	Kındam Mahallesi	246,525	5.9
11	Kuşdilli Mahallesi	345,688	8.2
12	Medrese Mahallesi	85,933	2.0
13	Nasuhdede Mahallesi	101,785	2.4
14	Yenice Mahallesi	114,068	2.7
	TOPLAM	4,203,568	

**KIRŞEHİR KENT MERKEZİNDE KAMUSAL AÇIK-YEŞİL ALAN YETERLİLİĞİNİN
PEYZAJ MİMARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ**

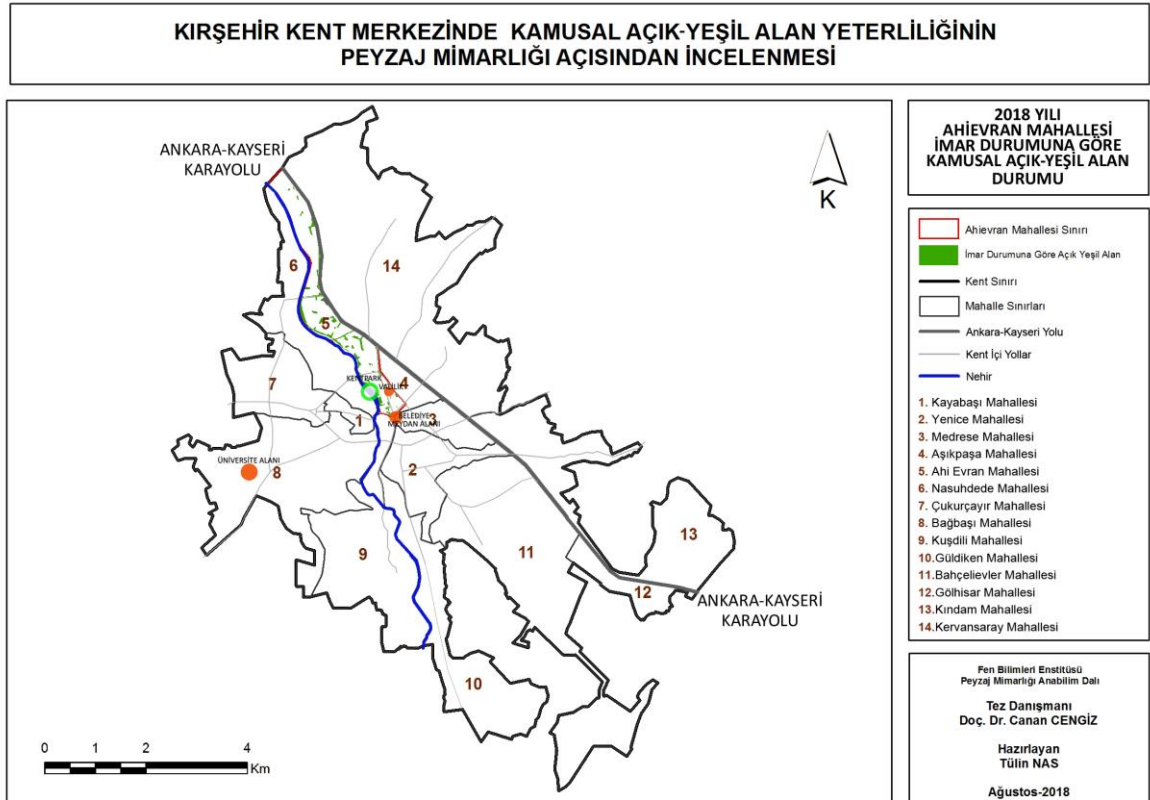
Şekil 4.39: 2018 yılı İmar planına göre kamusal açık-yeşil alanlar.

4.3.2.1. İmar Planındaki Kamusal Açık-Yeşil Alanların Mahallelere Göre Durumu

Toplam 14 mahallede İmar Planına göre kamusal açık-yeşil alanların durumu ortaya konulmuştur.

Ahievran Mahallesi

Ahievran mahallesi Tablo 4.20’de gösterildiği gibi 12409 nüfusa ve 1.604,674 m² yüz ölçümüne sahiptir. İmar planındaki yeşil alan miktarı 163,844 m²’dir. İmar planına göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 13,20 m²’dir (Şekil 4.40).

Şekil 4.40: Ahievran Mahallesi 2018 yılı imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu.

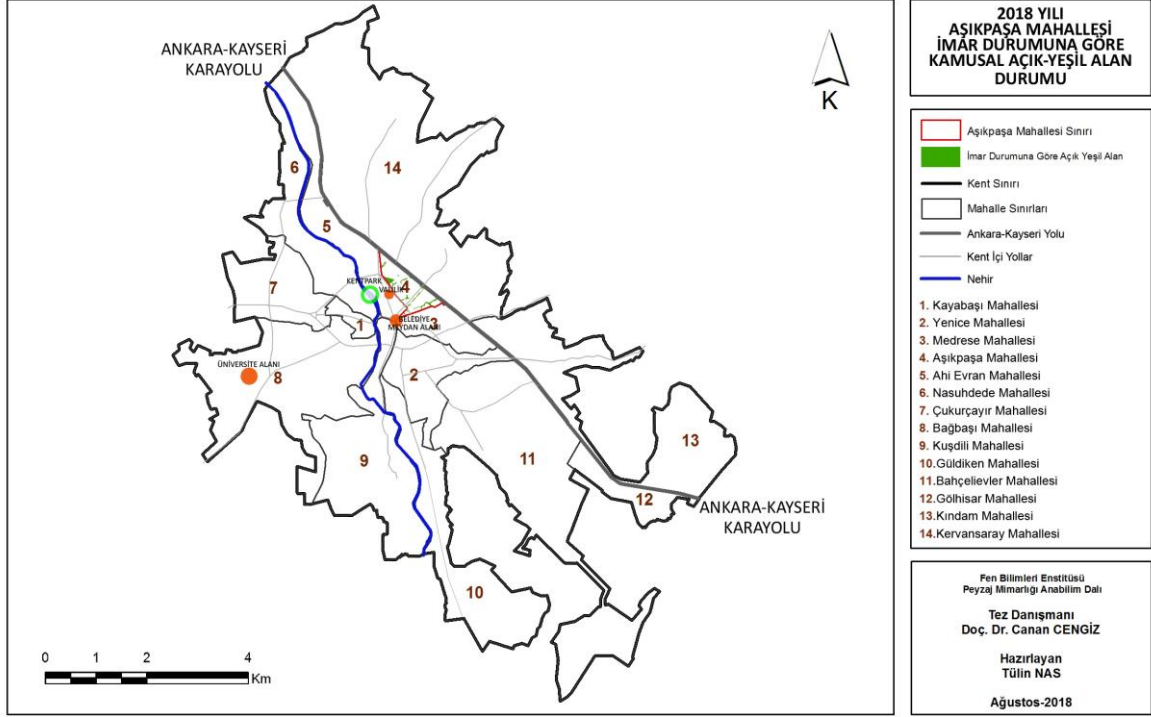
Tablo 4.20: Ahievran Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	2018 YILI İMAR PLANINDAKİ YEŞİL ALAN MİKTARI	2018 YILI İMAR PLANINA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Ahievran Mahallesi	12409	1,640,674	163,844	13.20

Aşıkpaşa Mahallesi

Aşıkpaşa mahallesi Tablo 4.21’de gösterildiği gibi 18862 nüfusa ve 443,024m² yüz ölçümüne sahiptir. İmar planındaki yeşil alan miktarı 31,109 m²’ dir. İmar planına göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 1.65 m²’ dir (Şekil 4.41).

**KIRŞEHİR KENT MERKEZİNDE KAMUSAL AÇIK-YEŞİL ALAN YETERLİLİĞİNİN
PEYZAJ MİMARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ**

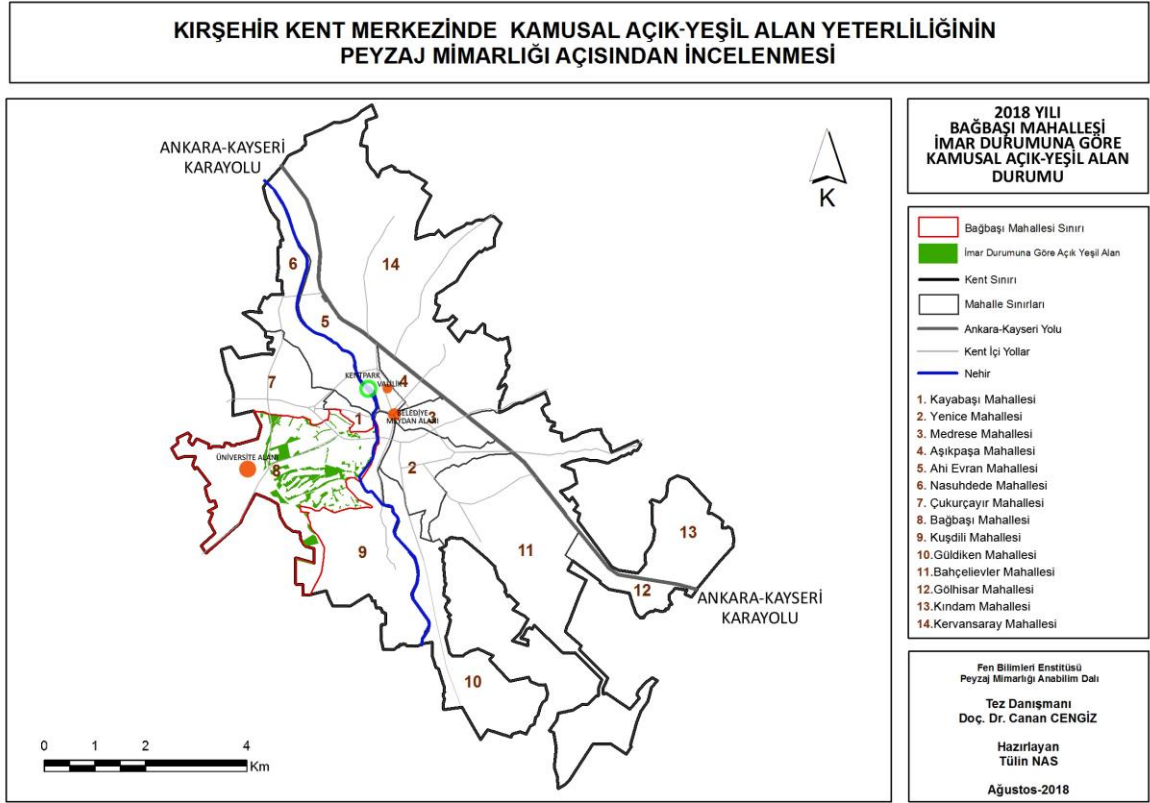
Şekil 5: Aşkpaşa Mahallesi 2018 yılı imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu.

Tablo 4.21: Aşkpaşa Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	2018 YILI İMAR PLANINDAKİ YEŞİL ALAN MİKTARI	2018 YILI İMAR PLANINA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Aşkpaşa Mahallesi	18862	443,024	31,109	1.65

Bağbaşı Mahallesi

Bağbaşı mahallesi Tablo 4.22'ye gösterildiği gibi 12149 nüfusa ve 4,264,462 m² yüz ölçümüne sahiptir. İmar planındaki yeşil alan miktarı 433,779 m² dir. İmar planına göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 35.70 m² dir (Şekil 4.42).

Şekil 4.42: Bağbaşı Mahallesi imar 2018 Yılı planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu.

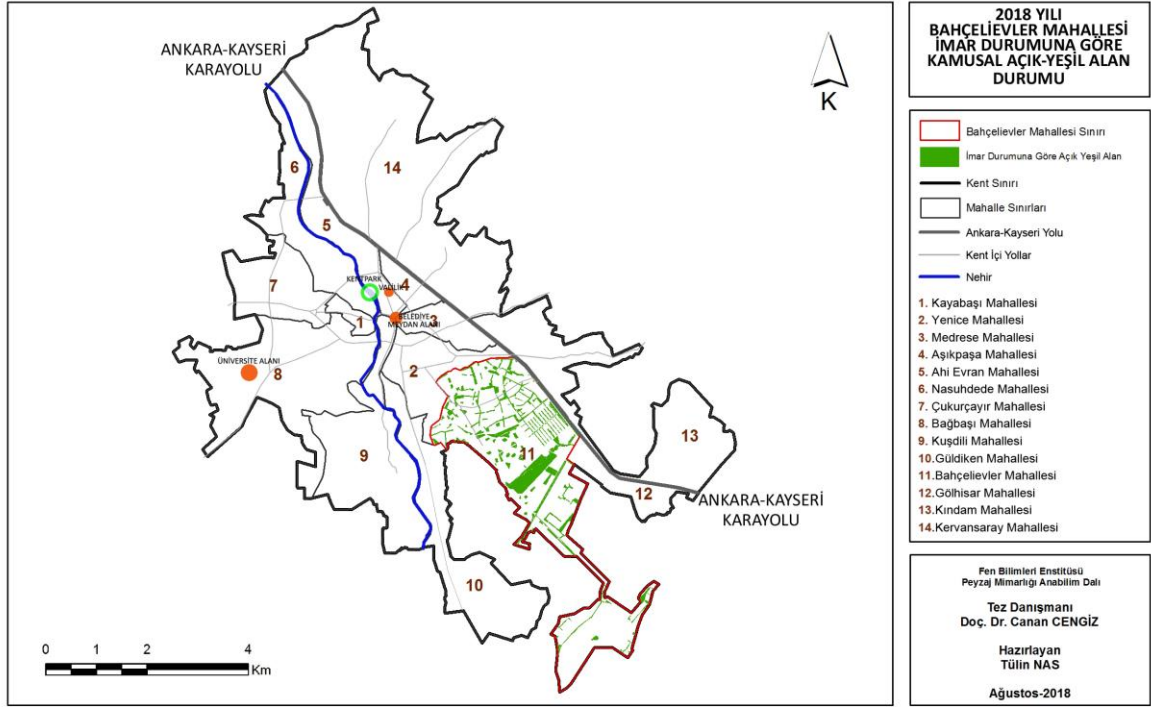
Tablo 4.22: Bağbaşı Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	2018 YILI İMAR PLANINDAKİ YEŞİL ALAN MİKTARI	2018 YILI İMAR PLANINA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Bağbaşı Mahallesi	12149	4,264,462	433,779	35.70

Bahçelievler Mahallesi

Bahçelievler mahallesi Tablo 4.23’de gösterildiği gibi 4555 nüfusa ve 5,644,414m² yüz ölçümüne sahiptir. İmar planındaki yeşil alan miktarı 660,567 m²’ dir. İmar planına göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 145.02 m²’ dir (Şekil 4.43).

**KIRŞEHİR KENT MERKEZİNDE KAMUSAL AÇIK-YEŞİL ALAN YETERLİLİĞİNİN
PEYZAJ MİMARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ**

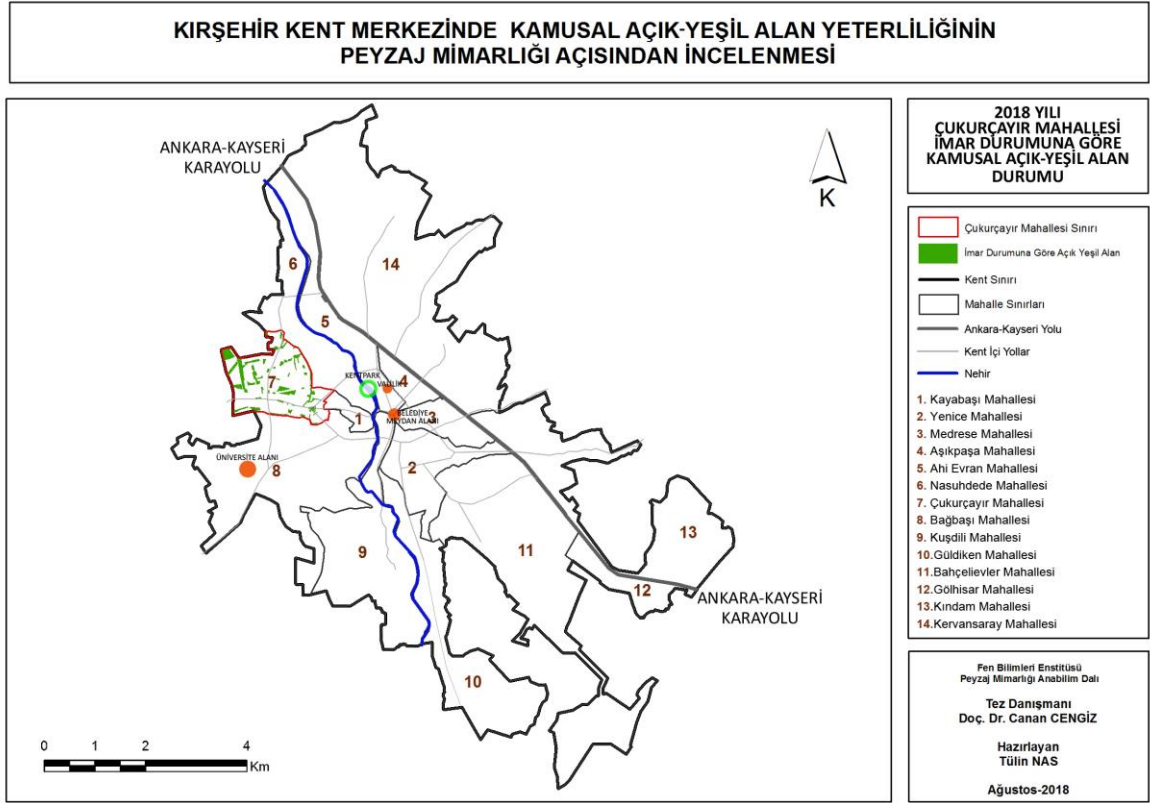
Şekil 4.43: Bahçelievler Mahallesi 2018 Yılı imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu.

Tablo 4.23: Bahçelievler Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	2018 YILI İMAR PLANINDAKİ YEŞİL ALAN MİKTARI	2018 YILI İMAR PLANINA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Bahçelievler Mahallesi	4555	5,644,414	660,567	145.02

Çukurçayır Mahallesi

Çukurçayır mahallesi Tablo 4.24’de gösterildiği gibi 1851 nüfusa ve 1,587,773 m² yüz ölçümüne sahiptir. İmar planındaki yeşil alan miktarı 660,567 m²’ dir. İmar planına göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 356.87 m²’ dir (Şekil 4.44).

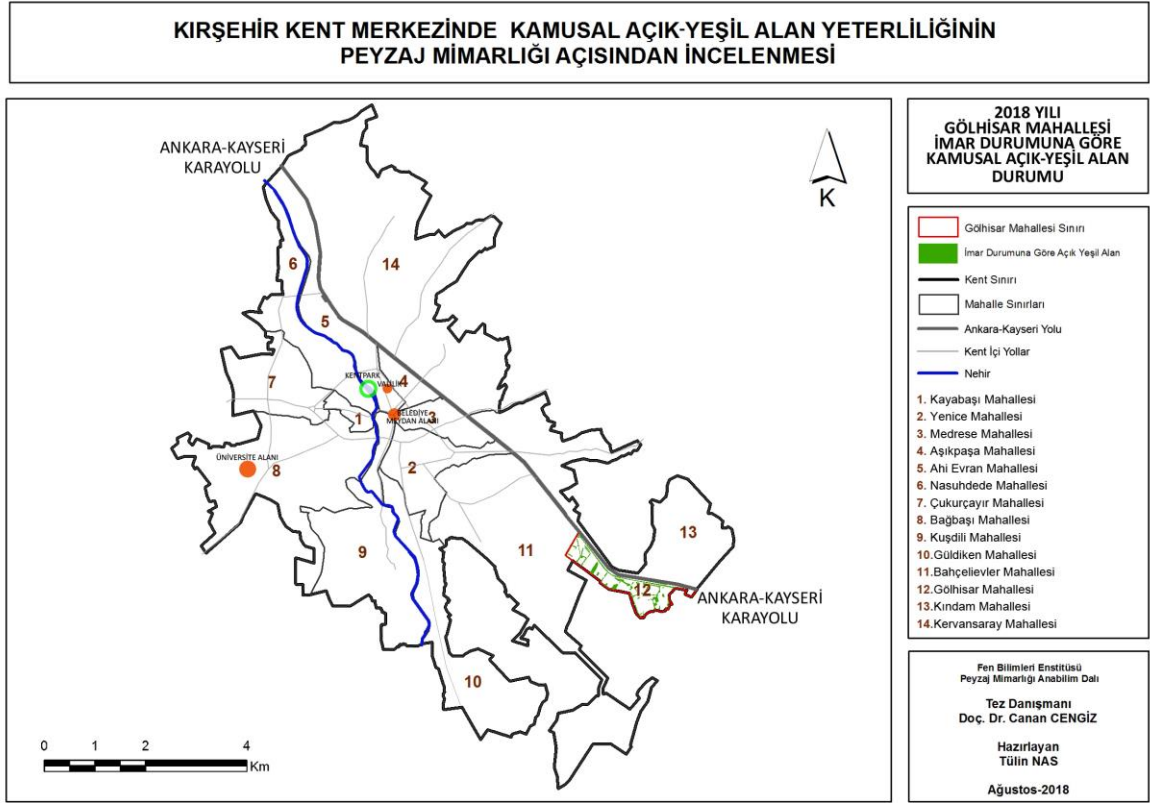
Şekil 4.44: Çukurçayır Mahallesi 2018 Yılı imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu.

Tablo 4.24: Çukurçayır Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	2018 YILI İMAR PLANINDAKİ YEŞİL ALAN MİKTARI	2018 YILI İMAR PLANINA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Çukurçayır Mahallesi	1851	1,587,773	660,567	356.87

Gölhisar Mahallesi

Gölhisar mahallesi Tablo 4.25’de gösterildiği gibi 764 nüfusa ve 741,371 m² yüz ölçümüne sahiptir. İmar planındaki yeşil alan miktarı 85,277 m²’ dir. İmar planına göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 111.62 m²’ dir (Şekil 4.45).

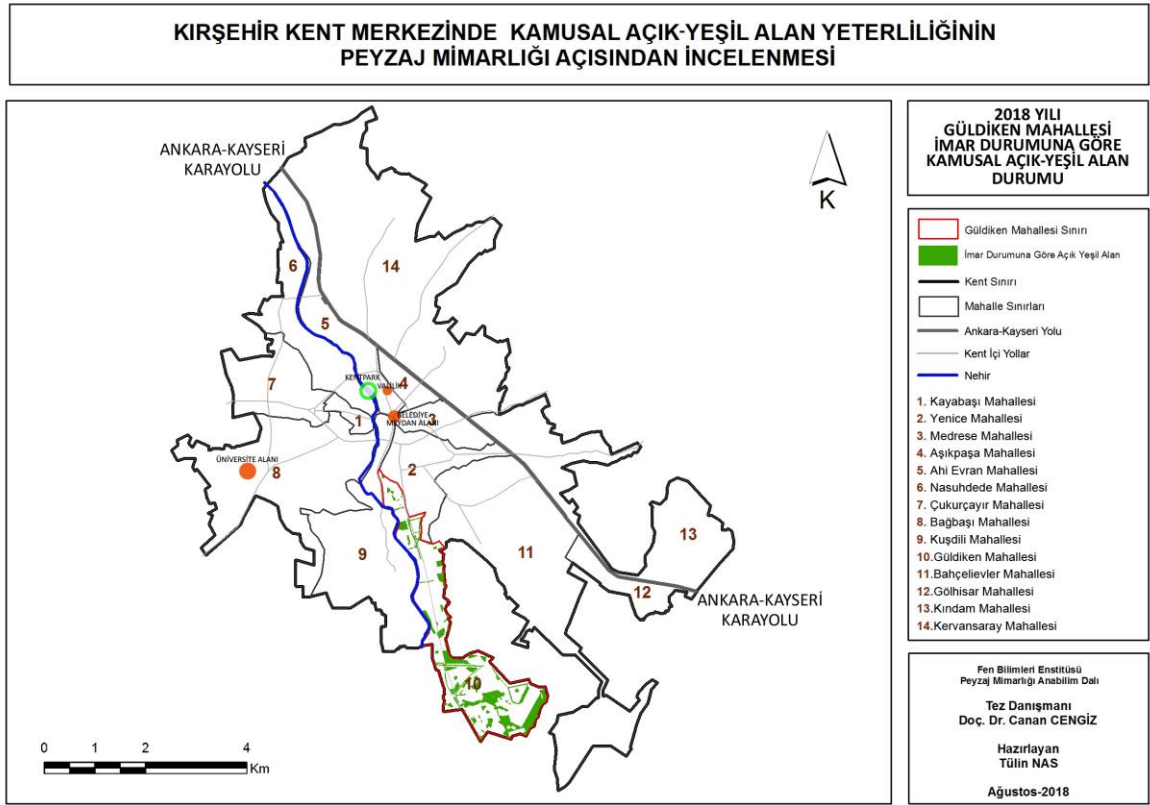
Şekil 4.45: Gölhisar Mahallesi 2018 Yılı imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu.

Tablo 4.25: Gölhisar Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	2018 YILI İMAR PLANINDAKİ YEŞİL ALAN MİKTARI	2018 YILI İMAR PLANINA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Gölhisar Mahallesi	764	741,371	85,277	111.62

Güldiken Mahallesi

Güldiken mahallesi Tablo 4.26’da gösterildiği gibi 6665 nüfusa ve 2,759,051 m² yüz ölçümüne sahiptir. İmar planındaki yeşil alan miktarı 474,290 m²’ dir. İmar planına göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 71.16 m²’ dir (Şekil 4.46).

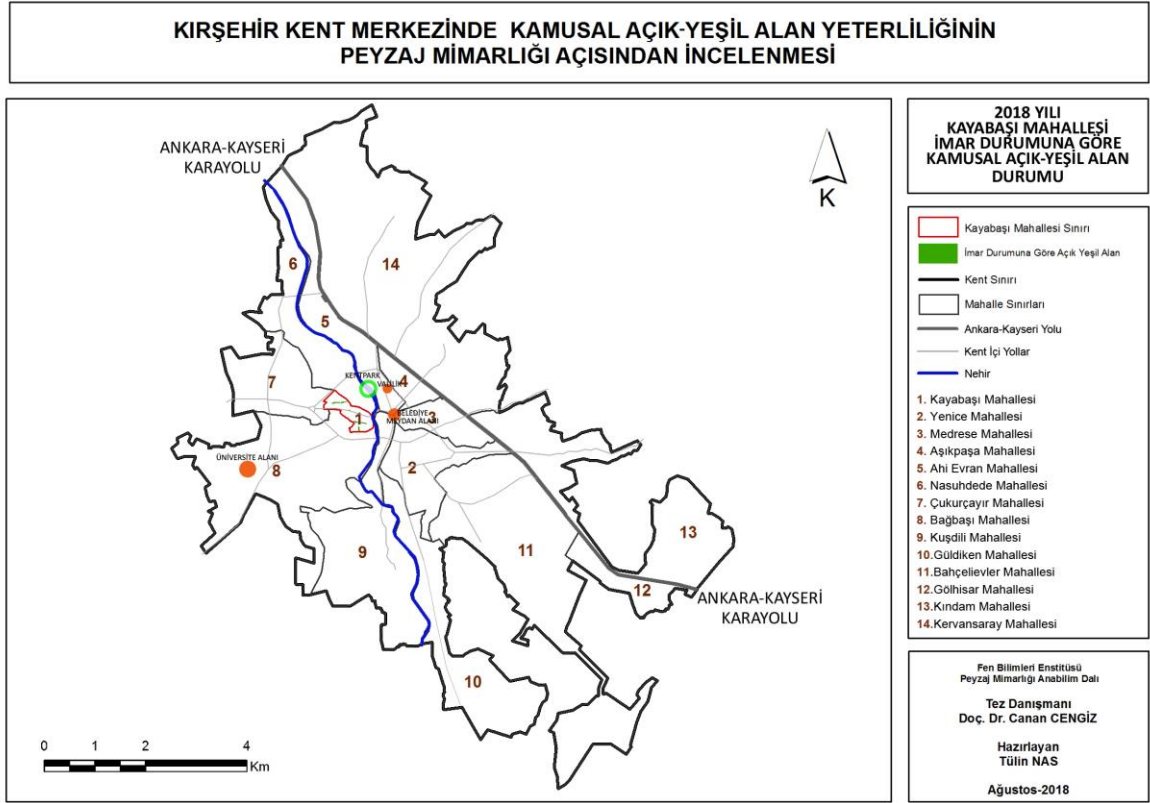
Şekil 4.46: Güldiken Mahallesi 2018 Yılı imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu.

Tablo 4.26: Güldiken Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	2018 YILI İMAR PLANINDAKİ YEŞİL ALAN MİKTARI	2018 YILI İMAR PLANINA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Güldiken Mahallesi	6665	2,759,051	474,290	71.16

Kayabaşı Mahallesi

Kayabaşı mahallesi Tablo 4.27’de gösterildiği gibi 3141 nüfusa ve 240,729 m² yüz ölçümüne sahiptir. İmar planındaki yeşil alan miktarı 6,034 m²’ dir. İmar planına göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 1.92 m²’ dir (Şekil 4.47).

Şekil 4.47: Kayabaşı Mahallesi 2018 Yılı imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu.

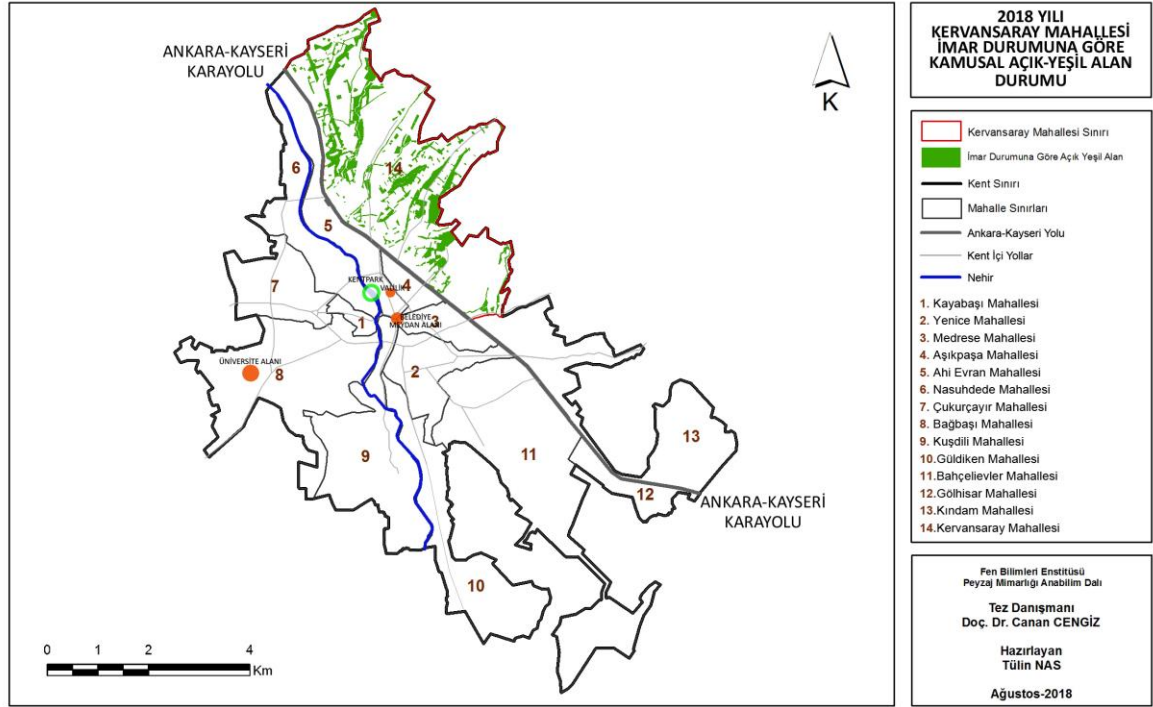
Tablo 4.27: Kayabaşı Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	2018 YILI İMAR PLANINDAKİ YEŞİL ALAN MİKTARI	2018 YILI İMAR PLANINA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Kayabaşı Mahallesi	3141	240,729	6,034	1.92

Kervansaray Mahallesi

Kervansaray mahallesi Tablo 4.28’de gösterildiği gibi 12451 nüfusa ve 8,278,207 m² yüz ölçümüne sahiptir. İmar planındaki yeşil alan miktarı 1,275,798 m²’ dir. İmar planına göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 102.47 m²’ dir (Şekil 4.48).

**KIRŞEHİR KENT MERKEZİNDE KAMUSAL AÇIK-YEŞİL ALAN YETERLİLİĞİNİN
PEYZAJ MİMARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ**

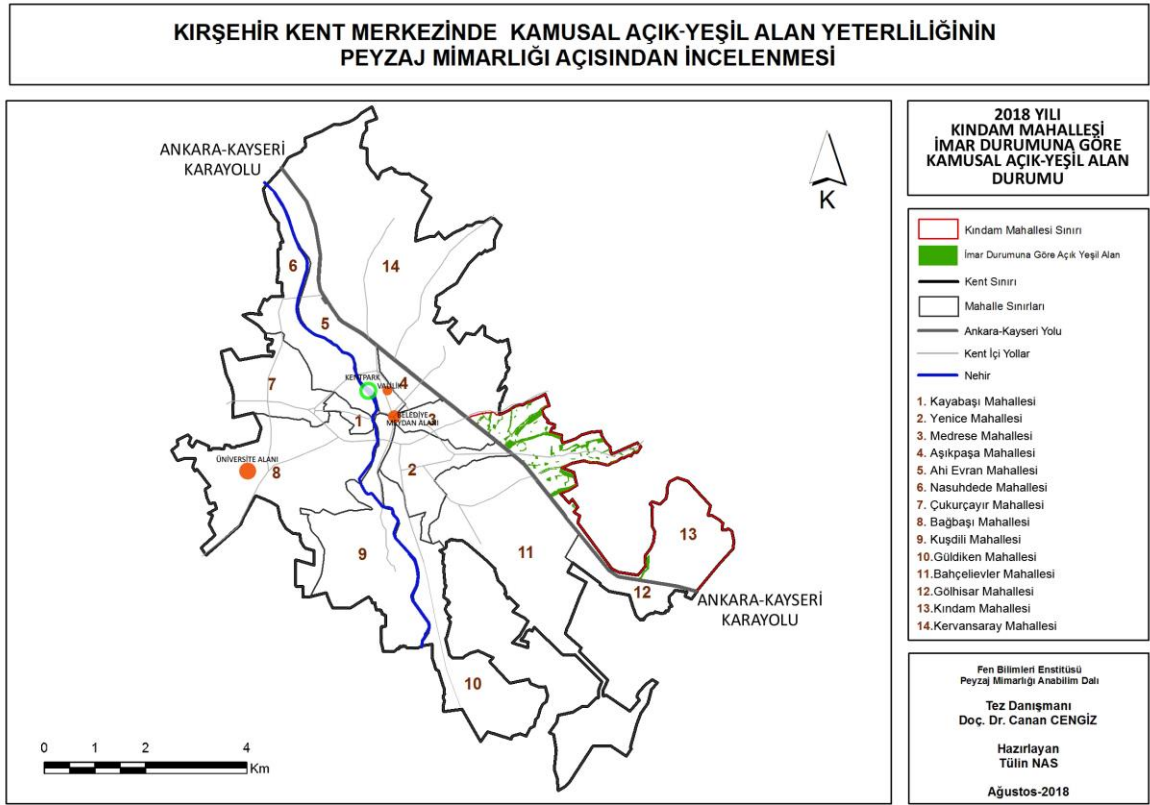
Şekil 4.48: Kervansaray Mahallesi 2018 Yılı imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu.

Tablo 4.28: Kervansaray Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	2018 YILI İMAR PLANINDAKİ YEŞİL ALAN MİKTARI	2018 YILI İMAR PLANINA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Kervansaray Mahallesi	12451	8,278,207	1,275,798	102.47

Kındam Mahallesi

Kındam mahallesi Tablo 4.29’da gösterildiği gibi 2897 nüfusa ve 3,608,626 m² yüz ölçümüne sahiptir. İmar planındaki yeşil alan miktarı 246,525 m²’ dir. İmar planına göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 85.10 m²’ dir (Şekil 4.49).

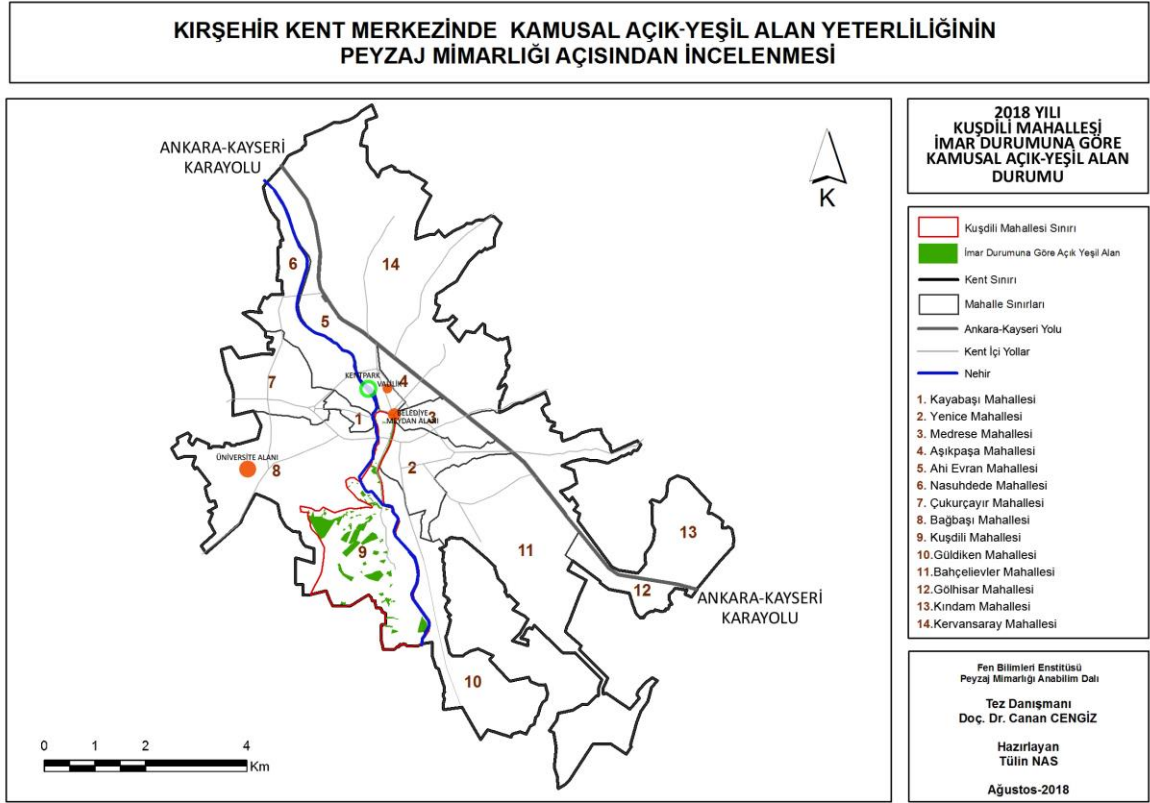
Şekil 4.49: Kındam Mahallesi 2018 Yılı imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu.

Tablo 4.29: Kındam Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

Mahalle Adı	Nüfus	Yüz Ölçümü	2018 Yılı İmar Planındaki Yeşil Alan Miktarı	2018 Yılı İmar Planına Göre Kişi Başına Düşen Yeşil Alan Miktarı (m ²)
Kındam Mahallesi	2897	3,608,626	246,525	85.10

Kuşdilli Mahallesi

Kuşdilli mahallesi Tablo 4.30’da gösterildiği gibi 3438 nüfusa ve 3,187,552 m² yüz ölçümüne sahiptir. İmar planındaki yeşil alan miktarı 345,688 m²’ dir. İmar planına göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 100.55 m²’ dir (Şekil 4.50).

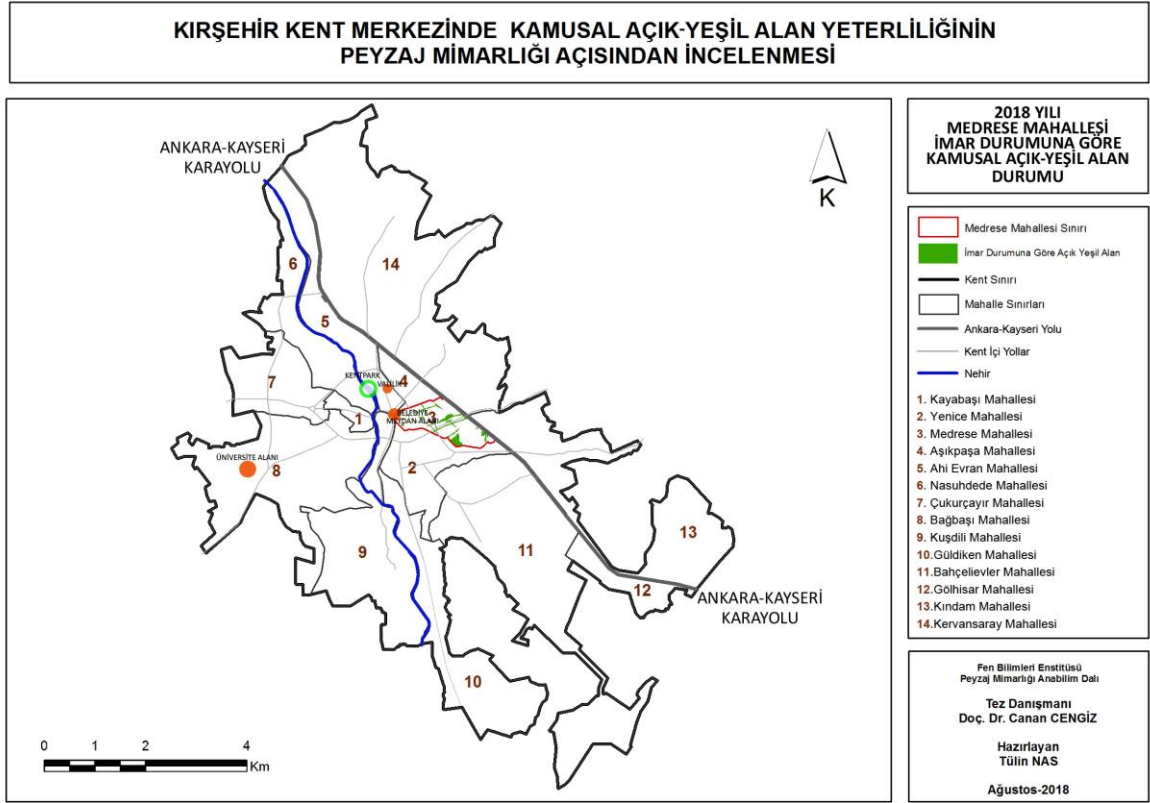
Şekil 4.50: Kuşdilli Mahallesi 2018 Yılı imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu.

Tablo 4.30: Kuşdilli Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	2018 YILI İMAR PLANINDAKİ YEŞİL ALAN MİKTARI	2018 YILI İMAR PLANINA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Kuşdilli Mahallesi	3438	3,187,552	345,688	100.55

Medrese Mahallesi

Medrese mahallesi Tablo 4.31’de gösterildiği gibi 20053 nüfusa ve 699,461 m² yüz ölçümüne sahiptir. İmar planındaki yeşil alan miktarı 85,933 m²’ dir. İmar planına göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 4.29 m²’ dir (Şekil 4.51).

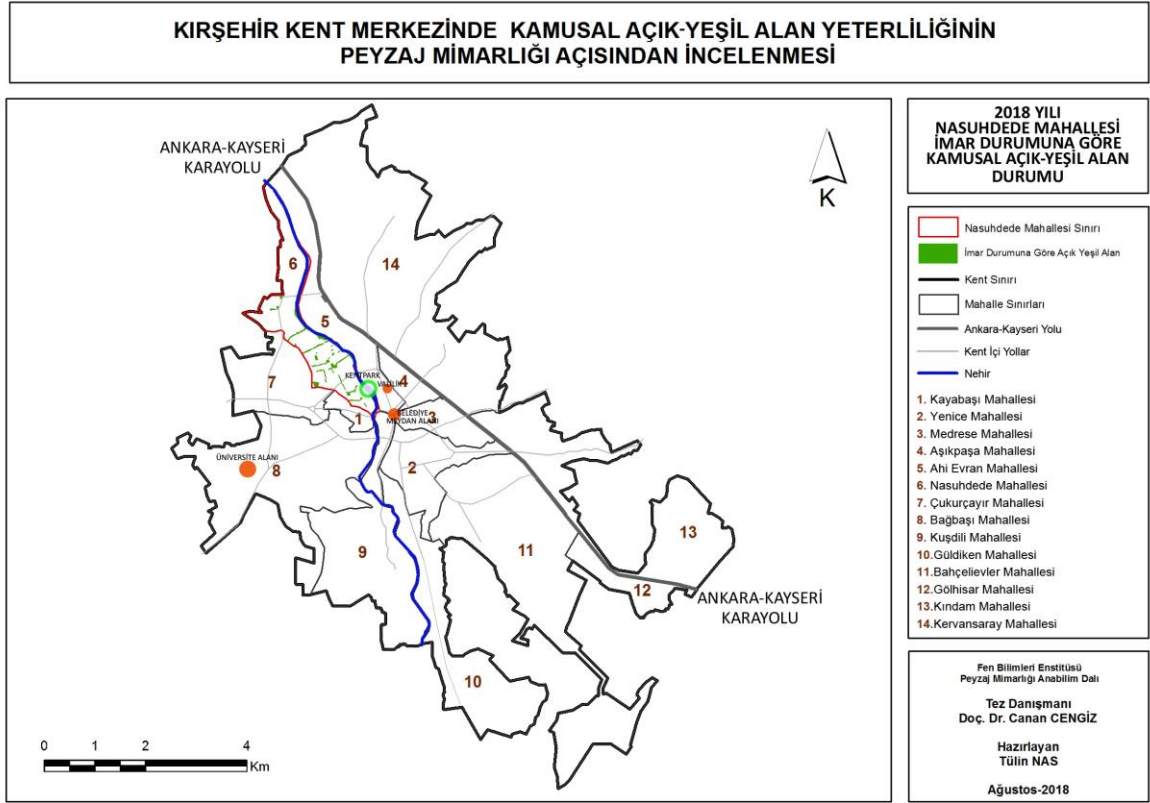
Şekil 4.51: Medrese Mahallesi 2018 Yılı imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu.

Tablo 4.31: Medrese Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	2018 YILI İMAR PLANINDAKİ YEŞİL ALAN MİKTARI	2018 YILI İMAR PLANINA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Medrese Mahallesi	20053	699,461	85,933	4.29

Nasuhdede Mahallesi

Nasuhdede mahallesi Tablo 4.32’de gösterildiği gibi 7583 nüfusa ve 1,867,259 m² yüz ölçümüne sahiptir. İmar planındaki yeşil alan miktarı 101,785 m²’ dir. İmar planına göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 13.42 m²’ dir (Şekil 4.52).

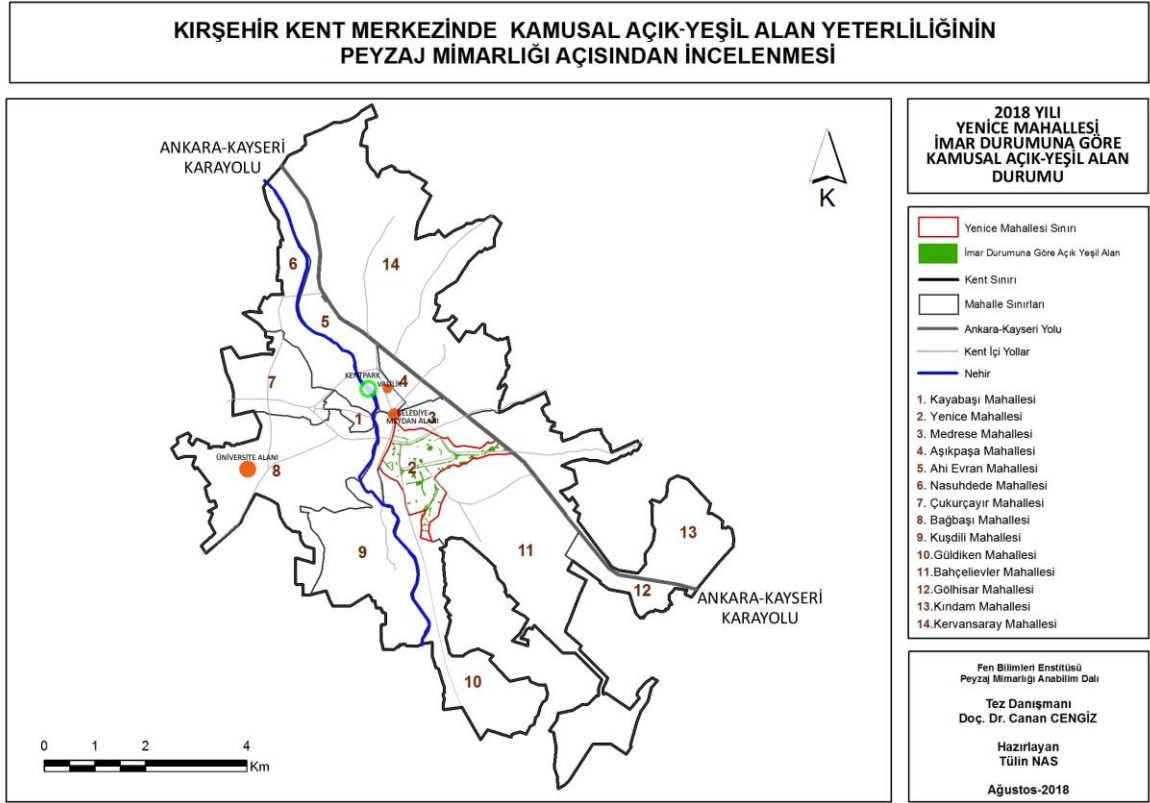
Şekil 4.52: Nasuhdede Mahallesi 2018 Yılı imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu.

Tablo 4.32: Nasuhdede Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	2018 YILI İMAR PLANINDAKİ YEŞİL ALAN MİKTARI	2018 YILI İMAR PLANINA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Nasuhdede Mahallesi	7583	1,867,259	101,785	13.42

Yenice Mahallesi

Yenice mahallesi Tablo 4.33’de gösterildiği gibi 30472 nüfusa ve 1,398,636 m² yüz ölçümüne sahiptir. İmar planındaki yeşil alan miktarı 114,068 m²’ dir. İmar planına göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise 3.74 m²’ dir (Şekil 4.53).

Şekil 4.53: Yenice Mahallesi 2018 Yılı imar planındaki kamusal açık-yeşil alan durumu.

Tablo 4.33: Yenice Mahallesi nüfus, yüz ölçümü ve imar durumu verileri.

MAHALLE ADI	NÜFUS	YÜZ ÖLÇÜMÜ	2018 YILI İMAR PLANINDAKİ YEŞİL ALAN MİKTARI	2018 YILI İMAR PLANINA GÖRE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN MİKTARI (m ²)
Yenice Mahallesi	30472	1,398,636	114,068	3.74

4.4. Kırşehir Kent Merkezinde Kamusal Açık-Yeşil Alan Gereksiniminin Anket Tekniği ile Belirlenmesi

Katılımcılara, çalışma alanındaki kamusal açık-yeşil alanların fiziksel işlev, bağlantı işlevi, rekreasyon işlevi, estetik işlev, psikolojik işlev ve sosyolojik işlevlerini belirlemek amacı ile 20 soruluk bir anket çalışması ve bu çalışmanın değerlendirmesi yapılmıştır. Bu aşamadaki amaç, kamusal açık-yeşil alan işlevlerini karşılama düzeylerinin kullanıcılar tarafından değerlendirmesini ortaya koymaktır.

Halka yapılacak anket sayısının belirlenmesinde, sınırlı toplumlarda örnek büyüklüğünü veren formül yardımıyla N populasyon büyüklüğü ve diğer istatistikî verilerden yola çıkılarak, Eşitlik 1 doğrultusunda örnek hacime ulaşılmıştır (Orhunbilge, 2000).

$$n \geq \frac{Z^2 \times N \times p \times q}{N \times D^2 + Z^2 \times p \times q}$$

Burada;

N: Toplumun büyüklüğü (birim sayısı)

n: Örneklem büyüklüğünü

Z: Güven katsayısını (belirli hata düzeyleri için Z-dağılım tablosundan alınan kritik değer; %95 güven düzeyi için Z:1.96, %99 güven düzeyi için Z=2.58 alınabilir),

p: İncelenen olayın veya ölçülmek istenen büyüklüğün toplumda görülme olasılığını, yani olumlu hal oranını (örneğin kalite denetiminde kusursuzluk oranı p değeri bilinmediği durumlarda 0,5 alınarak azami örnek büyüklüğüne ulaşılır),

q: İncelenen olayın toplumda görülmemeye olasılığını (1-p) göstermektedir.

D=Kabul edilen örnek hatasını (%10) göstermektedir (Daşdemir, 2016).

$$n \geq \frac{(1,96)^2 \times 100.000.000 \times 0,5 \times 0,5}{100.000.000 \times (0,05)^2 + (1,96)^2 \times 0,5 \times 0,5} = 384$$

$$100.000.000 \times (0,05)^2 + (1,96)^2 \times 0,5 \times 0,5$$

Bu formüle göre n örneklem büyüklüğü değeri hesaplanmış ve anket yapılacak kişi asgari olarak 384 kişi olarak belirlenmiştir. Ancak sonuçlarının geçerliliğini artırabilmek için 400 anket uygulanmıştır.

Bu kapsamda, Kırşehir kent merkezinde yapılan anket çalışmasında toplam 400 bireye anket uygulaması yapılmıştır. Katılımcıların %55,2'sini kadınlar ve %44,8'ini erkekler oluşturmaktadır. Bununla birlikte katılımcıların % 70,8'ini Kırşehirli bireyler ve % 29,2'sini de Kırşehirli olmayan bireyler oluşturmaktadır (Tablo 4.34).

Tablo 4.34: Katılımcıların demografik özellikleri

Bireysel özellikler		Sayı (N)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Bayan	221	55,2
	Erkek	179	44,8
Yaş	16-20	96	24,0
	20-29	77	19,3
	30-39	81	20,3
	40-49	55	13,8
	50-59	51	12,8
	60 ve üstü	40	10,0
Eğitim	Okur-yazar değil	15	3,8
	İlköğretim mezunu	102	25,5
	Lise mezunu	115	28,8
	Üniversite öğrencisi	99	24,8
	Üniversite mezunu	54	13,5
	Yüksek lisans	9	2,3
	Doktora	6	1,5
Meslek	Akademisyen	10	2,5
	Kamu çalışanı	37	9,3
	Özel sektör çalışanı	74	18,5
	Esnaf	21	5,3
	Emekli	41	10,3
	Ev hanımı	101	25,3
	İşsiz	26	6,5
	Diğer	90	22,5
Aylık Ortalama Gelir	1-1000 TL	136	34,0
	1000-2500 TL	193	48,3
	2500-4000 TL	47	11,8
	4000-6500 TL	18	4,5
	6500 TL ve üzeri	6	1,5
Kırşehirli Olanlar	Evet	283	70,8
	Hayır	117	29,2
Toplam		400	100

Ankete katılan kullanıcılara sorulan “Çevrenizdeki açık-yeşil alanları hangi amaçla kullanıyorsunuz?” sorusuna katılımcılar 1. tercih olarak % 29,3 oranla “Gezmek amacıyla” 2. tercih olarak % 21,8 oranla “Piknik yapmak” 3. tercih olarak ise % 24,3’lük oranla “Dinlenmek amacıyla” şeklinde tercih etmişlerdir (Tablo 4.35).

Tablo 4.35: Kullanıcıların çevredeki kamusal açık-yeşil alanları hangi amaçla kullandıklarına dair tercihlerinin dağılımı.

Çevrenizdeki açık-yeşil alanları hangi amaçla kullanıyorsunuz?	I. Tercih		II. Tercih		III. Tercih	
	Sayı (N)	Yüzde (%)	Sayı (N)	Yüzde (%)	Sayı (N)	Yüzde (%)
Doğa gözlemciliği	26	6,5	-	-	-	-
Manzara seyretmek	25	6,3	93	23,3	17	4,3
Çevre eğitimi	-	-	12	3,0	78	19,5
Dinlenmek	105	26,3	53	13,3	97	24,3
Gezmek amacıyla	117	29,3	24	6,0	17	4,3
Piknik yapmak	50	12,5	87	21,8	-	-
Oyun oynamak	2	,5	22	5,5	-	-
Spor yapmak	20	5,0	44	11,0	58	14,5
Bisiklete binmek	26	6,5	5	1,3	3	,8
Diğer insanlarla bir arada olmak amacıyla	23	5,8	60	15,0	62	15,5
Diğer	6	1,5	-	-	68	17,0
Toplam	400	100,0	400	100,0	400	100,0

N:frekans %:yüzde

Ankete katılan kullanıcılara sorulan “Çevrenizdeki açık-yeşil alanlarda sizi rahatsız eden faktörler nelerdir?” sorusuna katılımcılar 1. tercih olarak % 39,3 oranla “Donatı yetersizliği 2. tercih olarak % 20,3 oranla “Bakım çalışmaları yetersiz” 3. tercih olarak ise % 29 lük oranla “Gece kullanımına uygun olmaması” şeklinde tercih etmişlerdir (Tablo 4.36).

Tablo 4.36: Kullanıcıların çevredeki kamusal açık-yeşil alanlarda kendilerini rahatsız eden faktörlere dair tercihlerinin dağılımı.

Çevrenizdeki açık-yeşil alanlarda sizi rahatsız eden faktörler nelerdir?	I. Tercih		II. Tercih		III. Tercih	
	Sayı (N)	Yüzde (%)	Sayı (N)	Yüzde (%)	Sayı (N)	Yüzde (%)
Ulaşım sorunu	54	13,5	-	-	5	1,3
Kullanıcı yoğunluğu	73	18,3	74	18,5	83	20,8
Donatı yetersizliği	157	39,3	35	8,8	43	10,8
Bakım çalışmaları yetersiz	28	7,0	81	20,3	29	7,3
Güvenli olmaması	22	5,5	10	2,5	11	2,8
Gürültü	21	5,3	17	4,3	11	2,8
Hava kirliliği	8	2,0	46	11,5	-	-
Konforlu olmaması	31	7,8	77	19,3	116	29,0
Gece kullanımına uygun olmaması	6	1,5	60	15,0	102	25,5
Toplam	400	100,0	400	100,0	400	100,0

N:frekans %:yüzde

Ankete katılan kullanıcılara sorulan “ Çevrenizdeki kamusal açık-yeşil alanlarda sizce hangi kullanım alanları olmalı?” sorusuna katılımcılar 1. tercih olarak % 24,8 oranla “Otopark 2. tercih olarak % 43 oranla “Dinlenme alanları” 3. tercih olarak ise % 36,8’ lik oranla “Piknik alanı” şeklinde tercih etmişlerdir (Tablo 4.37).

Tablo 4.37: Kullanıcıların çevredeki kamusal açık-yeşil alanlarda bulunmasını istedikleri kullanım alanlarına dair tercihlerinin dağılımı.

Çevrenizdeki kamusal açık-yeşil alanlarda sizce hangi kullanım alanları olmalı?	I. Tercih		II. Tercih		III. Tercih	
	Sayı (N)	Yüzde (%)	Sayı (N)	Yüzde (%)	Sayı (N)	Yüzde (%)
Otopark	99	24,8	17	4,3	32	8,0
Çocuk oyun alanları	92	23,0	82	20,5	38	9,5
Açık hava gösteri alanı	24	6,0	13	3,3	42	10,5
Spor alanları	62	15,5	19	4,8	-	-
Dinlenme alanları	88	22,0	172	43,0	27	6,8
Piknik alanı	17	4,3	57	14,3	147	36,8
Seyir alanları	18	4,5	40	10,0	114	28,5
Toplam	400	100,0	400	100,0	400	100,0

N:frekans %:yüzde

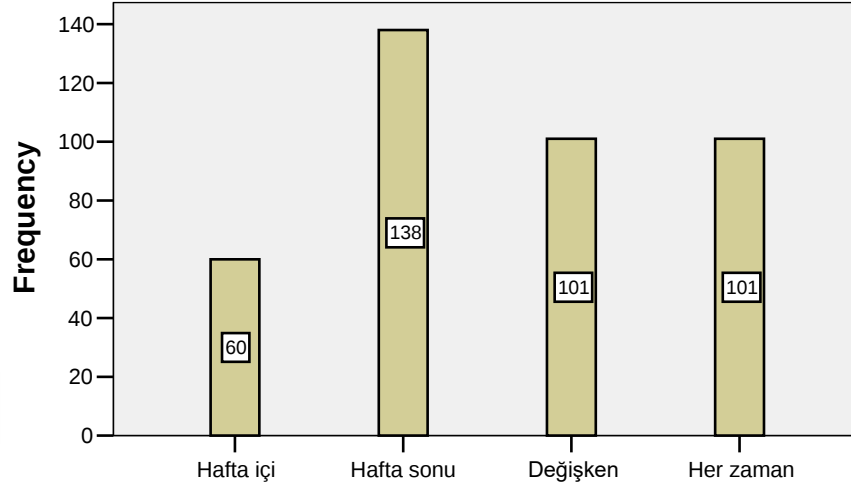
Ankete katılan kullanıcılara sorulan “ Çevrenizdeki kamusal açık-yeşil alanlarda sizce hangi kullanım alanları olmalı?” sorusuna katılımcılar 1. tercih olarak % 24,8 oranla “Otopark 2. tercih olarak % 43 oranla “Dinlenme alanları” 3. tercih olarak ise % 36,8’ lik oranla “Piknik alanı” şeklinde tercih etmişlerdir (Tablo 4.38).

Tablo 4.38: Kullanıcıların mahalleleri dışında ki kamusal açık yeşil alanlara çeken etmenlere dair tercihlerinin dağılımı.

Cevabınız evet ise; sizi mahalleniz dışında ki kamusal açık-yeşil alanlara çeken etmenler nelerdir?	I. Tercih		II. Tercih		III. Tercih	
	Sayı (N)	Yüzde (%)	Sayı (N)	Yüzde (%)	Sayı (N)	Yüzde (%)
Farklı ortamda olma isteği	197	49,3	13	3,3	46	11,5
Gece ve gündüz kullanımına uygun olma isteği	122	30,5	121	30,3	15	3,8
Güvenli oluşu	65	16,3	29	7,3	37	9,3
Daha kapsamlı ve büyük oluşu	16	4,0	151	37,8	181	45,3
Daha temiz ve bakımlı olması	-	-	86	21,5	121	30,3
Toplam	400	100,0	400	100,0	400	100,0

- Çevrenizdeki kamusal açık-yeşil alanları hangi günler kullanıyorsunuz?

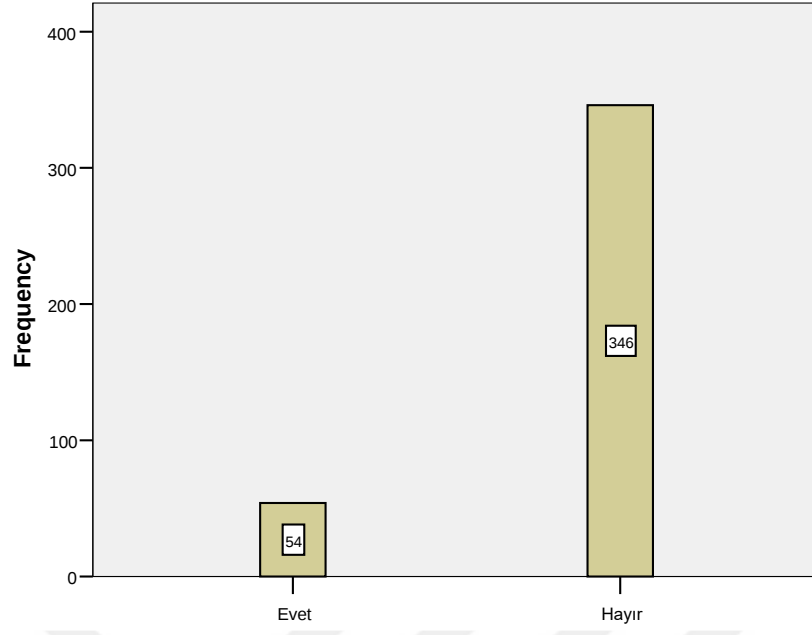
Ankete katılan 400 kullanıcının çevredeki açık yeşil alanları en fazla sırasıyla hafta sonu 138 birey, her zaman 101 birey, değişken 101 birey ve hafta içi 60 birey tercih etmektedir (Şekil 4.54).

Şekil 4.54: Kullanıcıların Çevredeki kamusal açık-yeşil alanları hangi günler kullandıklarının grafiksel dağılımı.

- Çevrenizdeki kamusal açık-yeşil alanlardaki donatı elemanları sizce yeterli mi?

Ankete katılan 400 kullanıcının çevredeki kamusal açık-yeşil alanlarda bulunan donatıları yeterliliğini öğrenmek için sorulan ‘çevrenizdeki kamusal açık-yeşil alanlardaki donatı elemanları sizce yeterli mi?’ sorusuna cevap olarak 346 birey yetersiz ve 54 birey yeterli bulmaktadır (Şekil 4.55).

Şekil 4.55: Kullanıcıların çevredeki kamusal açık-yeşil alanlardaki donatı yeterliliğinin grafiksel dağılımı.

BÖLÜM 5

DEĞERLENDİRME

Yapılan Değerlendirmelerde 10 m² olarak belirlenen kamusal açık-yeşil alan standardının mevzuat dâhilinde, çocuk oyun alanından kent parkına uzanan bir kademelenme içerisinde dağılımı yapılmasına karşın, kamusal açık yeşil alan sınıflandırılmasında yer alan, özellikle mahalle, semt ve kent parklarının hangi özellikleri taşıması gerektiği ifade edilmemektedir. Bir Farklı sosyo-demografik ve kentsel yapıdaki içerisinde farklı roller taşıyan bölgelerde, kamusal açık yeşil alanların nitelik ve nicelik yönünden değerler içermesi önem taşımaktadır. Açık yeşil alanlar, İmar Mevzuatında belirlenen düzenleme ölçütleri ile değerlendirildiğinde, farklı karakterlerdeki yerleşim birimleri için gerekli ve yeterli yeşil alan türlerinin tanımlanması ve barındıracakları donatıların ve temel özelliklerinin belirlenmesi kamusal açık-yeşil alan niteliğini ve bulunduğu bölgedeki yaşam kalitesini olumlu yönde etkileyecektir.

Kişi başına düşen kamusal açık-yeşil alan miktarı ülkemiz kentlerinde, gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığında çok düşük düzeylerde kalmaktadır.

5.1. Kullanıcı İhtiyaçlarının Belirlenmesine Yönelik Uygulanan Anket Çalışmasının Değerlendirilmesi

Katılımcılara ‘kamusal açık-yeşil alanlarda sizi rahatsız eden faktörler nelerdir ?’ sorusu sorularak kamusal açık-yeşil alanlardaki eksiklikler saptanmak amaçlanmıştır. Ulaşım sorunu rahatsız eden faktörlerin % 14,8 ‘ni, kullanıcı yoğunluğu % 57,5 ‘ni, donatı yetersizliği % 58,8 ‘ni, bakım çalışmaları yetersizliği % 34,5 ‘ini, güvenli olmaması % 10,8 ‘ini, gürültü olması % 12,3 ‘ünü, hava kirliliği % 13,5 ‘ini, konforlu olmaması % 56,0 ‘sini kapsamakta ve kullanımına uygun olmaması ise % 42,0 ‘sini oluşturmaktadır (Tablo 5.1).

Anket sonuçlarına ve alan kullanımına bakıldığında Kırşehir kent merkezindeki kamusal açık-yeşil alanlarda donatı yetersizliği daha sonra da kullanıcı yoğunluğu ve konforlu

olmaması gelmektedir. Bu bağlamda kamusal açık-yeşil alanlardaki bu eksiklikler planlama ve tasarımlarda göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 5.1: Kullanıcıların çevresindeki kamusal açık-yeşil alanlarda rahatsızlık nedeni olarak belirttikleri faktörlerin dağılımı.

Çevrenizdeki açık-yeşil alanlarda sizi rahatsız eden faktörler nelerdir?		Toplam
Ulaşım sorunu	n	59
	%	14,8
Kullanıcı yoğunluğu	n	230
	%	57,5
Donatı yetersizliği	n	235
	%	58,8
Bakım çalışmaları yetersiz	n	138
	%	34,5
Güvenli olmaması	n	43
	%	10,8
Gürültü	n	49
	%	12,3
Hava kirliliği	n	54
	%	13,5
Konforlu olmaması	n	224
	%	56,0
Gece kullanımına uygun olmaması	n	168
	%	42,0
Toplam		400

N:frekans %:yüzde

Kullanıcılara ‘çevrenizdeki kamusal açık-yeşil alanlarda sizce hangi kullanım alanları olmalı?’ sorusu sorularak bu alanları kullanan bireylerin yaş aralıklarına göre kamusal açık-yeşil alanlarda istedikleri kullanım alanları belirlenmeye çalışılmıştır. Otopark alanını tüm bireylerin % 37 ‘si, çocuk oyun alanını % 53’ü , açık hava gösteri alanını %19,8 ‘i, spor alanlarını % 20,3’ü, dinlenme alanlarını % 72,8’i, piknik alanlarını 55,3 ‘ü, seyir alanlarını % 43 ‘ü tercih etmektedir (Tablo 5.2).

Tablo 5.2: Kamusal açık-yeşil alanlarda belirli yaş aralıklarına göre ihtiyaç duyulan kullanım alanlarının dağılımları.

Çevrenizdeki kamusal açık-yeşil alanlarda sizce hangi kullanım alanları olmalı?		Kaç yaşındasınız?						Toplam
		16-20	20-29	30-39	40-49	50-59	60 ve üstü	
Otopark	n	39	17	20	15	28	29	148
	%	9,8	4,3	5,0	3,8	7,0	7,3	37,0
Çocuk oyun alanları	n	32	25	60	44	21	30	212
	%	8,0	6,3	15,0	11,0	5,3	7,5	53,0
Açık hava gösteri alanı	n	7	25	21	11	10	5	79
	%	1,8	6,3	5,3	2,8	2,5	1,3	19,8
Spor alanları	n	29	44	3	3	2	0	81
	%	7,3	11,0	,8	,8	,5	,0	20,3
Dinlenme alanları	n	84	62	50	44	37	10	287
	%	21,0	15,5	12,5	11,0	9,3	2,5	71,8
Piknik alanı	n	56	22	60	19	29	35	221
	%	14,0	5,5	15,0	4,8	7,3	8,8	55,3
Seyir alanları	n	41	36	29	29	26	11	172
	%	10,3	9,0	7,3	7,3	6,5	2,8	43,0
Toplam	n	96	77	81	55	51	40	400
	%	24,0	19,3	20,3	13,8	12,8	10,0	100,0

N:frekans %:yüzde

Ankete katılan kullanıcıların istedikleri kullanım alanları her yaş grubuna göre değişmektedir. Bu alanlar planlanırken her yaş grubuna hitap edecek şekilde tasarlanmalıdır. Anket sonuçlarına da bakıldığında en çok ihtiyaç duyulan alanın dinlenme alanı olduğu saptanmıştır.

Katılımcılara ‘çevrenizdeki kamusal açık-yeşil alanlar sizce yeterli midir?’ sorusu sorularak kamusal açık yeşil alan yeterliliğine ilişkin görüş almak amaçlanmıştır. Kullanıcıların %13,5’i evet, % 86,5’i de hayır cevabını vermiştir (Tablo 5.3). Kent merkezindeki kamusal açık yeşil alanların kullanıcı değerlendirmelerine göre sayılarının yetersiz olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 5.3: Kullanıcıların kamusal açık-yeşil alanların yeterlilik değerlendirmeleri.

Çevrenizdeki kamusal açık-yeşil alanlar sizce yeterli midir?		Toplam
Evet	n	54
	%	13,5
Hayır	n	346
	%	86,5
Toplam		400

Kullanıcılara ‘çevrenizdeki kamusal açık yeşil alanlar kent içerisinde ulaşılabilir midir?’ sorusu sorularak kullanıcıların kamusal açık yeşil alanlara erişebilirlikleri saptanmaya çalışılmıştır. Kullanıcıların % 95,7’si evet ve %4,’ü hayır cevabını vermiştir (Tablo 5.4)

Kent merkezindeki kamusal açık yeşil alanların kullanıcı değerlendirmelerine göre kent içerisinde ulaşılabilir olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 5.4: Kullanıcıların kamusal açı-yeşil alanların kent içerisindeki ulaşılabilirlik dağılımları.

Çevrenizdeki kamusal açık yeşil alanlar kent içerisinde ulaşılabilir midir?		Toplam
Evet	n	383
	%	95,7
Hayır	n	17
	%	4,3
Toplam		400

N:frekans %:yüzde

Katılımcılara ‘çevrenizdeki kamusal açık yeşil alanların sayısının artırılmasını ister misiniz?’ sorusu sorularak daha fazla ihtiyacının olup olmadığını tespit etmek amaçlanmıştır. Katılımcıların Kullanıcıların % 95,7’si evet ve %4,’ü hayır cevabını vermiştir (Tablo 5.5).

Kent merkezindeki kamusal açık yeşil alanların kullanıcı değerlendirmelerine göre kent içerisinde ki kamusal açık yeşil alanlar yetersiz kalmaktadır.

Tablo 5.5: Kullanıcıların kamusal açık-yeşil alanların sayılarının artmasına yönelik tercihlerinin dağılımları.

Çevrenizdeki kamusal açık yeşil alanların sayısının artırılmasını ister misiniz?		Toplam
Evet	n	383
	%	95,7
Hayır	n	17
	%	4,3
Toplam		400

N:frekans %:yüzde

5.2. Kişi Başına Düşen Kamusal Açık-Yeşil Alan Yeterliliğinin Değerlendirilmesi

3194 sayılı İmar Kanunu Plan Yapım Yönetmeliğinin 34. maddesinde ölkemizde hazırlanan imar planlarında belediye sınırları içerisinde kişi başına 10 m² lik aktif yeşil alan ayrılması önerilmektedir. Ancak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından belirtilen bu rakam çok geneldir. 02.09.1999 tarihinde resmi gazetede yayımlanan yönetmelikle Belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde yapılacak olan planlamalarda kişi başına 14 m² aktif alan alınmak suretiyle planlar hazırlanmakta, fakat kentlerin birçoğunda kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarları, giderek azalmakta, var olan yeşil alanların kentler içerisindeki dağılımları dengesizliğini korumaktadır.

Yeşil alan gereksinimi ve yeterliliğinin saptanabilmesi için Kırşehir kent merkezi örneğinde yapılan incelemelerde Kırşehir Belediyesi İmar Planı sınırlarında yer alan on dört (14) mahallede;

1. m² olarak kişi başına düşen mevcut kamusal açık-yeşil alan miktarının yeterliliği
2. m² olarak kişi başına düşen imar planındaki kamusal açık-yeşil alan miktarının yeterliliği
3. Mevcut kamusal açık-yeşil alanların kent merkezindeki dağılımının eşitliğine bakılmış, analiz ve incelemeler yapılmıştır.

BÖLÜM 6

SONUÇ VE ÖNERİLER

Kırşehir kent merkezindeki on dört mahallede yapılan incelemelerde 2017 TÜİK verilerine göre en yoğun nüfusa sahip olan mahallesi 30472 bireyle Yenice Mahallesi'dir. Yüz ölçümü en büyük olan mahallesi ise Kervansaray Mahallesi'dir.

Mevcut kamusal açık-yeşil alan miktarı en yüksek olan üç mahalle sırasıyla Nasuhdede Mahallesi, Bağbaşı Mahallesi ve Kuşdilli Mahallesi'dir. Mevcut kamusal açık-yeşil alan miktarını son nüfus verileri ile oranlayıp kişi başına düşen kamusal açık-yeşil alan miktarını mahalle bazında hesapladığımızda en yüksek kişi başına düşen yeşil alan miktarı sırasıyla; Gölhisar Mahallesi, Kuşdilli Mahallesi ve Çukurçayır Mahallesi'ndedir. Kent merkezinde mevcut kişi başına düşen ortalama yeşil alan miktarı ise 3.96 m²'dir (Tablo 6.1).

Tablo 6.1: Kişi Başına Düşen Mevcut Kamusal açık-yeşil Alan Miktarı.

	Mahalle Adları	Nüfus	Yüz Ölçümü	Mevcut Yeşil Alan Miktarı	Mevcut Kamusal açık-yeşil Alana Göre Kişi Başına Düşen Yeşil Alan Miktarı (M2)	İmar Planındaki Yeşil Alan Miktarı	İmar Planına Göre Kişi Başına Düşen Yeşil Alan Miktarı (M2)
1	Ahievran Mahallesi	12409	1.640.674	46.418	3,74	163.844	13,20
2	Aşıkpaşa Mahallesi	18862	443.024	28.644	1,52	31.109	1,65
3	Bağbaşı Mahallesi	12149	4.264.462	72.262	5,95	433.779	35,70
4	Bahçelievler Mahallesi	4555	5.644.414	37.212	8,17	660.567	145,02
5	Çukurçayır Mahallesi	1851	1.587.773	27.562	14,89	660.567	356,87
6	Göhlisar Mahallesi	764	741.371	14.933	19,55	85.277	111,62
7	Güldiken Mahallesi	6665	2.759.051	53.282	7,99	474.290	71,16
8	Kayabaşı Mahallesi	3141	240.729	5.867	1,87	6.034	1,92
9	Kervansaray Mahallesi	12451	8.278.207	42.576	3,42	1.275.798	102,47
10	Kındam Mahallesi	2897	3.608.626	17.618	6,08	246.525	85,10
11	Kuşdilli Mahallesi	3438	3.187.552	62.455	18,17	345.688	100,55
12	Medrese Mahallesi	20053	699.461	34.674	1,73	85.933	4,29
13	Nasuhdede Mahallesi	7583	1.867.259	74.584	9,84	101.785	13,42
14	Yenice Mahallesi	30472	1.398.636	25.097	0,82	114.068	3,74
	TOPLAM	137290	36.361.239	543.184	3,96	4.685.264	34,13

Mevcut kamusal açık-yeşil alanlardaki yeşil alan miktarlarının dağılımı mahallelere göre kıyaslandığında; kamusal açık-yeşil alan miktarı yüksek olan bir mahallede dahi nüfusun etkisiyle ve orantısız yerleşmeler nedeniyle yeşil alan miktarları dengesiz bir dağılım oluşturmaktadır. Örneğin; Mevcut kamusal açık-yeşil alan miktarı en yüksek olan mahalle Nasuhdede Mahallesi iken kişi başına düşen açık-yeşil miktarı sıralamasında dördüncü sıradadır (Tablo 6.2).

Tablo 6.2: Mahallelere Göre Toplam Mevcut Kamusal Açık-Yeşil Alan Miktarının ve Kişi Başına Düşen Mevcut Kamusal açık-yeşil Alan Miktarı ile Sıralamalarının Karşılaştırılması.

Mevcut Kamusal Açık-Yeşil Alan Miktarı (m ²)	Mevcut Kamusal Açık-Yeşil Alan miktarına Göre Sıralama	Mahalle Adları	Mevcut Kamusal Açık-Yeşil Alana Göre Kişi Başına Düşen Yeşil Alan Miktarına Göre Sıralama	Mevcut Kamusal Açık-Yeşil Alana Göre Kişi Başına Düşen Yeşil Alan Miktarı (m ²)
74.584	1	Nasuhdede Mahallesi	4	9,84
72.262	2	Bağbaşı Mahallesi	8	5,95
62.455	3	Kuşdilli Mahallesi	2	18,17
53.282	4	Güldiken Mahallesi	6	7,99
46.418	5	Ahievran Mahallesi	9	3,74
42.576	6	Kervansaray Mahallesi	10	3,42
37.212	7	Bahçelievler Mahallesi	5	8,17
34.674	8	Medrese Mahallesi	11	1,73
28.644	9	Aşıkpaşa Mahallesi	13	1,52
27.562	10	Çukurçayır Mahallesi	3	14,89
25.097	11	Yenice Mahallesi	14	0,82
17.618	12	Kındam Mahallesi	7	6,08
14.933	13	Göhlisar Mahallesi	1	19,55
5.867	14	Kayabaşı Mahallesi	11	1,87

2018 Yılı İmar Planında ise kamusal açık-yeşil alan miktarı en yüksek olan üç mahalle sırasıyla Kervansaray Mahallesi, Çukurçayır Mahallesi ve Bahçelievler Mahallesi'dir. 2018 Yılı İmar Planındaki kamusal açık-yeşil alan miktarını son nüfus verileri ile oranlayıp kişi başına düşen kamusal açık-yeşil alan miktarını mahalle bazında hesapladığımızda en düşük kişi başına düşen yeşil alan miktarı sırasıyla Çukurçayır Mahallesi, Bahçelievler Mahallesi ve Göhlisar Mahallesi'ndedir. Kent merkezinde imar planına göre ortalama kamusal açık-yeşil alan miktarı ise 34.13 m²'dir (Tablo 6.3).

Tablo 6.3: Mahallelerdeki 2018 Yılı İmar Planı'na Göre Kamusal Açık-Yeşil Alan Miktarının ve Kişi Başına Düşen Kamusal Açık-Yeşil Alan Miktarı ile Sıralamalarının Karşılaştırılması.

2018 Yılı İmar Planındaki Kamusal Açık-Yeşil Alan Miktarı	2018 Yılı İmar Planındaki Kamusal Açık-Yeşil Alan Miktarına Göre Sıralama	Mahalle Adları	2018 Yılı İmar Planındaki Kamusal Açık-Yeşil Alana Göre Kişi Başına Düşen Yeşil Alan Miktarının Sıralaması	2018 Yılı İmar Planına Göre Kişi Başına Düşen Kamusal Açık-Yeşil Alan Miktarı (m ²)
1.275.798	1	Kervansaray Mahallesi	4	102,47
660.567	2	Bahçelievler Mahallesi	2	145,02
660.567	3	Çukurçayır Mahallesi	1	356,87
474.290	4	Güldiken Mahallesi	7	71,16
433.779	5	Bağbaşı Mahallesi	8	35,70
345.688	6	Kuşdilli Mahallesi	5	100,55
246.525	7	Kındam Mahallesi	6	85,10
163.844	8	Ahievran Mahallesi	10	13,20
114.068	9	Yenice Mahallesi	12	3,74
101.785	10	Nasuhdede Mahallesi	9	13,42
85.933	11	Medrese Mahallesi	11	4,29
85.277	12	Göhlisar Mahallesi	3	111,62
31.109	13	Aşıkpaşa Mahallesi	14	1,65
6.034	14	Kayabaşı Mahallesi	13	1,92

Nüfusu düzensiz olarak artan mahalleler, imar planlarındaki kamusal açık-yeşil alanların orantısız dağılımı, mevcut kamusal açık-yeşil alanların artan nüfusla uyumsuz olması ve mevcut açık yeşil alan miktarının imar planındaki kamusal açık-yeşil alan miktarına göre yetersiz kalması Kırşehir kent merkezindeki kamusal açık-yeşil alan sorunlarının başında gelmektedir.

Kırşehir kent merkezi mahallelerindeki kamusal açık-yeşil alanlar, yapı alanlarından artan küçük, parçalı dağınık alanlar şeklinde olduğundan dolayı kent dokusundaki yapı alanlarının ve kamusal açık-yeşil alanların dağılımının bağlantılı olmadığı ve yetersiz olduğu belirlenmiştir. İmar planındaki kişi başına düşen kamusal açık-yeşil alanların miktarı 34.13 m² ile mevcut açık-yeşil alan miktarı 3.96 m²'dir. Ülkemizde ise 3194 Sayılı İmar Kanunu'na göre belediye mücavir alan sınırları içinde en az 10 m² aktif yeşil alan olması gerekmektedir. Kırşehir kent merkezi bu oran ile kıyaslandığında; kamusal açık-yeşil alanlarının yeterliliğinin sağlanması yönünde planlama, tasarım ve uygulama çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Elde edilen veriler ve anket sonuçlarına göre kullanıcılar; mevcut kamusal açık-yeşil alanların sayısının artırılmasını ve kullanıma uygun alanların planlanması gerektiği belirtmişlerdir. Artan nüfus göz önüne alındığında çalışma alanında imar planı ve mevcut kamusal açık-yeşil alanların miktarları uyumlu değildir. Bu nedenle, Kırşehir kenti için yeni bir açık-yeşil alan sistemi oluşturulmalı, kamusal açık-yeşil alanların dağılımı orantılı ve yeterli sayıda planlanmalı ve tasarlanmalıdır. Çalışmada elde edilen veriler kapsamında Kırşehir kenti için kentsel işlevsellik açısından kullanıcı ihtiyacına uygun, kent içerisinde erişilebilir dağılımda, aktif kamusal açık-yeşil alan sisteminin geliştirilmesi önem taşımaktadır.

Kent içinde rekreasyonel amaçlı olarak kullanılan kamusal açık-yeşil alanların ölçüsü ve dağılımı, nüfusu ve nüfusun kent içindeki dağılımı ve mahalle karakteri ile yakından ilişkilidir. Kırşehir kent nüfusu ile kamusal açık-yeşil alanların ölçüsünün belirlenmesinde nüfusun yerleşim noktaları, bu alanlara olan uzaklıkları imar planı ve mevcut durumdaki yetersizlikler doğrultusunda tekrar ele alınmalıdır.

Sonuç olarak kentin şimdiki nüfusu, mevcut kamusal açık-yeşil alanlar ve imar planına göre açık-yeşil alanlar karşılaştığında kişi başına düşen yeşil alan miktarının nüfus veya alansal büyüklük ile orantılı olmadığı görülmektedir. Mahalle ölçeğinde incelediğimizde; Kervansaray Mahallesi yüzölçümü açısından en büyük mahalle olmasına rağmen hem mevcut hem de imar planına göre en yüksek kişi başına düşen yeşil alan miktarına sahip değildir. Bunun nedeni ise Kervansaray Mahallesi'nin halen daha kırsal bir yerleşime sahip olmasıdır. Nüfus açısından incelediğimizde ise en yüksek nüfus Yenice Mahallesi olmasına rağmen, kişi başına düşen yeşil alan miktarı oldukça düşüktür. Bunun nedeni ise Yenice Mahallesi Kırşehir'in en eski yerleşim alanlarından biridir. Kentin en önemli rant odaklı yerleşim alanlarından biri olduğu için yeşil alan miktarı oldukça azdır. Genel olarak mahalleleri incelediğimizde merkezden uzak ve nüfus yoğunluğu düşük olan mahallelerde kişi başına düşen yeşil alan miktarının yüksek olduğu görülmektedir. Özellikle üniversite ve TOKİ alanını içinde barındıran Bağbaşı Mahallesi'nde nüfus sayısı hızlı artmakta olup yeşil alan miktarının düştüğü görülmektedir.

Sonuçta, Kent merkezindeki kamusal açık-yeşil alanların yeterliliği ve geliştirilebilme olanakları araştırılmış, mevcut durum ve standartlar arasında karşılaştırmalar yapılmış ve

kent merkezinin kamusal açık-yeşil alanlarının genel durumu ortaya konulmuştur. Bu doğrultuda çalışma, gelecekte yapılacak uygulamalar için gerek yerel yönetimlere gerekse alanla ilişkili bilimsel çalışmalara önemli bir altlık oluşturmaktadır.

KAYNAKLAR

- Akbulut, Y. (2007). Aksaray Kenti Açık- Yeşil Alanlarının Nitelik ve Nicelik Yönünden Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya. 120 s.
- Akbulut, Ç.D. ve Önder, S. (2010). Aksaray kenti açık-yeşil alanlarının nitelik ve nicelik yönünden incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Selçuk Tarım ve Gıda Bilimleri Dergisi*, Konya, s. 45-50
- Akdoğan, G. (1984). Doğa Düzenleme Ders Notları, Peyzaj Planlama Yüksek Lisans Tezi Yıldız Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, , İstanbul. 83 s.
- Aksoy, Y. (2001). İstanbul Kenti Yeşil Alan Durumunun İrdelenmesi. Doktora Tezi, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. 156 s.
- Albayrak, B. (2006). Çorum Kenti Mevcut Alan Kullanım Kararları Ve Açık-Yeşil Alan Verilerinin Değerlendirilmesi Üzerinde Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara. 30 s.
- Alkay, E. (1997) Kentsel arazi kullanışı ve yeşil alan ilişkisi-bayrampaşa ve beşiktaş örneği, *Doğayı Korumada Kent ve Ekoloji Sempozyumu*, İTÜ Mimarlık Fakültesi, İstanbul, s. 258-266.
- Altınçekiç, H., ve Kart, N. (2007). *Kentsel Yeşil Alanlarda Bitkisel Tasarım ve Bitkilerin Kullanım Olanakları*. İBB Park Bahçe Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı Yayını, İstanbul. s. 72-81
- Atalay, H. (2008). Deprem Durumunda Kamusal Açık-Yeşil Alanların Kullanımı Küçükçekmece Cennet Mahallesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul, 104 s.
- Ayaşlıgil, T. (1997) Kent Gelişim Sürecinde Açık-Yeşil Mekan Gereksiniminin Çanakkale Örneğinde İrdelenmesi. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İstanbul, 63 s.
- Aytaş, İ. (2017). Çankırı Kamusal Açık-Yeşil Alan Sisteminin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Çankırı Karatekin Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Çankırı, 23 s.
- Budak, E. Z. (2010). Cumhuriyet Döneminde Antakya Kenti Açık-Yeşil Alan Sistemlerinin İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Antakya, 61 s.
- Bülbül, N. (2013). Kılıçözü Deresi (Kırşehir) Epilitik Algleri Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Ahi Evran Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Kırşehir, 57 s.

- Ceylan, A. (2007). Yaşam Kalitesinin Arttırılmasında Kentsel Yeşil Alanların Önemi Ve Kentsel Dönüşüm İle İlişkilendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 39 s.
- Çelik, G. (2013). Manavgat Merkez İlçesi Yeşil Alanlarının İrdelenmesi. Bahçeşehir Üniversitesi/ Fen Bilimleri Enstitüsü Kentsel Sistemler Ve Ulaştırma Yönetimi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 85 s.
- Çincioğlu, A. (2001). Antakya Kenti Açık-Yeşil Alan Sisteminin Saptanması ve Peyzaj Mimarlığı Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Antakya, 47 s.
- Çulcuoğlu, G. (1997). Ankara Kenti Yeşil Kuşak Çalışmalarının Yabancı Ülke Örnekleri Açısından İrdelenmesi Ve Yeşil Kuşak Sistemi İçin Öneriler. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara, 56 s.
- Çulha, K. (2013). Kırklareli Kent Merkezi Kamusal Açık-Yeşil Alanlarının Nitelik Ve Nicelik Açısından İrdelenmesi. Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 27-28 s.
- Daşdemir, İ. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. 1.basım, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, 76-78 s.
- Değirmencioğlu, N. (1997). Açık-Yeşil Alanların Mevcut Kent Planlama Pratiğinde Kent Makroformuna Yansımaları Ve Peyzaj Mimarlığı Açısından Ankara Örneğinde İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara. A. Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı , Ankara, 58-60 s.
- Dunnett, N., Swanwick, C. and Wooley, H. (2012). *Improving urban parks, play areas and green spaces*. Department of Landscape, University of Sheffield Department for Transport, Local Government and the Regions: London, pp. 40-43
- Emür, S., H., ve Onsekiz, D. (2007). Kentsel yaşam kalitesi bileşenleri arasında açık-yeşil alanların önemi - Kayseri/Kocasinan İlçesi Park Alanları Analizi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22:367-396
- Ergan, D. (2011). Kentsel Yoksunluk Bağlamında Kentsel Yeşil Alanlar: Osmaniye Kenti Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. İstanbul, 23 s.
- Ergin, Ş. (1989). Kamusal açık-yeşil alan donanımının niceliksel değerlendirilmesine yönelik matematiksel bir model önerisi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını*, İzmir, 23 s.
- Gökalp, A. (2006). Körfez Deprem Sonrası Adapazarı Kentsel Yerleşim Düzeninde Açık-Yeşil Alan Sisteminin Peyzaj Mimarlığı Açısından İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bartın, 43-45 s.

- Gökalp, D.D. (2016). Savcılı Büyükoba Örneğinde (Kaman/Kırşehir) Peyzaj Özelliklerinin Kırsal Kalkınma ve Turizm Açısından Araştırılması. Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.
- Gül, A. ve Küçük, V. (2001). Kamusal açık-yeşil alanlar ve ısparta kenti örneğinde irdelenmesi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Seri: A, Yıl:2001, (Sayı:2); ISSN: 1302-7085, Sayfa: 27-48.
- Gül, A. ve Küçük, V. (2018). Kamusal açık-yeşil alanlar ve ısparta kenti örneğinde irdelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, A (2) : 27-48.
- Günel, İ. (2010). Soma (Manisa) İlçesi Açık-Yeşil Alan Potansiyelinin Belirlenmesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Çanakkale, 56 s.
- İBB., (2006). İstanbul Metropoliten Alan Bütünü Nüfus Donatı Dağılımının İncelenmesi ve Öneri Donatılara İlişkin Analitik Etüd İş: Yeşil Alanlar, Şehir Planlama Müdürlüğü, İstanbul, 72 s.
- İnan, Z. (2008). Kentsel açık alanların kullanıcı gereksinimlerine göre tasarımı. Artvin Çoruh Üniversitesi, *Orman Fakültesi Dergisi*, 9(1-2):12-23
- İsbir, E. (1986). *Şehirleşme ve Meseleleri*, Ocak Yayınları, Ankara, s 225-230
- Karataş, M. (1995). İstanbul Metropolünde Yeşil Alan Sisteminin Oluşturulması Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi, İstanbul, 28 s.
- Kaymaklı, G. (1990). Ülkemizde Kamusal Açık-Yeşil Alan Standartlarının Uygulanmasında Peyzaj Mimarlığı Açısından Karşılaşılan Sorunlar Ve Çözüm Yolları Üzerinde Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara, 71 s.
- Keleş, R. (1998). *Kentbilim Terimleri Sözlüğü*, İmge Kitapevi, Ankara, s 156-161
- Kelkit A., Özel Cengiz, A.E., Ak, T. ve Kabaş, S. (2009). *Çanakkale kenti açık-yeşil alanlarının kent ekolojisi açısından incelenmesi*. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Bİlimsel Araştırma Projeleri Komisyonu - ÇOMÜ Araştırma Fonu Projesi, ProjeNo: 2006-39 s.
- Kısar, E. (2004). Yeşil Alan Kullanım Özellikleri Ve Tercihleri (Ataköy, Beşiktaş, Zeytiburnu Örneği). Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 44 s.
- Kırşehir Belediyesi (2005), *Kırşehir Belediyesi (2006-2010) Stratejik Planı*, (02 Mart 2017).
- Kırşehir Belediyesi (2014), *Kırşehir Belediyesi (2015-2019) Stratejik Planı*, (18 Mart 2017).

- Kırşehir Valiliği, Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, *Kırşehir İl Çevre Durum Raporu*, 2011
- Kırşehir Valiliği, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, *Kırşehir Tarım ve Hayvancılık Stratejik Planı*, (2014-2018),2014
- Kırşehir Belediyesi, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, *Kırşehir İmar Durum Raporu*,2017
- Kuter, N. (2007). Çankırı Kenti .Açık-Yeşil Alan Varlığı İçinde Tarihi Kent Merkezinin Kentsel Peyzaj Tasarımı Açısından Değerlendirilmesi . Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara, 56 s.
- Kuzeci, C. (2008). Açık-Yeşil Alan Değişiminin Uzaktan Algılama Yöntemi Kullanılarak Belirlenmesi:Çanakkale Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale, 31 s.
- Lynch, K. (1984). *Good City Form*, Massachusetts Institute of Technology Press, Cambridge and London, pp. 12-16
- Nasuh, D. (1993). Kent Parklarının Nitelikleri Ve Ankara Örneğinde İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 24 s.
- Nurlu, E. ve Erdem, Ü., 1994, *Peyzaj Sanat Tarihi*, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir, 114 s.
- Orhunbilge, A. (2000). *Örnekleme Yöntemleri ve Hipotez Testleri* (Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş İkinci Baskı), Avcıol Basım ve Yayın, İstanbul, 420 s.
- Önder, S. (1997). Konya Kenti Açık-Yeşil Alan Sisteminin Saptanması Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara, 18 s.
- Özbilen, A.(1991). Kent içi açık alanlar, dağılımı, tarihi eserler ve yeni yapılaşma: Trabzon Kenti'nde Bir Uygulama Örneği, *Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları*, Trabzon, 39 s.
- Özkan, B. ve E.V. Küçükerbaş. (1999). Kemalpaşa kentsel dış mekanlarının irdelenmesi, *Kemalpaşa Kültür ve Çevre Sempozyumu*, Kemalpaşa Belediyesi, Kemalpaşa, 112s.
- Öztan, Y. (1974). "Hipodrom ve Golf Klubü" *Peyzaj Mimarlığı Dergisi*, Cilt:5, Sayı : 1 Tisa Matbaacılık Sanayi, Ankara, 37 s.
- Öztan, Y. (1968). Ankara şehri ve çevresi yeşil saha sisteminin peyzaj mimarisi prensipleri yönünden etüd ve tayini. A.Ü. Ziraat Fakültesi Yayınları, 344, Ankara, 42 s.
- Öztan, Y. (1991). Ankara kentinin 2000'li yıllar için açık ve yeşil alan sistemi olanakları sempozyumu, 2000'li yıllar için Ankara kentinin açık ve yeşil alan sistemi ne olmalıdır?. *Peyzaj Mimarlığı Dergisi*, 21 (30), 32-36 s.

- Özkan, B., E., Küçükerbaş, A., Kaplan, Ş., Hepcan, E., Malkoç Yiğit, H., Sönmez, H. (2003). Muğla Kenti Kamusal Dış Mekanları Bağlamında Master Plan Çalışması, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İzmir. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 167-178.
- Öztürk, B. (2004). Kamusal Açık-Yeşil Alan Sistemi Oluşturulması; Kayseri Kent Bütünü Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 51 s.
- Pamay, B. (1978). *Kentsel Peyzaj Planlaması*, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları, İÜ. Yayın No:2487, O.F. Yayın No: 265, Çağlayan Basımevi, İstanbul, 45-48 s.
- Pehlivan, T. (2016). Kentsel Yeşil Alanların Peyzaj Ve Silvikültürel Yönden Değerlendirilmesi Trabzon Örneği. Yüksek Lisan Tezi, Orman Mühendisliği Ana Bilim Dalı, Trabzon, 57 s.
- Richter, G. (1981). *Handbuch Stadtgrün*, München, Wien, Zürich, pp. 190-195
- Samur, D. Ç. (2010). Sürdürülebilir Ekolojik Kentsel Yerleşmelerde Açık Alanların Önemi ve İstanbul'da Eko Park Öneri Alanları Pendik, Sultangazi ve Fatih. Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 49 s.
- Şahin, F. (2010). Altındağ İlçesi Örneğinde Kentsel Sosyal Yapı Ve Açık-Yeşil Alan İlişkilerinin Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 33 s.
- Tarakcı Eren, E. (2012). Kamusal Açık-Yeşil Alanların Dağılımlarının Tarihi Süreç İçindeki Değişimi: Trabzon Kenti Boztepe-Ganita Aksı Örneği. Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon, 55 s.
- Tazebay, İ. (1991). Ankara Kent Merkezinin Doğu-Batı Aksanı Oluşturan Açık-Yeşil Alan Dizisinin İşlevselliği Üzerinde Araştırma. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 22 s.
- Tosun, E. (2007). Tekirdağ İli Çorlu İlçesi Açık-Yeşil Alanların Saptanması Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tekirdağ, 51-57 s.
- Turna, İ. (2012). *Kent Ormancılığı*, K.T.Ü. Orman Fakültesi Ders Notları No: 92, Trabzon, 46 s.
- Tuzcuoğlu, F. (2013). Türkiye'de Üniversite Öğrencilerinin Kentsel Yeşil Alanlarla İlgili Algı ve Farkındalıkları: Sakarya Üniversitesi Örneği, *Sakarya İktisat Dergisi*, Sakarya, 43-68 s.

- Tümer, H. (1976). *Rekreatif Alan ve Tesisleri Ölçütleri*, Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Planlama Dairesi Başkanlığı, Ankara, 91 s.
- Türkan, E. (2009). Balıkesir Kenti Çocuk Oyun Alanlarının İrdelenmesi. Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya, 27 s.
- Yaman, M. (2000). İnönü Vadisinin Beypazarı Açık-Yeşil Alan Dokusu İçinde İrdelenmesi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 36-38 s.
- Yıldızc1, A. C. (1978). İstanbul'da Kentsel Doku İle Yeşil Doku Arasındaki İlişkiler Ve İstanbul Yeşil Alan Sistemi İçin Bir Öneri. İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Doktora Tezi, İstanbul, 73 s.
- Yıldızc1, A. C. (1982). Kentsel Yeşil Alan Planlaması ve İstanbul Örneği. Doçentlik Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İstanbul, 29 s.
- Yıldızc1, A. C.(1978). İstanbul'da Kentsel Doku ile Yeşil Doku Arasındaki İlişkiler ve İstanbul Yeşil Alan Sistemi İçin Bir Öneri. İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Doktora Tezi, İstanbul, 32-34 s.
- Yıldızc1, A. C., 1991: *Türkiye'de imar planları yapımı ve uygulamasında yeşil alan sorunları*, Peyzaj Mimarlığı Dergisi, Sayı:2, Ankara, 26-28 s.
- Yıldızc1, A.C. (1982). Açık Alan, Kentsel Doku ve Yeşil Doku Kavramları-Kentsel Peyzaj Planlama, Doçentlik Tezi, İTÜ, İstanbul, 52 s.
- Yılmaz, B.G. (2016). İstanbul / Sancaktepe İlçesi Kamusal Açık-Yeşil Alan Sistemlerinin İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tez, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, İstanbul, 57-58 s.
- TUİK (2017). Türkiye İstatistik Kurumu. Nüfus verileri. <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr.>, (07 Mayıs 2017).
- URL-1 (2017).Kırşehir Valiliği, Kırşehir Topoğrafya Verileri,<http://www.kirsehir.gov.tr>, (18 Nisan 2017).
- URL-1 (2017).Kırşehir Valiliği ,Retrieved from <http://www.kirsehir.gov.tr/cografya>. (05 Mayıs 2017).

EKLER

ANKET FORMU

Bu anket Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümünde yürütülmekte olan "Kırşehir Kentinde Kamusal Açık-Yeşil Alan Yeterliliğinin Peyzaj Mimarlığı Açısından İrdelenmesi" konulu yüksek lisans tezi kapsamında yapılmaktadır.

BÖLÜM 1

1. Cinsiyetiniz?

- (1) Kadın (2) Erkek

2. Kaç Yaşındasınız ?

- (1) 16-20 (2) 20-29 (3) 30-39 (4) 40-49 (5) 50-59 (6) 60 ve üstü

3. Eğitim Düzeyiniz?

- (1) Okur-yazar değil (2) İlköğretim mezunu (3) Lise mezunu (4) Üniversite öğrencisi
(5) Üniversite mezunu (6) Yüksek lisans (7) Doktora

4. Mesleğiniz?

- (1) Akademisyen (2) Kamu çalışanı (3) Özel sektör çalışanı (4) Esnaf
(5) Emekli (6) Ev hanımı (7) İşsiz (8) Diğer.....

5. Aylık ortalama geliriniz?

- (1) 1-1000 TL (2) 1000-2500 TL (3) 2500-4000 TL
(4) 4000-6500 TL (5) 6500 TL ve üzeri

6) Kırşehirli misiniz? (1) Evet (2) Hayır

7) Kırşehirli iseniz Hangi Mahallede Oturuyorsunuz?.....

BÖLÜM 2

1) Çevrenizdeki kamusal açık -yeşil alanları hangi amaçla kullanıyorsunuz?

- (1) Doğa gözlemciliği (2) Manzara Seyretmek
(3) Çevre eğitimi (4) Dinlenmek
(5) Gezmek Amacıyla (6) Piknik Yapmak
(7) Oyun oynamak (8) Spor Yapmak
(9) Bisiklete binmek (10) Diğer insanlarla bir arada olmak amacıyla
(11) Diğer.....(lütfen belirtiniz)

2) Çevrenizdeki kamusal açık-yeşil alanları haftanın hangi günlerinde kullanıyorsunuz?

- (1) hafta içi (2) hafta sonu (3) değişken (4) her zaman

3)Çevrenizdeki kamusal açık - yeşil alanlarda ne kadar vakit geçiriyorsunuz?

- (1)1 saatten az (2) 1-3 saat (3)3-5 saat (4)5 saatten fazla

4) Çevrenizdeki kamusal açık- yeşil alanlarda sizi rahatsız eden faktörler nelerdir?

- (1)ulaşım sorunu (2) kullanıcı yoğunluğu (3) donatı yetersizliği
(4) bakım çalışmaları yetersiz (5) güvenli olmaması (6) gürültü
(6) hava kirliliği (7) konforlu olmaması (8) gece kullanımına uygun olmaması

5) Çevrenizdeki kamusal açık-yeşil alanlarda sizce hangi kullanım alanları olmalı?

- (1)otopark gösteri alanı (2)çocuk oyun alanları (3)açık hava
(4)spor alanları (5)dinlenme alanları (6)piknik alanı (7)seyir alanları

6) Çevrenizdeki kamusal açık- yeşil alanlar yeterli midir?

- (1)Evet (2)Hayır (3)Kısmen

7) Çevrenizdeki kamusal açık -yeşil alanlardaki donatı elemanları sizce yeterli midir?(çöp kutusu, bank, yönlendirme levhası, çeşme, satış birimleri, wc, gölgelik, çeşme, bitkiler)

- (1)Evet (2)Hayır

8) Çevrenizdeki kamusal açık -yeşil alanlar birbirleriyle bağlantılı mıdır?

- (1)Evet (2)Hayır

9) Çevrenizdeki kamusal açık -yeşil alanlar kent içerisinde ulaşılabilir midir?

- (1)Evet (2)Hayır

10)Bu alanlara ulaşımı nasıl sağlıyorsunuz?

- (1)Yürüyerek (2)Bisiklet (3)Toplu taşıma (4)Taksi (5)Özel Araç
(6)Diğer

11) Bu alanların sayısının arttırılmasını ister misiniz?

- (1)Evet (2)Hayır

12) Mahalleniz dışındaki açık yeşil alanlardan yararlanıyor musunuz?

- (1)Evet (2)Hayır

13) Cevabınız evet ise; sizi mahalleniz dışında ki açık yeşil alanlara çeken etmenler nelerdir?

- (1)Farklı ortamda olma isteği
(2)Gece ve gündüz kullanımına uygun olma isteği
(3)Güvenli oluşu

(4) Daha kapsamlı ve büyük oluşu

(5) Daha temiz ve bakımlı olması

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Tülin NAS
Doğum Yeri ve Tarihi : ANKARA-20.05.1991

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Peyzaj Mimarlığı
Yüksek Lisans Öğrenimi : Bartın Üniversitesi
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

Bilimsel Faaliyet/Yayınlar : 1.Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Araştırmaları Sempozyumu (2017)- Kırşehir Kamusal açık-yeşil Alan Yeterliliğinin Peyzaj Mimarlığı Açısından İrdelenmesi Peyzaj Mimarlığı 2. Ulusal Öğrenci Sempozyumu- Poster Bildiri
Aldığı Ödüller : TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Üçüncülük Ödülü (2013-2014)

İş Deneyimi

Stajlar : Karaoğlu Peyzaj Mimarlık Mühendislik Tic. Ltd. Şti. (2012)
Turizm ve Kültür Bakanlığı (2013)
Kırşehir/Merkez Terme Şelale Park Projesi
Kırşehir Belediyesi (2015-2019) Tarihli Yapılan Mahalle Parklarının Projeleri
Projeler ve Kurs Belgeleri : Aksaray/ Sarıyahşi Parkı Projesi
Kırşehir/ Akpınar İlçesi Meydan Projesi ve Mahalle Parkı Projesi
Çalıştığı Kurumlar : Kırşehir Belediyesi-Park ve Bahçeler Müdürlüğü (17 Mart 2015/...halen)

İletişim

E-Posta Adresi : tulinaydin91@gmail.com
Tarih : 29/08/2018(Tez sınav tarihi)